

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

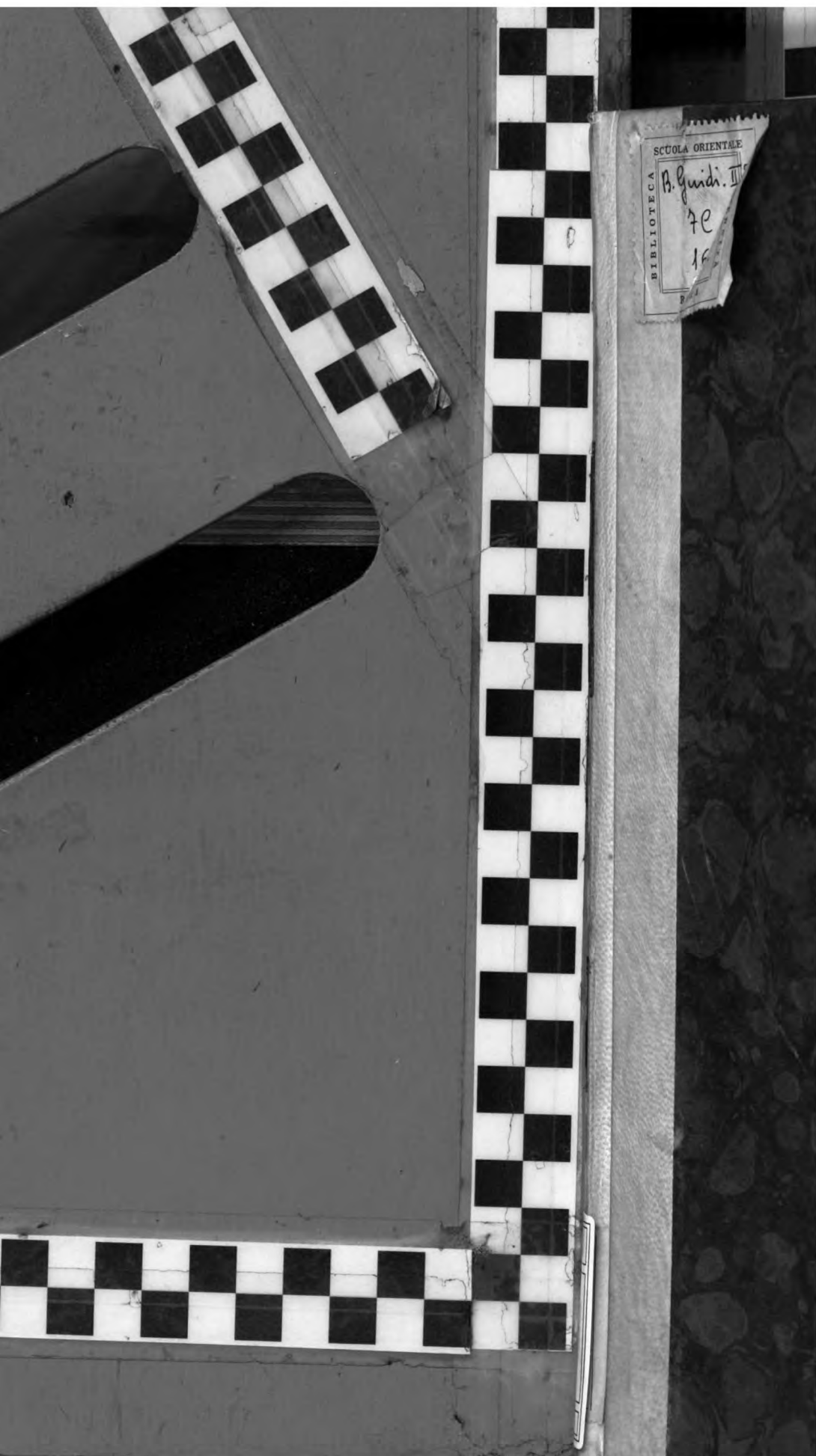
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

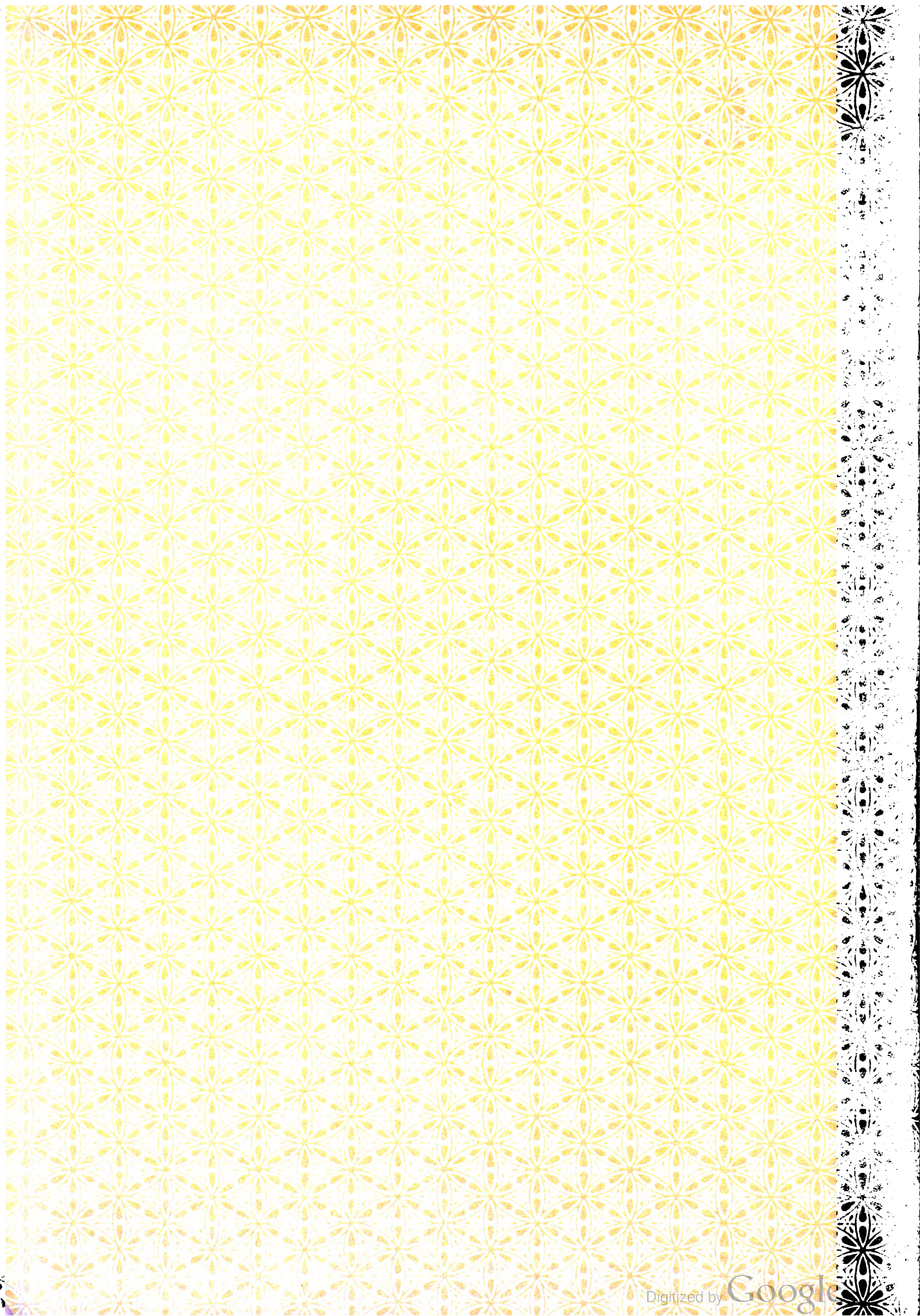
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

BIBLIOTECA
SCUOLA ORIENTALE
B. Guidi

SCUOLA ORIENTALE
B. Guidi. II^a
7c
16
UNIVERSITÀ
ROMA

SCUOLA ORIENTALE
BIBLIOTECA
A. Guidi. II
7c
16
UNIVERSITÀ
ROMA

Cerian
MONUMENTA

SACRA ET PROFANA

OPERA

COLLEGI DOCTORUM BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE

TOM. V. — FASC. I.

MEDIOLANI MDCCCLXVIII

TYPIS ET IMPENSIS BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE

IN TYP. ET LIBRARIA POLIANAEA HERMENEGILDI BESOZZI

AUGUSTAE TAURINORUM ET FLORENTIAE

apud HERMANNUM LOESCHER

LONDINI

apud WILLIAMS ET NORGATE.

On. Profef. Com. Ambrosiana
Senatore del Regno
Firmiter

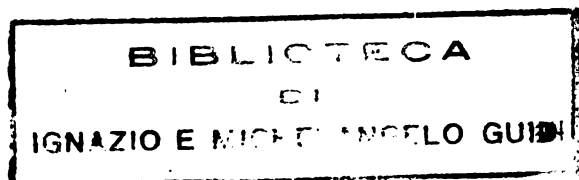
Campione

M O N U M E N T A
S A C R A E T P R O F A N A

O P E R A

COLLEGII DOCTORUM BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE

TOM. V.

**MONUMENTA
SACRA ET PROFANA**

**EX CODICIBUS PRAESERTIM
BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE**

**OPERA
COLLEGII DOCTORUM EJUSDEM**

TOM. V.

**OPUSCULA ET FRAGMENTA MISCELLA
MAGNAM PARTEM APOCRYPHA**

**EDIDIT
SAC. OBL. ANTONIUS MARIA CERIANI**

DOCTOR COLLEGII BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE

MDCCCLXVIII

TYPIS ET IMPENSIS BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE

**PER HERMENEGILDUM BESOZZI
*proprietarium typographiae Boniardi-Pogliani.***

I N P 25

Die 13 Octob. 1868.

TOM. V. MONUMENTORUM E BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE MANUSCR.
editorum a Sac. O. *Antonio Maria Ceriani* Doctore Visum
in hac Archiep. Curia adprobamus.

P. FRANCISCUS MA. ROSSI *Vic. Gen.*

COMITI JULIO PORRO LAMBERTENGHI
E VIRIS EDENDIS HISTORIAE PATRIAE MONUMENTIS

ETC.

SAC. ANTONIUS CERIANI

COLLEGII BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE DOCTOR.

Jam a pluribus annis occasionem quaerebam publice testandi de meo grato animo erga Te pro officiis, quibus non semel meis studiis faveras. Gaudeo nunc, quod tandem id possim praestare, et non jam pro me et meo tantum nomine, sed etiam nomine Praefecti et Doctorum Collegii Bibliothecae Ambrosianae nec non ejusdem Conservatorum, pro insigni beneficio, quod Tu alia cumulans in eam nuperis temporibus contulisti. Docti viri, qui apud nos sunt, et exteri quoque norunt eam, quam Tibi magnis impensis et exquisito judicio comparaveras bibliothecam librorum manuscriptorum et editorum primo typographicae artis seculo. Erant omnino XLVII libri scripti, editi autem ante A. C. 1501 supra CCCC, quorum CCCLXVII Mediolani prodierant. Decem abhinc annis mihi declaraveras eos omnes Te legaturum esse nostrae Bibliothecae; quod ego quam jucundissime sane audieram, et Te jam aliis ejus benefactoribus, praesertim Mediolanensibus, annumerabam, qui plures magnis librorum collectionibus munerati fuerant hoc perenne Cardinalis Archiepiscopi Federici Borromei Monumentum. Sed in ratione beneficii complendi illos Tu voluisti superare, qui vinctis affinitatis Familiae Borromeae adstrictus hujus benevolam erga Bibliothecam animum induisse ostendis, et imitatus es ipsum Bibliothecae Fundatorem, qui vivens publicae utilitati eam aperuit. Posthabuisti ergo forti animo amorem, quo jure libris suis adhaerent viri docti, praesertim qui selectorum librorum insignem copiam ipsi sibi compararunt, et libros Tuos jam a tribus annis addixisti nostrae Bibliothecae. Quae profecto hoc Tuo beneficio non minimum incrementum accepit pro manuscriptis, ut ut in his ditissima, multas autem in editionibus ante A. C. 1501 sarsit lacunas, praesertim in Mediolanensibus, quae jam tot numero sunt Tuarum accessione, ut maximam partem librorum, qui tunc in hac urbe prodierunt, complectantur, et nulla possit Bibliotheca in hac re nostram aequare. Pro tanto ergo beneficio Conservatores, Praefectus et Doctores ejus per me tibi gratias summas agunt, et orant, ut sinas Tibi dici tamquam tenue grati eorum animi documentum hunc quintum *Monumentorum* tomum, quae Bibliothecae typis ac impensis et magnam partem ex ejusdem codicibus eduntur.

Mediolani, Nonis Octobribus, MDCCCLXVIII.

P R A E F A T I O

Colligendis opusculis et fragmentis destinavi hunc quintum *Monumentorum* tomum: eorum partem nunc edidi, quibus singulis praefatus jam sum: quae in posterum daturus sim nec ipse plane scirem de omnibus, certo tamen Syrum Esdrae quartum sequetur desideratus Syrus item liber huic gemellus Apocalypsis Baruch. Ceterum plura alia ad manus sunt Syra et Latina, quibus tomum cumulem.

Novos, ut apparet, apocryphorum librorum textus jam editis addo, quibus plures utentur qui multam operam in hujusmodi libris ponunt pro suo quisque ingenio. Si me his delectari ideo quis putaret, nae ille erraret. Cum sub manu sint, et eorum editio utilitatem aliquam parere possit, et desideretur, munus vulgandi non aequum videtur recusare, praesertim quod liceat eorum editione occupare typothetam et otium nancisci aliis operibus parandis. Ceterum nullam eis tribuo auctoritatem in doctrina Catholica. Notum est omnibus qua cura semper Catholica Ecclesia a sacris eos separaverit, et percelebre est Gelasii decretum. Ecclesiae enim magisterium in rebus fidei et morum, ut ex Concilio Tridentino liquet, innititur scripturis sacris et divinis traditionibus continua successione in ea conservatis, non apocryphis libris. Ego autem nollem, ut occasione, qua alios libros apocryphos vulgo, iterum contingat, ut quis a libris ad me deflectat. Accidit enim his tribus annis, ut Mosis Assumptionis fragmenta, a me edita anno 1861, ter repeterentur, ab Adolpho Hilgenfeld an. 1866 additis titulo verbis, *nunc primum edita et illustrata*, quae cum ipsa ejusdem praefatione paullum pugnant, a Gustavo Volkmar an. 1867, a Mauritio Schmidt et Adalberto Merx hoc anno. Ac in prima quidem et tertia editione nihil est quod me respiciat, nec est quod dicam, nisi quod nihil ipse contuli, nec imo quidquam sciivi, nisi postquam demum prodierant. Contra in editione Gustavi Volkmar nonnulla dicta, quae in me recidunt, et a me postulant ut quae minus perspecta is habuit, ipse illustrem; et ita faciam, ut sperem ei persuasum fore me nullo malo in eum animo uti.

Ego igitur, ut ab ejus libri exordio incipiam, nullo unquam impedimento prohibitus ab ullo fui ne documenta ederem, quae asservantur in Ambrosiana Bibliotheca, cui jam ab anno 1855 addictus fui. Cur enim prohiberer? Ecclesia sane Catholica nihil timet ab eorum editione, nec unquam prohibet; nonne ipse Cardinalis Angelus Mai Romae edidit etiam haeretica et apocrypha vetusta opera? Quod de Ecclesia septentrionalis Italiae deinde subditur, non video quomodo consistat; hoc certo mihi constat nullum esse in ea periculum completae reformationis quo sensu ibidem dicitur, ac video imo eam hisce temporibus vel ex externis angustiis magis etiam adhaerere Catholicae unitatis centro, totius Ecclesiae capiti et omnium Christianorum patri et doctori, Romano Pontifici, sequentem doctrinam sancti Patris Ambrosii, *ubi Petrus ibi Ecclesia*, et documenta et exempla sancti Caroli, quo optimo sane ac legitimo sui reformatore contenta alios ejus coevos externos non desideravit, nec etiam nunc desiderat. Quod me attinet, editio Fragmentorum Assumptionis Mosis nullatenus suspicionis argumentum praebere potest, ne quid deflectam a Catholica veritate; absit, ut unquam vel tantillum a Catholico rebellem magisterio. Plura sane sunt quae me ut ei firmiter adhaeream, plane confirmant; et si fieri posset et opus esset, magis etiam confirmaret ipsa lectio multorum librorum, in quibus rationalistae, ut audiunt, fundamenta ipsa Catholicae Ecclesiae et Divinae Revelationis conantur evellere. Cum enim isti plures numero, eruditione undique conquisita instructi, vi ingenii pollentes, ac animo maxime infenso utentes rem urgeant, nihil quidem omitunt quod Divinam Revelationem, et quae ei innititur, Catholicae Ecclesiae auctoritatem infirmare videatur. Verum quid demum reperi in his libris? Quae apparenter objici possunt, afferuntur et longo sermone disseruntur, sed documenta quae dissolvunt objecta, vel reticentur, vel perversa tractatione infirmantur et subducuntur: plura affirmantur, quae non probantur, ex quibus tamen ut certis alia deducuntur, sed cum fundamento careant, non percellunt nisi incautos, qui quod legunt affirmatum audacter, verum putant puerili confidentia: Catholicae doctrinae ex imperfecta ejusdem notitia falsa plura tribuuntur, in quibus sane destruendis opera bene procedit, sed illa, ut par est, intacta manet, cum reapse non appetatur. Ipsa eruditionis copia, linguarum orientalium peritia, critica vis, quibus maxime fulgere videntur, quaenam demum sunt? Illa ad fon-

tes exacta saepe evanescit, ista non raro haeret, tertia passim est arbitraria; et omnia frequenter dictis sustentantur, quod argumentorum defectum arguit. Quod demum ex ipsa rerum natura est, nunquam inter se conveniunt, sed dissidiis invicem gravissimis separantur; imo nec sibi ipsi quisque constat, in ipso libro interdum aliquis sibi contradicit, et si quis ad plures annos scripserit, facile saepe est historiam variationum ejus conscribere. Nonne ex his omnibus stabilitas Catholicae Ecclesiae, veritas Divinae Revelationis evidenter mihi confirmaretur, cum a talibus viris nonnisi tale bellum illis inferri potest?

Sed edidi quem Angelus Mai Romam properans intermisit, tam parum *romanizantem* codicem, qui (p. 134) Catholicum Canonem, quem Reformatores temporarie susceperunt, esse decretum, quod subsistere nequit, veteris Episcopalis Ecclesiae omnibus Ecclesiis jugiter apertissime denuntiabit, ad semper majorem et puriorem completionem reformationis, ut vetus Presbyterorum Christianismus Canonis semper magis distincte se purificet et extollat ad Religionem et Ecclesiam Jesu ipsam. Sane, si haec constarent, magis quam Reformatores de reformatione meritis essem pusillus illis octo paginis, et mirabiliter quidem id contigisset, quin quidam de tota re animadvertentem, licet omnino deberem; quia et anno quo illas edebam, et anno quo rogatus locos aliquot conferebam, Scholis Biblicis in Seminario Mediolanensi extraordinarie vacabam, et ut par erat, Canonem Catholicum asserebam, ac proinde etiam Epistolam Judae, quae verbis allatis occasio fuit, cum in ea putetur fuisse excitatum locum Assumptionis Mosis, qui quidem in mutilo opere non comparet. Sed plura jam dicta in hac re a tractatoribus, quae et noveram; pauca ipse addam, nec prolixè disseram. Judas nullum excitat testem, sed scribit solum: Ὅτι Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος τότε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωυσίου σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπινεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν Ἐπιτιμῆσαι σοι Κύριος. Quibus Ascensionem Mosis, eandem, ut apparet, ac Assumptionem, meminisse Judam dicit Origenes, et ipsam Assumptionem excitasse innueret Didymus. Sed quidni Judas aliunde habuerit, vel ex veteri traditione, ex qua et Auctor Assumptionis sumserit, quamquam iste, si posterior sit, ex Juda potuit sumere? Origenes quidem et Didymus eadem legentes in utroque libro, ac fontem Judae ignorantes, hunc ex Assumptione hausisse facile fuit ut putarent. Sed hauserit Judas ex Assumptione, quis aetatem hujus definire potest, unde difficultas excitatur? Ewald, Hilgenfeld, Gutschmid, Langen, Volkmar, Schmidt cum Merx, et Colani inter seculum et dimidium discurrent invicem dissidentes fere omnes. Cur ego ex aetate libri dubitarem de origine Epistolae Judae, si non haeserunt Origenes et Didymus, qui cum librum totum haberent, melius poterant aetatem libri Assumptionis cognoscere? Sed firmo in defendendo Catholico Canone fundamento innitebar. Ecclesia Catholica enim in hoc definiendo sequitur traditionem continua successione in se conservatam; si quid autem prioribus seculis dubitatum est de ullo libro apud has vel illas Ecclesias, vel a Catholicis ullis scriptoribus, hoc factum quod non constaret eis de traditione; et ideo dubium cessavit, quia deinde de eadem authentice constitit. Haec ratio agendi Ecclesiae in Canone definiendo, quae ex documentis allatis a Catholicis tractatoribus innotescit, viro prudenti praëjudicium facit de testibus quos ipsa agendi ratio extra dubium asserit, mentem meam fluctuare ex apparentibus difficultatibus non permittebat, et obsequium, quod Ecclesiae definitioni exhibebam, etiam hac ex parte et novo praeter alia argumento rationabile flebat. Nulla ergo erat causa quod Fragmenta Assumptionis apud me premerem, et si Mai non edidit, alia certo quam allata fuit causa, et dicerem si spatium suppeteret longioris sermonis.

Doctor Volkmar in fine libri sui collationem, quam rogatus illi scripseram, inseruit verbis meis servatis. Nemo credet me tam perverse uti mea lingua, ut illic est repraesentata; Doctorem Volkmar video ex contextu mea intellexisse, et ipse ut Italice scriberem dixerat; cuiam tribuenda sit corruptio nescirem, sed verba ut nunc sunt, tanquam mea non agnosco.

Liceat nunc gratias agere Conservatoribus Bibliothecae, qui continuationem editionis Monumentorum ejusdem impensis decreverunt, et subsidia praestiterunt itineri meo Parisios et in Angliam anno 1866, ut codices describerem et conferrem. In hoc novo itinere benevolentiam insignem, quam olim expertus fueram, continuarunt etiam auctiorem Parisiis Hermannus Zotenberg, Julius Mohl, Reinaud, Wescher, Londini Antonius Panizzi, Guillelmus Wright, Carolus Rieu; Archiepiscopus autem Westmonasteriensis et Oblati S. Caroli iterum ut filium ac fratrem exceperunt. Quorum benevolentiae antiquae nova accessit Londini Honorabilis Roberti Curzon, de quo cf. p. 2 infra, et Christie Miller, Cantabrigiae Roberti L. Bensly, Bradshaw, aliorumque plurium, Oxonii Coxae, Müller, Payne Smith, Philippi E. Pusey. Gratias ago omnibus maximas ex intimo corde.

PARALIPOMENA JEREMIAE PROPHETAE

QUAE IN AETHIOPICA VERSIONE DICUNTUR RELIQUA VERBORUM BARUCHI.

Chrestomathia Aethiopica edita anno 1866 a D. Augusto Dillmann incipit a libro apocrypho, cui titulus, ut vertit ipse editor, pag. viii: *Reliqua verborum Baruchi, haud apocrypha, quae ad tempus quo in Babylonia captivi erant pertinent.* De cuius libri archetypo haec dixit editor ibidem: *Hunc librum non in Abyssinia compositum sed cum caeteris Bibliorum scriptis e Graeca lingua translatum esse, cum e stylo et orationis genere et argumento, tum e loco quem inter libros sacros obtinet ultro elucet.* Rectissime eum judicasse jam patet ex libri Graeco textu, quem edo ex codice Bibliothecae regiae Braidensis, AF, IX, 31. Titulum quidem alium hic gerit, τὰ Παράλειπόμενα Ἱερემίου τοῦ προφήτου, sed est omnino unus idemque cum Aethiopico, levioribus exceptis varietatibus, quae erant expectandae ex longa seculorum serie, quam uterque separatus ab alio per plures descriptiones percucurrit, praesertim in huiusmodi libris, in quibus maxime in Graecis codicibus arbitrium librarium grassatum est, ut testantur editiones Apocryphorum D. Constantini Tischendorf.

Quae de hoc libello dicenda a me essent, jam praeoccupavi anno 1864, et, ut pauca, describam in lectoris commodum. In Tom. I, fasc. I, pag. xiii, haec scribebam: « *Paralipomena Jeremiae* graece descripsi e codice Bibliothecae regiae Braidensis, quem mihi indicavit Probibliothecarius ejusdem doctissimus J. Cossa. Est parvus libellus paginarum 49 in 8.º Idem opus, saltem si e titulo judicandum, extat etiam Aethiopice, ut me docuit H. Zotenberg. Aliquot lineas ex alio Ms. excitavit Wetstein in suo N. T. ad Marcum, XI, 43, quae omnino concordant cum nostro, nisi quod Wetstein ulla praetereat

Monum. sacr. et prof. t. V.

in medio, in nostro extantia, nec illius proposito inservientia. Est etiam locus, quocum affinitatem aliquam habet fabula Alcorani, Sur. II, 260, edit. Marr., 261, rec. Fluegel. Demum in ullis proxime cognatus est *Revelationi Baruch*, de qua mox dicam, cujus parti postremae fortasse alludit noster in fine. Fabulis scatet. Hunc cum varietate reperi graece etiam in Menaeo Ambrosianae Bibliothecae (A. 79, Sup.), mensis Novembris die IV, nonnullis etiam praemissis, quae ei referuntur. Chartacei sunt uterque codex et seculi fere XV.

Istis haec pauca addam. Ipsum textum, quem in Menaeo ms. reperieram, vidi postea jam editum sub eadem die in Menaeo Graecorum, edito Venetiis pro mense Novembri anno 1609 cum levissima vocum varietate. Menaea autem saepe non ipsum libri textum, sed compendium referunt, et vel ubi plene fluunt, varietatem multam exhibent. Ceterum in utroque Menaeo eadem praemittuntur et adjiciuntur nostri libri compendio, quae conferri possunt cum iis quae habet Fabricius, Codex Pseud. V. T. ed. II Tom. I, 1410 seqq. Fabula Alcorani cum Abimelech dormiente 66 annis, vel 70 juxta Menaea, aliquam quidem habet affinitatem, et ab Aethiopica libri versione originem ducere potuit per se, sed nonnisi indirecte id fuit, si tamen fuit, cum adeo mutata sit. Cognationem quam dixi nostro libro intercedere in ullis cum *Revelatione Baruch*, quam Latine versam edidi anno 1866 in Tom. I, fasc. II, cum titulo *Apocalypsis Baruch*, etiam D. Dillmann l. d. IX satis agnovit, cum illi non prostaret nisi extrema pars istius libri in Epistola Baruch apocrypha edita in Polyglottis Parisiensibus et Londinensibus, et

a Lagarde, et in versionibus ab aliis non semel. Ex ipso libro Aethiopico autem et ex Apocalypsi a me edita eam cognationem melius perspexerunt et plenius affirmaverunt Doctor H. Ewald in libro *Götting. Gelehrt. Anzeigen*, an. 1867, pag. 1714, et Doctor P. Hofstede de Groot in opere *Basilides am Ausgange des Apostolischen Zeitalters, als erster Zeuge* etc. anno 1868, p. 94.

Seriorem Apocalypsi Baruch Syriaca esse librum nostrum, eique superstructum dicit Ewald, et cum eo alii duo viri aetati posteriori tribuunt. Tota libri conditio id evidenter indicat, idemque confirmatur ex collatione cum aliis libris apocryphis, quos recentiori aetati vindicat sensus Christianus magis perspicuus, qui illos ut etiam nostrum pervadit, contra ac fieri solet in vetustissimis apocryphis. Ratio quoque libri longe abest a splendore illo, qui elucet in vetustissimis, ut sunt Apocalypsis Baruch, Assumptio Mosis, IV Esdrae, alii, et imitationem prioris late prodit. Sed aetatem libri accurate definire difficiliter dicit Dillmann pag. x, ex ejus tamen affinitate cum Ascensione Isaiae censet referendum ad saeculum tertium vel quartum. Ego non adeo versatus sum in Apocryphis libris, ut sententiam ferre possim, quae ceteroquin potius conjecturis quam documentis in his rebus inniti solet.

Ex titulo libri Aethiopico suspicari liceret, quod de Apocalypsi Baruch olim feci, Tom. I, fasc. 1, p. xiv, num sit Baruch, quem auctor Synopsis et Nicephorus nominant apud Fabricius, Codex Pseudep. V. T. ed. II, T. I, p. 1116. Sed nihil est quo res definiatur.

Quoad rationem libri edendi, fideliter, ut potui, apographon meum retuli: errores tamen plures in accentibus, pauciores in scriptione, tacite quotquot deprehendi correxi, utpote recentissimi libri; cetera, nec leviora illa quidem sphalmata ex omissione praesertim, licet aliquot saltem ope Aethiopicae versionis et Menaeorum corrigere possem, reliqui, et parcens chartae ne indicavi quidem, nisi interdum data occasione. Cur id fecerim,

dicam, et spero me offensionem non incurrisse. Habuit, ut dixi, libri exemplar ms. Wetstein, et puto alia reperienda fore. Menaea quoque longe duobus, quae mihi prostabant, antiquiora in Bibliothecis asservantur. Erit, spero, post Aethiopicam et Graecam libri editionem qui in illos codices inquirat et aliam pleniorum parat. Cur correctionibus magna ex parte conjecturalibus, saltem pro vocibus quibus uterem, librum onerassem? Etiam quia utilius post emendatum ex aliis codicibus librum collationem ejus plenam cum Aethiopica versione instituere licebit, eam omisi, et vix semel ac iterum excitavi pro re nata. Quidquid tamen ex Menaeis collatis dignum visum est quod apponeretur, apposui, correctis tacite, ut in textu feci, scripturae erroribus et accentibus. Compendiaria quidem ratione saepe librum Menaea referunt, interdum tamen κατὰ πρόδα sequuntur, et sunt pleniora ac magis correcta. Moneo tamen semel tantum me manuscriptum Menaeum cum impresso, ac postea cum isto ac illius varietate librum ipsum contulisse. Spicilegium ergo relictum puto, sed fateor pro rei ratione dignum non judicasse ut longius quam feci, tempus insumerem, praesertim quod, ut dixi, meliora spero duros codices qui in Bibliothecis delitescunt. Numeros capitulorum et versuum apposui, secutus in istis fere eam divisionem, quam exhibet versio Aethiopica, plus fortasse quam par esset pro ratione Graeci textus.

Demum quo favore me prosecutus est in Bibliotheca Braidensi Probibliothecarius Cossa anno 1857 cum librum descripsi, eundem mihi continuarunt mense Januario istius anni 1868 viri qui ab eadem Bibliotheca sunt, quando, postquam me monuerat Hermannus Zotenberg anno praeterito ut ederem Graecum, quem illi olim ostenderam librum, in meliorem usum Aethiopicae versionis, apographon meum cum libro conferebam, ut sphalmata ejus ex archetypo pro editione corrigerem. Quod hic publice testari est mihi pergratum.

ΤΑ ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ ΙΕΡΕΜΙΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ.

I, 1 Ἐγένετο, ἡνίκα ἠχμαλωτεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Χαλδαίων, ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἱερემίαν τὸν προφήτην, λέγων· Ἱερεμία ὁ ἐκλεκτός μου, ἀνάστα, ἔξελθε ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, σὺ καὶ ὁ Βαρούχ· ἐπεὶ δὲ ἀπολλῶ αὐτήν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀμαρτιῶν τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ. **2** Αἱ γὰρ προσευχαὶ ὑμῶν ὡς στῦλος ἐδραῖός ἐστιν ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ὡς τείχος ἀδαμάντινον περικυκλοῦν αὐτήν. **3** Νῦν ἀναστάντες ἐξέλθετε πρὸ τοῦ ἡ δύναιμις τῶν Χαλδαίων κυκλώσῃ αὐτήν· **4** Καὶ ἀπεκρίθη Ἱερεμίας, λέγων· Παρακαλῶ σε, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι τῷ δούλῳ σου λαλήσαι ἐνώπιόν σου. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Ἀλλεῖ, ὁ ἐκλεκτός μου Ἱερεμίας. **5** Καὶ ἐλάλησεν ὁ Ἱερεμίας, λέγων· Κύριε παντοκράτωρ, παραδίδως τὴν πόλιν τὴν ἐκλεκτὴν εἰς χεῖρας τῶν Χαλδαίων, ἵνα κυχήσῃται ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πλῆθους τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ εἶπη, Ὅτι ἴσχυσα ἐπὶ τὴν ἱερὰν πόλιν τοῦ Θεοῦ; **6** Μὴ, Κύριέ μου· ἀλλ' εἰ θέλημά σου ἐστίν, ἐκ τῶν χειρῶν σου ἀφανισθῇτω· **7** Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Ἱερεμίᾳ· Ἐπεὶ δὲ σὺ ἐκλεκτός μου εἶ, ἀνάστα καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, σὺ καὶ ὁ Βαρούχ, ἐπεὶ δὲ αὐτήν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀμαρτιῶν τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ ἀπολλῶ. **8** Οὔτε γὰρ ὁ βασιλεὺς, οὔτε ἡ δύναμις αὐτοῦ δυνήσεται εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, εἰ μὴ ἐγὼ πρῶτος ἀνοίξω τὰς πύλας αὐτῆς. **9** Ἀνάστηθι οὖν, καὶ ἀπελθε πρὸς Βαρούχ, καὶ ἀπάγγειλον αὐτῷ τὰ ῥήματα ταῦτα. **10** Καὶ ἀναστάντες ἕκτεν ὥραν τῆς νυκτός, ἔλθετε ἐπὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως, καὶ δεῖξω ὑμῖν, ὅτι, ἐὰν μή τι ἐγὼ πρῶτος ἀφανίσω τὴν πόλιν καὶ ἀνοίξω, οὐ δύνανται εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν. **11** Ταῦτα εἰπὼν ὁ Κύριος, ἀπῆλθεν ἀπὸ τοῦ Ἱερემίου.

II, 1 Δραμὼν δὲ Ἱερεμίας ἀνήγγειλε τῷ Βαρούχ ταῦτα. **2** Καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Βαρούχ χοῦν πεπασμένον ἐπὶ

τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διεπρώγῳτα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Πάτερ Ἱερεμία, τί ἐστὶ σοι, ἡ ποῖον ἀμάρτημα ἐποίησεν ὁ λαός; **3** Ἐπεὶ δὲ ὅταν ἡμῶν ὁ λαός, χοῦν ἔπασεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ Ἱερεμίας, καὶ ἤρχετο ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, ἕως ἂν ἀφῃθῇ αὐτῷ ἡ ἀμαρτία. **4** Ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Βαρούχ, λέγων· Τί ἐστὶ τοῦτο; **5** Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἱερεμίας· Φύλαξαι τοῦ στήθους τὰ ἱμάτιά σου, ἀλλὰ μᾶλλον στήσωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ μὴ ἀντλήσωμεν ὕδωρ ἐπὶ τὰς ποτίστρας, ἀλλὰ κλαύσωμεν καὶ γεμίσωμεν αὐτὰς δακρύων· ὅτι οὐ μὴ ἐλεήσῃ τὸν λαὸν τοῦτον ὁ Κύριος. **6** Καὶ εἶπε Βαρούχ· Πάτερ Ἱερεμία, τί γέγονε; **7** Καὶ εἶπεν Ἱερεμίας· Ὅτι ὁ Θεὸς παραδίδωσι τὴν πόλιν εἰς χεῖρας βασιλέως τῶν Χαλδαίων, καὶ αἰχμαλωτεύσει τὸν λαὸν εἰς Βαβυλῶνα. **8** Ἀκούσας δὲ ταῦτα Βαρούχ, διέπρηξε καὶ αὐτὸς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Πάτερ Ἱερεμία, τίς σοι ἐδήλωσε τοῦτο; **9** Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἱερεμίας· Ἐκδεξαι μικρὸν μετ' ἐμοῦ ἕως ὥρας ἕκτης τῆς νυκτός, ἵνα γνῶς, ὅτι ἀληθές ἐστὶ τὸ ῥῆμα τοῦτο. **10** Ἐμείναν οὖν ἀμόφτεροι ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ κλαίοντες, καὶ ἦσαν διεπρώγῳτα τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.

III, 1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἡ ὥρα τῆς νυκτός, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Ἱερεμίᾳ, ἦλθον ὁμοῦ ἐπὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως Ἱερεμίας καὶ Βαρούχ. **2** Καὶ ἰδοὺ ἐγένετο φωνὴ σαλπίγγων, καὶ ἐξῆλθον ἄγγελοι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, κατέχοντες λαμπάδας ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν, καὶ ἕστησαν ἐπὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως. **3** Ἰδόντες δὲ αὐτοὺς Ἱερεμίας καὶ Βαρούχ, ἔκλαυσαν, καὶ εἶπον· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι ἀληθές ἐστὶ τὸ ῥῆμα. **4** Παρεκάλεισε δὲ Ἱερεμίας τοὺς ἀγγέλους, λέγων· Παρακαλῶ ὑμᾶς μὴ ἀπολέσθαι τὴν πόλιν ἄρτι, ἕως ἂν λαλήσω μετὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου. Καὶ εἶπε κλαίων· Δέομαι, Κύριε, κλέυσόν με λαλήσαι ἐνώπιόν σου.

I, 1 ἀπολλῶ: sic et Menaeum ms., Menaeum impressum ἀπολλῶ, et sic corrigendum, vel ἀπόλλω ex Graeco seriori.

2 ἐστίν: Menaea (στῦλοι ἐδραῖοι) εἰσιν.

περικυκλοῦν: Menaea περικυκλοῦσιν.

3 Νῦν κ. τ. λ.: Menaea Νῦν οὖν ἔξελθε ἐξ αὐτῆς πρὸ τοῦ τὴν δύναμιν τῶν Χαλδαίων κυκλῶσαι αὐτήν. In codice sic ἡ 1 manu, sed primo fuerat ἡ.

6 ἀφανισθῇτω: Menaea addunt καὶ μὴ ὑπὸ τῶν Χαλδαίων.

7 ἀπολλῶ: cf. v. 1; Menaea non habent.

10 οὐ δύνανται εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν: Menaea αὐτοὶ εἰσελθεῖν οὐ δύνανται.

III, 2 ἐξῆλθον: Menaea ἦλθον οἱ.

3 τὸ ῥῆμα: Menaea addunt δ ἐλάλησεν ὁ Θεός.

4 ἀπολέσθαι: sic et Menaeum impressum; Menaeum ms. ἀπολέσῃτε.

5 Καὶ εἶπε Κύριος· Ἀά, οὐκ ἐκλεκτός μου Ἰερεμίας.
6 Ἰδοὺ νῦν, Κύριε, ἐγνώκαμεν, ὅτι παραδίδως τὴν πόλιν σου εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς, καὶ ἀπαροῦσι τὸν λαὸν εἰς Βαβυλῶνα. 7 Τί θέλεις ποιῆσαι τὰ ἅγια σου σκεύη τῆς λειτουργίας; 8 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος· Ἄρον αὐτά, καὶ παράδος αὐτὰ τῇ γῇ λέγων, Ἄκουε, γῆ, τῆς φωνῆς τοῦ κτίσαντός σε ἐν τῇ περιουσίᾳ τῶν ὑδάτων, ὁ σφραγίσας ἐν ἑπτὰ σφραγίσιν, ἐν ἑπτὰ καιροῖς, καὶ μετὰ ταῦτα λήψῃ τὴν ὠραιότητά σου· φύλαξον τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τοῦ ἡγαπημένου. 9 Καὶ ἐλάλησε κλαίων Ἰερεμίας· Παρακαλῶ καὶ δυσωπῶ σε, Κύριε· δεῖξόν μοι, τί ποιήσω Ἀβιμέλεχ τῷ Αἰθίοπιν· ὅτι πολλὰς εὐεργεσίας ἐποίησεν Ἰερεμίας· ὅτι αὐτὸς ἀνέσπασέ με ἐκ τοῦ λάκκου· καὶ οὐ θέλω αὐτόν, ἵνα ἴδῃ τὸν ἀφανισμόν τῆς πόλεως ταύτης καὶ τὴν ἐρήμωσιν· ἀλλ' ἵνα ἐλεήσῃς αὐτόν, καὶ μὴ λυπηθῇ. 10 Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Ἰερεμίᾳ· Ἀπόστειλον αὐτόν εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Ἀγρίππα· καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ ὄρου σκεπάσω αὐτόν, ἕως οὗ ἐπιστρέψω τὸν λαὸν εἰς τὴν πόλιν. 11 Εἶπε δὲ Κύριος τῷ Ἰερεμίᾳ· Ἀπελθε μετὰ τοῦ λαοῦ σου εἰς Βαβυλῶνα, καὶ μένον μετ' αὐτῶν εὐαγγελιζόμενος αὐτοῖς, ἕως οὗ ἐπιστρέψω αὐτούς· εἰς τὴν πόλιν. 12 Κατάλειψον δὲ τὸν Βαρούχ ὧδε, ἕως οὗ λαλήσω αὐτῷ. 13 Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Κύριος, ἀνέβη ἀπὸ Ἰερεμίου εἰς τὸν οὐρανόν. 14 Ἰερεμίας δὲ καὶ Βαρούχ εἰσῆλθον εἰς τὸ ἁγιαστήριον, καὶ ἐπάραντες τὰ σκεύη τὰ ἅγια τῆς λειτουργίας, παρέδωκαν αὐτὰ τῇ γῇ· ἐκάθισαν δὲ, καὶ ἐκλαυσαν ἄμα. 15 Πρωτὰς δὲ γενομένης, ἀπέστειλεν Ἰερε-

μίας τὸν Ἀβιμέλεχ, λέγων· Ἄρον τὸν κόφινον, καὶ ἀπελθε εἰς τὸ χωρίον τοῦ Ἀγρίππα διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ ὄρου, καὶ ἐνεγκὼν ὀλίγα σῦκα, δίδου τοῖς νοσοῦσι τοῦ λαοῦ· ὅτι ἐπὶ σέ ἡ εὐφροσύνη τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σου ἡ δόξα. 16 Καὶ ταῦτα εἰπὼν Ἰερεμίας, ἀπέλυσε αὐτόν· Ἀβιμέλεχ δὲ ἐπορεύθη, καθὰ εἶπεν αὐτῷ Ἰερεμίας.

IV, 1 Πρωτὰς δὲ γενομένης, ἰδοὺ ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων ἐκύκλωσε τὴν πόλιν Ἰερουσαλὴμ· ἐσάλπισε δὲ ὁ μέγας ἄγγελος, λέγων· Εἰσελθετε εἰς τὴν πόλιν πᾶσα ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων· ἰδοὺ γὰρ ἠνεόχθη ὑμῖν ἡ πόλις. 2 Εἰσελθέτω οὖν ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πλήθους αὐτοῦ, καὶ αἰχμαλωτεύσάτω πάντα τὸν λαόν. 3 Ἰερεμίας δὲ ἄρας τὰς κλεῖδας τοῦ ναοῦ, ἐξῆλθεν ἐξω τῆς πόλεως, καὶ ἔρριπεν αὐτὰς ἐνώπιον τοῦ ἡλίου, λέγων· Σοὶ λέγω, ἡλία, λάβε τὰς κλεῖδας τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ φύλαξον αὐτὰς ἕως ἡμέρας, ἐν ᾗ ἐξετάσει Κύριος περὶ αὐτῶν. 4 Διότι ἡμεῖς οὐχ εὐρέθημεν ἄξιοι τοῦ φυλάξαι αὐτὰς, ὅτι ἐπιτροποὶ ψεύδους ἐγενήθημεν. 5 Ἔτι κλαίοντος Ἰερεμίου τὸν λαόν, εἰλκοντο εἰς Βαβυλῶνα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Χαλδαίων. 6 Ὁ δὲ Βαρούχ ἐπέθηκε χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐκάθισεν, καὶ ἐκλαυσε τὸν θρήνον τοῦτον, λέγων· Διὰ τί ἠρημώθη Ἰερουσαλὴμ; Διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ ἡγαπημένου λαοῦ παρεδόθη εἰς χεῖρας ἐχθρῶν, διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ τοῦ λαοῦ. 7 Ἀλλὰ μὴ καυχᾶσθωσαν οἱ παράνομοι, καὶ εἴπωσιν, Ὅτι ἡδυνήθημεν λαβεῖν τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ δυνάμει ἡμῶν· ἀλλὰ διὰ τὰς ἀμαρτίας

Καὶ εἶπε ad λαλῆσαι· Menaea Τότε ἐλάλησεν Ἰερεμίας, λέγων· Δέομαι σου, Κύριε, κέλευσόν μοι λαλῆσαι.

5 Ἰερεμίας. 6 Ἰδοὺ· omittit quae habet Aethiopica versio quod vis. Et dixit Jeremias; ea fere servant Menaea, quae habent 5. Καὶ εἶπε Κύριος· Ἀά. 6 Καὶ εἶπεν Ἰερεμίας· Ἰδοὺ.

8 τῆς φωνῆς ad καιροῖς· Menaea τὴν φωνὴν τοῦ κτίσαντός σε, καὶ ἐδραιώσαντός σε (κ. ε. σε omittit impressum) ἐπάνω τῶν ὑδάτων, τοῦ σφραγίσαντός σε ἐν ἑπτὰ καιροῖς.

τοῦ ἡγαπημένου· Menaeum ms. favente Aethiopico ἕως τῆς συντελείας τοῦ ἡγαπημένου, impressum ἕως τῆς συντελείας τοῦ ἡγαπημένου.

9 Ἰερεμίας· Menaea τῷ δούλῳ σου.

αὐτὸς ἀνέσπασέ με ἐκ τοῦ λάκκου· Menaea αὐτὸς με ἀνείλκυσε ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ βορέου, οὐ ἐνέβαλόν (ms. ἐνέβαλλον) με.

πόλεως ad λυπηθῇ· Menaea πόλεως, καὶ ἀποπαγῇ, ὅτι μικρόψυχός ἐστι.

10 ἐπιστρέψω τὸν λαόν εἰς τὴν πόλιν· Menaea μέλλει ἐπιστρέφαι ὁ λαὸς ἐκ (ms. omittit ἐκ) τῆς αἰχμαλωσίας.

14 τῇ γῇ· Menaea addunt καθὼς ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Κύριος (impressum Κύριος omisso ὁ).

15 Ἄρον τὸν κόφινον, καὶ ἀπελθε· Menaea Λαβὼν τὸν κόφινον, τέκνον, ἀπελθε.

IV, 1 Πρωτὰς ad ἐκύκλωσε· Menaea Τούτου δὲ ἀπελθόντος ἐκείσε (impressum ἐκείσε ἀπελθόντος), καὶ τοῦ ἡλίου ἀποκαλύψαντος τὴν ἡμέραν, ἰδοὺ ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων ἐλθοῦσα, ἐκύκλωσε.

3 ἡλία, sic codex aperte pro ἡλιε· Ἠλίας (alii scribunt Ἠλίας) fortasse potius quam ἡλιος convenire videbatur amanuensi, nisi confusio vocalium intercessit in scriptura· Menaea silent.

ἡμῶν παρεδόθημεν. 8 Ὁ δὲ Θεὸς ἡμῶν οἰκτε-
ρήσει ἡμᾶς, καὶ ἐπιστρέψει ἡμᾶς εἰς τὴν πόλιν
ἡμῶν ὑμεῖς δὲ ζῶντες οὐχ ἔξετε. 9 Μακάριοι εἰσιν
οἱ πατέρες ἡμῶν, Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ,
ὅτι ἐξῆλθον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, καὶ οὐκ εἶδον
τὸν ἀφρανισμόν τῆς πόλεως ταύτης. 10 Ταῦτα
εἰπὼν Βαρούχ, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως, κλαίων
καὶ λέγων· Ὅτι διὰ σέ, Ἱερουσαλήμ, ἐξῆλθον
ἀπὸ σοῦ. 11 Καὶ ἔμεινεν ἐν μνημείῳ καθεζό-
μενος, τῶν ἀγγέλων ἐρχομένων πρὸς αὐτόν, καὶ
ἐκδιηγουμένων αὐτῷ περὶ πάντων, ὧν ὁ Κύριος
ἐμύνησεν αὐτῷ δι' αὐτῶν.

V, 1 Ὁ δὲ Ἀβιμέλεχ ἤνεγκε τὰ σῦκα τῷ
καύματι, καὶ καταλαβὼν δένδρον, ἐκάθισεν ὑπὸ
τὴν σκιάν αὐτοῦ τοῦ ἀναπαῦσαι ὀλίγον, καὶ κλί-
νας τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὑπνώσεν ὑπὸ τὸν κόφινον
τῶν σύκων, κοιμώμενος ἔτη ἐξηκονταεξί· καὶ οὐκ
ἐξυπνίσθη ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ κατὰ πρόσταξιν
Θεοῦ διὰ τὸν λόγον, ὃν εἶπε τῷ Ἱερεμίᾳ, Ὅτι
ἐγὼ αὐτὸν σκεπάσω. 2 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐγερθεὶς
ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, εἶπεν· Ὅτι ἡδέως ἐκοιμή-
θην, ἀλλ' ὀλίγον, καὶ βεβαρημένη ἐστὶν ἡ κεφαλὴ
μου, ὅτι οὐκ ἐκορέσθην τοῦ ὕπνου μου. 3 Καὶ
ἀνακαλύψας τὸν κόφινον τῶν σύκων, εὔρεν αὐτὰ
στάζοντα γάλα. 4 Καὶ εἶπεν· Ἦθελον κοιμηθῆ-
ναι ὀλίγον, ὅτι βεβαρημένη ἐστὶν ἡ κεφαλὴ μου·
ἢ ἀλλὰ φοβοῦμαι, μήπως κοιμηθῶ καὶ βραδυνῶ
τοῦ ἐξυπνισθῆναι, καὶ ὀλιγωρήσῃ Ἱερεμίας ὁ πα-
τήρ μου· εἰ μὴ γὰρ ἐσπούδασεν, οὐκ ἂν ἀπέ-
στείλῃ με σήμερον. 6 Ἀναστὰς οὖν πορεύσομαι
τῷ καύματι, καὶ ἀπέλθω· οὐ γὰρ καῦμα, οὐ
κόπος ἐστὶ καθ' ἡμέραν. 7 Ἐγερθεὶς οὖν ἦρε τὸν
κόφινον τῶν σύκων, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων

ἐαυτοῦ· καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ
ἐπέγνω αὐτήν, οὔτε τὴν οἰκίαν, οὔτε τὸν τόπον,
οὔτε τὸ γένος ἐαυτοῦ, οὔτε τινὰ εὔρε, καὶ εἶπεν·
Εὐλογητὸς Κύριος, ὅτι μεγάλη ἔκστασις ἐπέπε-
σεν ἐπ' ἐμέ σήμερον. 8 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ πόλις·
9 πεπλάνημαι, ὅτι διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ ὄρους ἦλθον,
ἐγερθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου μου, 10 καὶ θαρεῖας οὐ-
σης τῆς κεφαλῆς μου διὰ τὸ μὴ κορεσθῆναί με
τοῦ ὕπνου μου· πεπλάνημαι δὲ τὴν ὁδόν. 11 Θαυ-
μαστὸν εἰπεῖν τοῦτο ἐναντίον Ἱερεμίου, ὅτι πε-
πλάνημαι. 12 Ἐξῆλθε δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ
κατανοήσας εἶδε τὰ σημεῖα τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν·
Αὕτη μὲν ἔστιν ἡ πόλις, πεπλάνημαι δέ. 13 Καὶ
πάλιν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐζήτησε,
καὶ οὐδένα εὔρε τῶν ἰδίων. 14 Καὶ εἶπεν· Εὐλο-
γητὸς Κύριος, ὅτι μεγάλη ἔκστασις ἐπέπεσεν
ἐπ' ἐμέ. 15 Καὶ πάλιν ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως,
καὶ ἔλεγε· Τὰ μὲν σημεῖα τῆς πόλεως εἰσι. Καὶ
ἔμεινε λυπούμενος, μὴ εἰδὼς ποῦ ἀπέλθῃ. 16 Καὶ
ἀπέθηκε τὸν κόφινον, λέγων· Καθέζομαι ὧδε, ἕως
ὃ Κύριος ἄρῃ τὴν ἔκστασιν ταύτην ἀπ' ἐμοῦ.
17 Καθημένου δὲ αὐτοῦ, εἶδε τινὰ γηραιὸν ἐρ-
χόμενον ἐξ ἀγροῦ, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀβιμέλεχ·
Σοὶ λέγω, πρεσβύτα, ποία ἐστὶν ἡ πόλις αὕτη;
Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἱερουσαλήμ ἐστι. 18 Καὶ λέγει
αὐτῷ Ἀβιμέλεχ· Καὶ ποῦ ἐστὶν ὁ Ἱερεμίας ὁ ἱε-
ρεὺς τοῦ Θεοῦ, καὶ Βαρούχ ὁ ἀναγνώστης, καὶ
πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως ταύτης, ὅτι οὐχ εὔρον
αὐτούς; 19 Καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης τῷ Ἀβιμέ-
λεχ· Οὐκ εἰ σὺ ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, 20 σή-
μερον μνησθεὶς τοῦ Ἱερεμίου, ὅτι ἐπερωτᾷς περὶ
αὐτοῦ μετὰ τοσοῦτον χρόνον. 21 Ἱερεμίας γὰρ
ἐν Βαβυλῶνι ἐστὶ μετὰ τοῦ λαοῦ· ἡχμαλω-

V, 1 τῷ καύματι: Menaëa ἐν τῷ καύματι.
ἀναπαῦσαι: Menaëa ἀναπαυθῆναι.

ὑπνώσεν ὑπὸ τὸν κόφινον τῶν σύκων, κοιμώ-
μενος ἔτη ἐξηκονταεξί: Menaëa ὑπὸ τὸν κόφινον
ὑπνώσεν ἐπὶ χρόνους ἐβδομήκοντα.

3 γάλα: Menaëa addunt ὡς πρὸ μικροῦ (im-
pressum πρὸς μικροῦ) συλλέξας αὐτά.

4 ὀλίγον: Menaëa ἄλλο ὀλίγον.

6 ἀπέλθω: Menaëa ἀπέλθω μᾶλλον συντό-
μως, καὶ θεραπεύσω αὐτόν (impressum omittit
κ. θ. α.), καὶ καὶ κοιμῶμαι, sed cetera v. 4-6
per compendium et vario a nostro ordine
exhibent.

7 οἰκίαν: Menaëa addunt αὐτοῦ.

οὔτε τὸ γένος ἐαυτοῦ, οὔτε τινὰ εὔρε: Me-
naëa οὔτε τινὰ τῶν συγγενῶν ἢ φίλων αὐτοῦ.

13 ἰδίων: Menaëa φίλων ἢ τῶν (omittit τῶν
impressum) συγγενῶν.

16 ἕως cum Menaëo ms., impressum ἕως οὔ.

17 πρεσβύτα, codex πρεσβύτα, sed α im-
posito literae τ, quod ex accentu et ratione
compendii esset πρεσβύτατε, ut Menaëum
impressum habet, sed haec compendii ratio
aliena mihi videtur a nostro codice, et cum
πρεσβύτα legat etiam Menaëum ms., et in
accentibus saepe peccent duo codices, dedi
πρεσβύτα, quod magis convenire videtur.

Ἱερουσαλήμ ἐστι: Menaëa addunt τέκνον,
sed impressum omisit ἐστι.

20 τοσοῦτον χρόνον: Menaëa τοσούτους χρόνους.

21 τοῦ λαοῦ: Menaëa addunt χρόνους ἐβ-
δομήκοντα, cf. ad V, 4.

τεύθησαν γὰρ ὑπὸ Ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέως, καὶ μετ' αὐτῶν ἐστὶν Ἱερεμίας εὐαγγελισσῆσαι αὐτοῖς καὶ καταγγεῖλαι αὐτοὺς τὸν λόγον. 22 Εὐθὺς δὲ ἀκούσας Ἀβιμέλεχ παρὰ τοῦ γηραιοῦ ἀνθρώπου, εἶπεν· 23 Εἰ μὴ ἦς πρεσβύτης, καὶ ὅτι οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ Θεοῦ ὑβρίσαι τὸν μείζονα αὐτοῦ· ἐπεὶ κατεγέλων, ὅτι μαίνῃ· 24 ὅτι εἶπας, Ἠχμαλωτεύθη ὁ λαὸς εἰς Βαβυλῶνα. Εἰ ἦσαν οἱ καταράκται τοῦ οὐρανοῦ κατελθόντες ἐπ' αὐτούς; Οὐπω ἐστὶ καιρὸς ἀπελθεῖν εἰς Βαβυλῶνα. 25 Πόση γὰρ ἔρχα ἐστὶν, ἀφ' οὗ ἀπέστειλέ με ὁ πατήρ μου Ἱερεμίας εἰς τὸ χωρίον τοῦ Ἀγρίππα; Ἐπεὶ ὀλίγα σῆκα ἤνεγκα, ἵνα δίδωμι τοῖς νοσοῦσι τοῦ λαοῦ, 26 καὶ ἀπελθὼν ἐπὶ τι δένδρον τῷ καύματι, ἐκάθισα τοῦ ἀναπαυῆναι ὀλίγον, καὶ ἐκλίνα τὴν κεφαλὴν μου ἐπὶ τὸν κόφινον, καὶ ἐκοιμήθην ὀλίγον, καὶ ἐξυπνισθεὶς ἀπεκάλυψα τὸν κόφινον τῶν σῶκων, νομίζων ὅτι ἐβράδυνα, καὶ εὔρον τὰ σῆκα στάζοντα γάλα, καθὼς συνέλεξα αὐτά. Σὺ δὲ λέγεις, ὅτι ἠχμαλωτεύθη ὁ λαὸς εἰς Βαβυλῶνα; 27 Ἰνα δὲ γνῶς, λάβε, ἴδε τὰ σῆκα. 28 Καὶ ἀνεκάλυψε τὸν κόφινον τῶν σῶκων τῷ γέροντι.

Βασιλέως: Menaea omittunt cetera ad finem versus, sed pro illis inserunt καὶ πῶς σὺ νέος ὢν, καὶ μήπω τότε γεγεννημένος (ms. μήπως γεγεννημένος (sic) τότε), ἐρωτᾷς ἂν οὐδέποτε ἐθεάσω;

23 ἐπεὶ κατεγέλων: Menaea κατεγέλων ἄν σου, καὶ ἔλεγον.

24 ὅτι εἶπας: Ἠχμαλωτεύθη ὁ λαός: Menaea λέγων (ms. λέγοντος), ὅτι ὁ λαὸς αἰχμαλώτος ἦχθη (impressum ἀπῆλθεν).

Εἰ ἦσαν ad finem versus: Menaea Εἰ οἱ καταράκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεώχθησαν, καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἦλθον λαβεῖν αὐτούς μετὰ δυνάμεως καὶ ἐξουσίας, οὐπω εἶχον (ms. εἶχεν) ἀπελθεῖν εἰς Βαβυλῶνα.

25 ἐπεὶ ὀλίγα σῆκα ἤνεγκα, ἵνα δίδωμι (sic): Menaea δι' ὀλίγα σῆκα, ἵνα δῶμεν.

26 ἀναπαυῆναι codex, non ἀναπαῆναι: Menaea silent.

καθὼς συνέλεξα αὐτά: Menaeum ms. ὡς πρὸ μικροῦ συνελέγησαν, impressum καθὼς συνελέγησαν.

27 γνῶς: Menaea addunt καὶ αὐτὸς μὴ διαψευδόμενόν με (ms. ψευδόμενόν με).

λάβε, ἴδε τὰ σῆκα: Menaea λάβε τὰ σῆκα, καὶ ἴδε.

30 ἰδεῖν σε: Menaea δεῖξά σοι.

29 Καὶ εἶδεν αὐτὰ στάζοντα γάλα. 30 Ἰδὼν δὲ αὐτὰ ὁ γηραιὸς ἄνθρωπος, εἶπεν· ὦ υἱέ μου, δικαίου ἀνθρώπου υἱὸς εἰ σὺ, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ Θεὸς ἰδεῖν σε τὴν ἐρήμῳσιν τῆς πόλεως ταύτης. Ἦνεγκε γὰρ ταύτην τὴν ἐκστασιν ἐπὶ σὲ ὁ Θεός. Ἰδοὺ γὰρ ἐξήκοντα καὶ ἑξ ἔτη, ἀφ' οὗ ἠχμαλωτεύθη ὁ λαὸς εἰς Βαβυλῶνα. 31 Καὶ ἵνα μάθης, τέκνον, ὅτι ἀληθῆ εἰσιν ἅπερ λέγω σοι, ἀνάβλεψον εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ ἴδε, ὅτι οὐκ ἐφάνη ἡ αὕξησις τῶν γεννημάτων· ἴδε καὶ τὰ σῆκα, ὅτι καιρὸς αὐτῶν οὐκ ἐστὶ, καὶ γινώθι. 32 Τότε ἔκραξε μεγάλη φωνῇ Ἀβιμέλεχ, λέγων· Εὐλογήσω σε, ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ ἀνάπαυσιν τῶν ψυχῶν τῶν δικαίων ἐν παντὶ τόπῳ. 33 Καὶ λέγει τῷ γηραιῷ ἀνθρώπῳ· Ποῖός ἐστιν ὁ μὴν οὗτος; Ὁ δὲ εἶπε· Νισσάν· ὃ ἐστὶ δωδέκατος. 34 Καὶ ἐπάρξας ἐκ τῶν σῶκων, ἔδωκε τῷ γηραιῷ ἀνθρώπῳ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁ Θεός· φωταγωγήσει σε εἰς τὴν ἄνω πόλιν Ἱερουσαλὴμ.

VI, 1 Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν Ἀβιμέλεχ ἐξω τῆς πόλεως, καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἦλθε, καὶ κρατήσας· τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς, ἀπεκατέστησεν αὐτὸν εἰς

Ἦνεγκε γὰρ ad Θεός: Menaea καὶ ἤνεγκεν ἐπὶ σὲ τὴν ἐκστασιν ταύτην.

ἐξήκοντα καὶ ἑξ ἔτη: Menaeum ms. ἐβδομήκοντα χρόνους, impressum χρόνους ἐβδομήκοντα, cf. ad V, 1, 21.

31 ἀνάβλεψον: ab hac voce ad v. 33 fin. δωδέκατος affert ex Paralip. Jeremiae ms. Wetstenius in N. T. Graece ad Marc. XI, 13, omissis tamen omnibus a vocibus καὶ γινώθι ad τόπῳ incl., forte quia ejus proposito inutilia, et cum hac varietate: v. 31 γεννημάτων, quae vetustissimorum codicum sacrarum est scriptura, sed ibi casu forte est: ὅτι ὁ καιρός: v. 33 Τότε λέγει τῷ γηραιῷ ποῖος: demum εἶπεν Νησσάν.

οὐκ ἐφάνη: Menaea οὐπω ἐφάνη.

γινώθι. 32 Τότε ἔκραξε μεγάλη φωνῇ Ἀβιμέλεχ, λέγων· Εὐλογήσω σε, ὁ Θεός: Menaea γινώθι καὶ αὐτὸς, καὶ πείσθητί μοι ἀληθεύοντι. Τότε Ἀβιμέλεχ, ὥσπερ ἐκ μέθης ἀνανήψας, καὶ καταμαθὼν τὴν γῆν ἀκριβῶς καὶ τὰ ἐν αὐτῇ δένδρα, εἶπεν· Εὐλογητὸς ὁ Θεός.

VI, 1 καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον: Menaea Καὶ προσηύξατο Ἀβιμέλεχ (ms. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἀβιμέλεχ ἀναστὰς προσηύξατο) ἀποκαλυφθῆναι αὐτῷ, τί δεῖ ποιῆσαι αὐτόν (ms. omittit αὐτόν).

τὸν τόπον, ὅπου ἦν Βαρούχ καθεζόμενος· εἶρε δὲ αὐτὸν ἐν μνημείῳ. 2 Καὶ ἐν τῷ θεωρῆσαι ἀλλήλους, ἀναβλέψας Βαρούχ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδε τὰ σῦκα ἐσκευασμένα ἐν τῷ κοφίνῳ τοῦ Ἀβιμέλεχ· καὶ ἄρας τοὺς ὀφθαλμούς· αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, εἶπεν· Ἔστι Θεὸς ὁ παρέχων μισθαποδοσίαν τοῖς ἀγαπῶσί σε. 3 Ἐτοίμασον σεαυτήν, ἡ καρδίᾳ μου, καὶ εὐφραίνου, καὶ ἀγάλλου ἐν τῷ σκηνώματί σου, λέγω τῷ σαρκικῷ οἴκῳ σου· τὸ πένθος σου γὰρ μετεστράφη εἰς χαρὰν. Ἐρχεται γὰρ ὁ ἰκανός, καὶ ἀρεῖ σε ἐκ τοῦ σκηνώματός σου. Οὐ γὰρ γέγονέ σοι ἁμαρτία. 4 Ἀνάψυξον ἐν τῷ σκηνώματί σου, ἐν τῇ παρθενικῇ σου ποίμνῃ, καὶ πίστευσον ὅτι ζήσεις. 5 Ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν κόφινον τοῦτον τῶν σύκων· ἰδοὺ γὰρ ἐξηκονταεξέτη ἐποίησαν, καὶ οὐκ ἐμαράνθησαν, οὐδὲ ὥξσαν, ἀλλὰ στάζουσι τοῦ γάλακτος. 6 Οὕτως γίνεται σοι ἡ σὰρξ σου, εἰάν ποιήσης τὰ προσταχθέντα ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου τῆς δικαιοσύνης. 7 Ὁ φυλάξας τὸν κόφινον τῶν σύκων, αὐτὸς πάλιν φυλάξει σε ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 8 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Βαρούχ, λέγει τῷ Ἀβιμέλεχ· Ἀνάστηθι, καὶ εὐζώμεθα, ἵνα γνωρίσῃ ἡμῖν ὁ Κύριος τὸ, πῶς δυνησώμεθα ἀποστεῖλαι τὴν φάσιν ταύτην τῷ Ἰερεμίᾳ εἰς Βαβυλῶνα διὰ τὴν σκέπην τὴν γενομένην σοι ἐν τῇ ὁδῷ. 9 Καὶ ἤξαντο Βαρούχ καὶ Ἀβιμέλεχ, λέγοντες· Ἡ δύναμις ἡμῶν, ὁ Θεὸς ἡμῶν Κύριε, τὸ ἐκλεκτὸν φῶς, τὸ ἐξεληθὲν ἐκ στόματος αὐτοῦ, παρκαλοῦμεν καὶ δεόμεθα σου τῆς ἀγαθότητος τὸ μέγα ὄνομά σου, ὃ οὐδεὶς δύναται γινῶναι. 10 ἄκουσον τῆς φωνῆς τῶν δούλων σου, καὶ γενοῦ γνώσις ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν· τί ποιήσωμεν; πῶς ἀποστελώμεν πρὸς Ἰερεμίαν εἰς Βαβυλῶνα τὴν φάσιν ταύτην; 11 Ἔτι δὲ προσευχόμενου τοῦ Βαρούχ καὶ τοῦ Ἀβιμέλεχ, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἦλθε, καὶ λέγει τῷ Βαρούχ ἅπαντας τοὺς λόγους τούτους. 12 Ὁ σύμβουλος τοῦ φωτός λέγει, Μὴ μεριμνήσητε τὸ, πῶς ἀποστελεῖτε πρὸς Ἰερεμίαν· ἔρχεται γὰρ πρὸς σε ὥρα τοῦ φωτός· αὐριον αἰετός, καὶ σὺ ἐπισκέψη πρὸς Ἰερεμίαν. 13 Γράψον οὖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, Ὅτι λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Ὁ γενομένος ἐν ὑμῖν ξένος, ἀφορισθήτω,

καθεζόμενος ad εἶδε τὰ σῦκα v. 2: Menaea καθήμενος. Καὶ ἰδόντες ἀλλήλους, ἐκλαυσαν σφόδρα· εἶθ' οὕτως προσηύξαντο πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἡγαλλιάσαντο, δοξάζοντες καὶ εὐλογοῦντες αὐτόν. Καὶ ἰδὼν τὰ σῦκα. Cetera ad v. 7 incl. paucis reddunt, sed pro ἐξηκονταεξέτη, ut su-

καὶ ποιήσωσι ἐ' ἡμέρας· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν πόλιν ὑμῶν, λέγει Κύριος. 14 Ὁ μὴ ἀφοριζόμενος ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐπιτιμῶ αὐτοῖς, τοῦ μὴ ἀποδεχθῆναι αὐθις τῶν Βαβυλωνιτῶν, λέγει Κύριος. 15 Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἄγγελος, ἀπῆλθεν ἀπὸ τοῦ Βαρούχ. 16 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν διασποράν τῶν ἐθνῶν, ἤνεγκε χάρτην καὶ μέλανα, καὶ ἔγραψεν ἐπιστολὴν περιέχουσαν οὕτως. 17 Βαρούχ ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ γράφει τῷ Ἰερεμίᾳ· Ὁ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τῆς Βαβυλῶνος, χάρις καὶ ἀγαλλίῳ, ὅτι ὁ Θεὸς οὐκ ἀφῆκεν ἡμᾶς ἐξελεῖν ἐκ τοῦ σώματος τούτου λυπούμενους διὰ τὴν πόλιν τὴν ἐρημωθεῖσαν καὶ ὑβρισθεῖσαν. 18 Διὰ τοῦτο ἐσπλαγχνίσθη ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν δακρύων ἡμῶν, καὶ ἐμνήσθη τῆς διαθήκης, ἧς ἔστησε μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ. 19 Ἀπέστειλε γὰρ πρὸς με τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ εἶπέ μοι τοὺς λόγους τούτους, οὓς ἀπέστειλα πρὸς σε. 20 Οὗτοι οὖν εἰσιν οἱ λόγοι, οὓς εἶπε Κύριος ὁ Θεός· Ἰσραὴλ, ὁ ἐξαγαγὼν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐκ τῆς μεγάλης καμίνου. 21 Ὅτι οὐκ ἐφυλάξατε τὰ δικαίωματά μου, ἀλλὰ ὑψώθη ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ ἐτραχηλιάσατε ἐνώπιόν μου, καὶ ἐν ὀργῇ καὶ θυμῷ παρέδωκα ὑμᾶς τῇ καμίνῳ εἰς Βαβυλῶνα. 22 Ἐν ἀκούσῃτε τῆς φωνῆς μου, λέγει Κύριος, ἐκ στόματος Ἰερεμίου τοῦ παιδός μου, ὁ ἀκούων, ἀφορίσω αὐτὸν ἐκ Βαβυλῶνος, ὁ δὲ μὴ ἀκούων, ξένος γένηται τῆς Ἰερουσαλήμ. 23 Δοκιμάσω δὲ αὐτοὺς ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου· ὁ μὴ ἀκούων φανερός γενήσεται· τοῦτο σημεῖόν ἐστι τῆς μεγάλης σπαραγίδος.

VII, 1 Καὶ ἀνέστη Βαρούχ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ μνημείου. 2 Καὶ ἀποκριθεὶς ἀνθρωπίνῃ φωνῇ ὁ αἰετός, εἶπε· Χαῖρε, Βαρούχ, ὁ οἰκονόμος τῆς πίστεως. 3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Βαρούχ· Ὅτι ἐκλεκτός μου εἶ σὺ, ὁ λαλῶν ἐκ πάντων τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ· ἐκ τῆς γὰρ αὐγῆς τῶν ὀφθαλμῶν δῆλόν ἐστι. 4 Δειξόν μοι οὖν, τί ποιῆς ἐν ταῦθα; 5 Καὶ εἶπεν ὁ αἰετός· Ἀπεστάλην ὥδε πρὸς σε, ὅπως πᾶσαν φάσιν ἣν θέλεις, ἀποστείλῃς δι' ἐμοῦ. 6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Βαρούχ· Εἰ δύνασαι σὺ ἐπᾶραι τὴν φάσιν ταύτην τῷ Ἰερεμίᾳ

pra (cf. V, 30) legunt πρὸ (ms. πρὸς) εβδομήκοντα χρόνων.

8 πῶς δυνησώμεθα ad finem v.: Menaea πῶς ἄρα δώμεν εἰδῆσιν τῷ Ἰερεμίᾳ περὶ τῆς γενομένης σοι σκέπης, καὶ τῆς νῦν παραδόξου ἐγρηγόρσεως (ms. ἐγέρσεως).

εις Βαβυλῶνα; 7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἀετός· Ἐγὼ εἰς τοῦτο ἀπεστῆλην. 8 Καὶ ἄρας Βαρούχ τὴν ἐπιστολὴν, καὶ δεκαπέντε σῦκα ἐκ τοῦ κοφίνου τοῦ Ἀβιμέλεχ, ἔδωκεν εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἀετοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· 9 Σοὶ λέγω, βασιλεῦ τῶν πετεινῶν, ἀπελθε ἐν εἰρήνῃ μεθ' ὑγείας, καὶ τὴν φάσιν ἐνεγκέ μοι. 10 Μὴ ὁμοιωθῇς τῷ κόρακι, ὃν ἐξαπέστειλε Νῶε, καὶ οὐκ ἀπεστράφη εἰς τὴν κιβωτόν· ἀλλὰ ὁμοιωθῇτι τῇ περιστέρῃ, ἥτις ἐκ τρίτου φάσιν ἤνεγκε τῷ δικαίῳ. 11 οὕτω καὶ σὺ, ἄρον τὴν καλὴν ταύτην τῷ Ἰερεμίᾳ τὴν φάσιν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ, ἵνα εὖ σοὶ γένηται, ἄρον τὸν χάρτην τοῦτον τῷ λαῷ τῷ ἐκλεκτῷ τοῦ Θεοῦ. 12 Ἐὰν κυκλώσουσί σε πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ βούλωνται πολεμῆσαι μετὰ σοῦ, ἀγώνισαι· ὁ Κύριος δώσει σοὶ δύναμιν. Καὶ μὴ ἐκκλῆνης εἰς τὰ δεξιὰ, ἢ ἀριστερά, ἀλλ' ὡς θέλος ὑπάγων ὁρθῶς, οὕτως ἀπελθε ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔσται ἡ δόξα Κυρίου ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ἧ πορεύσῃ. 13 Τότε ὁ ἀετός ἐπετάσθη, ἔχων τὴν ἐπιστολὴν ἐν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἐλθὼν ἀνεπάύσατο ἐπὶ τι ξύλον ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἔρημον· ἐσώπησε δὲ ἕως οὗ διῆλθεν Ἰερεμίας. 14 Αὐτός γάρ καὶ ὁ λαὸς ἐξήρχοντο θάψαι νεκρὸν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ γὰρ ᾔτησατο Ἰερεμίας παρὰ τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορ, λέγων· Δός μοι τόπον, ὅπως θάψω τοὺς νεκροὺς τοῦ λαοῦ μου. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς. 15 Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν καὶ κλαιόντων μετὰ τοῦ νεκροῦ, ἦλθον κατέναντι τοῦ ἀετοῦ· καὶ ἔκραξεν ὁ ἀετός, λέγων· Σοὶ λέγω, Ἰερεμίας ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ, ἀπελθε, συναξὸν τὸν λαόν, καὶ ἐλθὲ ἐνταῦθα, ἵνα ἀκούσωσι τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἤνεγκά σοι ἀπὸ τοῦ Βαρούχ· καὶ τοῦ Ἀβιμέλεχ. 16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰερεμίας, ἐδόξασε τὸν Θεόν· καὶ ἀπελθὼν συνῆξε τὸν λαόν σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις, καὶ ἦλθεν ὅπου ὁ ἀετός. 17 Καὶ κατήλθεν ὁ ἀετός ἐπὶ τὸν τεθνηκότα, καὶ ἀνέχσῃ, καὶ ἀνέστη· γέγονε δὲ τοῦτο, ἵνα πιστεῦσωσιν.

VII, 8 δεκαπέντε: Menaea δέκα.

13 ἐπὶ τι ξύλον: Menaea ἐν στύλῳ, sed cetera variant.

15 καὶ ἔκραξεν ὁ ἀετός, λέγων: Menaea καὶ κράζας ὁ ἀετός ἀνθρωπίνῃ φωνῇ, εἶπε.

20, 21, 22: pro istis Menaea καὶ ἀκούσαντες τὴν (ms. omittit τὴν) ταχέαν αὐτῶν ἐπανάκλησιν, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

31 Menaea sic legunt: ὁ δὲ πάλιν ἀπεκό-

18 Ἐθαύμασε δὲ πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῷ γεγονότι, λέγοντες· Ἔστι Θεὸς ὁ ὀφθεῖς τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ διὰ Μωϋσέως, καὶ ἐνεφάνη ἡμῖν διὰ τοῦ ἀετοῦ. 19 Καὶ εἶπεν ὁ ἀετός· Σοὶ λέγω, Ἰερεμίας, δεῦρο λῦσον τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, καὶ ἀνάγνωθι αὐτὴν εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. Λύσας οὖν τὴν ἐπιστολὴν, ἀνέγνω τῷ λαῷ. 20 Ἀκούσαντες πᾶς ὁ λαὸς, ἐκλαυσαν, καὶ ἐπέθηκαν χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔλεγον τῷ Ἰερεμίᾳ· 21 Ἀπάγγειλον ἡμῖν, τί ποιήσωμεν; πῶς εἰσέλθωμεν πάλιν εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν; 22 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πάντα ὅσα ἠκούσατε, φυλάξατε, καὶ εἰσάξει ἡμᾶς Κύριος εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν. 23 Ἐγραψε δὲ Ἰερεμίας ἐπιστολὴν εἰς Ἰερουσαλὴμ πρὸς Βαρούχ καὶ Ἀβιμέλεχ ἐνώπιον παντός τοῦ λαοῦ, τὰς θλίψεις τὰς γινόμενας εἰς αὐτούς· 24 τὸ, πῶς παρελήφθησαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Χαλδαίων, καὶ τὸ, πῶς ἕκαστος τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐθεώρει δεσμευόμενον, καὶ πατὴρ τέκνον παραδοθὲν εἰς τιμωρίαν. 25 Οἱ δὲ θέλοντες παραμυθῆσθαι τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἔσκεπον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἴδῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τιμωρούμενον. 26 Καὶ ὁ Θεὸς ἐσκέπασέ σε καὶ τὸν Ἀβιμέλεχ, ἵνα μὴ ἴδῃτε ἡμᾶς τιμωρουμένους. 27 Καὶ μνησκόμενος ἐστένάζον, καὶ ἐπέστρεφον εἰς τὸν οἶκόν μου ὀδυρόμενοι. 28 Δεήθητι οὖν καὶ σὺ, Ἀβιμέλεχ, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τούτου, ὅπως εἰσακουσθῇ ἡ δέησις ἡμῶν, καὶ ἐξέλθωμεν ἐντεῦθεν. 29 Λέγω γάρ σοι, ὅτι τὸν χρόνον ὃν ἐποιήσαμεν ἐνταῦθα, ἔλεγον ἡμῖν, Ὅτι εἵπατε ἡμῖν ὥδην ἐκ τῶν ὥδων Σιών, καὶ τὴν ὥδην τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. Καὶ ἀντελέγομεν αὐτοῖς, Πῶς ἄσωμεν τὴν ὥδην Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίᾳ; ὄντες; 30 Καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἀετοῦ Ἰερεμίας, λέγων· Ἀπελθε ἐν εἰρήνῃ, ἐπισκέψῃται Κύριος ἀμφοτέρους. 31 Καὶ ἐπετάσθη ὁ ἀετός, καὶ ἦλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν Βαρούχ. Καὶ λύσας ἀνέγνω, καὶ κατεφρίλησεν αὐτὴν, καὶ ἐκλαυσε διὰ τὰς κακώσεις τοῦ λαοῦ. 32 Ἰερεμίας δὲ ἄρας

μισε τὴν (ms. τὴν τοιαύτην) ἐπιστολὴν τῷ Βαρούχ καὶ τῷ Ἀβιμέλεχ. Καὶ ἀναγνόντες ἐκλαυσαν, καὶ εὐχαρίστως ἐδοξολογοῦν τὸν Θεόν, ὅτι οὐκ ἐπειράθησαν (ms. ἐπειράσθησαν) τῶν τοιούτων θλίψεων.

32 Ἰερεμίας; ad finem versus: Menaea Δοὺς δὲ Ἰερεμίας τὰ σῦκα τοῖς ἀσθενέσι τοῦ λαοῦ (impressum Δοὺς δὲ τὰ σῦκα τοῖς ἀσθενούσιν Ἰερεμίας), ἔλατο ἅπαντας ὅσοι μετέλαβον ἐξ αὐτῶν.

τὰ σῦκα, διέδωκε τοῖς νοσοῦσι τοῦ λαοῦ. Καὶ ἔμεινε διδάσκων αὐτοὺς τοῦ ἀπέχεσθαι ἐκ τῶν ἀλγημάτων τῶν ἐθνῶν τῆς Βαβυλῶνος.

VIII, 1 Ἐγένετο δὲ ἡ ἡμέρα, ἐν ἣ ἐξέφερε Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ Βαβυλῶνος· καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἱερεμίαν, λέγων 2 Ἀνάστηθι, σὺ καὶ ὁ λαός, καὶ δεῦτε πρὸς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐρεῖς τῷ λαῷ, Ὁ θέλων καταλειψάτω τὰ ἔργα τῆς Βαβυλῶνος, καὶ τοὺς ἄρρενας τοὺς λαβόντας ἐξ αὐτῶν γυναῖκας, καὶ τὰς γυναῖκας τὰς λαβούσας ἐξ αὐτῶν ἄνδρας. 3 Καὶ διαπεράσωσιν οἱ ἀκούοντές σου, καὶ ἄρον αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλήμ· τοὺς δὲ μὴ ἀκούοντάς σου, μὴ εἰσαγάγῃς αὐτοὺς ἐκεῖ. 4 Ἱερεμίας δὲ ἐλάλησε πρὸς τὸν λαὸν τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἀναστάντες ἦλθον ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην τοῦ περᾶσαι, λέγων αὐτοῖς τὰ ῥήματα, ἃ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν. Καὶ τὸ ἥμισυ τῶν γαμησάντων ἐξ αὐτῶν οὐκ ἠθέλησαν ἀκοῦσαι τοῦ Ἱερεμίου, ἀλλ' εἶπον πρὸς αὐτόν· Οὐ μὴ καταλείψωμεν τὰς γυναῖκας ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλ' ὑποστρέψωμεν αὐτάς μεθ' ἡμῶν εἰς Βαβυλῶνα. 5 Ἐπέρασαν οὖν τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔστη Ἱερεμίας, καὶ Βαρούχ καὶ Ἀβιμέλεχ, λέγοντες· Ὅτι πᾶς ἄνθρωπος κοινῶν Βαβυλωνίταις οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην. 6 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς· Ἀναστάντες ὑποστρέψωμεν εἰς Βαβυλῶνα εἰς τὸν τόπον ἡμῶν. Καὶ ἐπορεύθησαν· 7 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Βαβυλῶνα, ἐξῆλθον οἱ Βαβυλωνῖται εἰς συνάντησιν αὐτῶν, λέγοντες· Οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, ὅτι ἐμισήσατε ἡμᾶς, καὶ κρυφῇ ἐξήλθετε ἀφ' ἡμῶν· διὰ τοῦτο οὐκ εἰσελεύσεσθε πρὸς ἡμᾶς. Ὁρκω γὰρ ὠρκίσαμεν ἀλλήλους κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, μήτε ὑμᾶς, μήτε τέκνα ὑμῶν δέξασθαι, ἐπεὶ κρυφῇ ἐξήλθετε ἀφ' ἡμῶν. 8 Καὶ ἐπιγόνοντες ὑπέστρεψαν· καὶ ἦλθον εἰς τόπον ἐρημον μακρόθεν τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ ὠκοδόμησαν ἐκυτοῖς πόλιν, καὶ ἐπωνόμασαν τὸ ὄνομα αὐτῆς Σαμάρειαν. 9 Ἀπέστειλε δὲ πρὸς αὐτοὺς Ἱερεμίας, λέγων· Μετανοήσατε·

VIII, 2 Ἀνάστηθι, σὺ καὶ ὁ λαός, καὶ δεῦτε· Μenaëa λάβε τὸν λαὸν ἅπαντα νυκτός, καὶ ἐξελθε τῆς Βαβυλῶνος, καὶ δεῦτε.

Ἰορδάνην ad finem v. 2 : Menaëa Ἰορδάνην· κακὰ διαχωρίσεις τοὺς ἄρχοντας (ms. ἄρρενας) τῶν Βαβυλωνίων τῶν λαβόντων γυναῖκας τοῦ σοῦ ἔθνους, καὶ γυναῖκας τῶν Βαβυλωνίων τὰς συμμιγείσας τῷ σὸ λαῷ (ms. a primo Βαβυλωνίων transit ad alterum).

Monum. sacr. et prof. t. V.

ἔρχεται γὰρ ἄγγελος τῆς δικαιοσύνης, καὶ εἰσάξει ὑμᾶς εἰς τὸν τόπον ὑμῶν τὸν ὑψηλόν.

IX, 1 Ἐμειναν δὲ οἱ τοῦ Ἱερεμίου, χαίροντες καὶ ἀναφέροντες θυσίαν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἐννέα ἡμέρας. 2 Τῇ δὲ δεκάτῃ ἀνήνεγκεν Ἱερεμίας μόνος θυσίαν, καὶ ᾠζατο εὐχὴν, λέγων 3 Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος· τὸ θυμίαμα τῶν δένδρων τῶν ζώντων, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν τὸ φωτίζον με, ἕως οὐ ἀναληφθῶ πρὸς σε περὶ τῆς φωνῆς τῆς γλυκειᾶς τῶν δύο Σεραφίμ. 4 Παρακαλῶ ὑπὲρ ἄλλης εὐωδίας θυμιάματος· 5 καὶ ἡ μελέτη μου Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος τῆς δικαιοσύνης, ἕως ἂν εἰσενέγκῃ τοὺς δικαίους. 6 Παρακαλῶ σε, Κύριε παντοκράτωρ πάσης κτίσεως, ὁ ἀγέννητος καὶ ἀπερινόητος, ὃ πᾶσα κρίσις κέκρυπται ἐν αὐτῷ πρὸ τοῦ ταῦτα γενέσθαι. 7 Ταῦτα λέγοντος τοῦ Ἱερεμίου, καὶ ἱσταμένου ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ μετὰ Βαρούχ καὶ Ἀβιμέλεχ, ἐγένετο ὡς εἰς τῶν παραδιδόντων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. 8 Καὶ ἔμειναν Βαρούχ καὶ Ἀβιμέλεχ κλαίοντες, καὶ κρᾶζοντες μεγάλη τῇ φωνῇ, Ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἱερεμίας κατέλιπεν ἡμᾶς, ὁ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπῆλθεν. 9 Ἦκουσε δὲ πᾶς ὁ λαός τοῦ κλαυθμοῦ αὐτῶν, καὶ ἔδραμον ἐπ' αὐτοὺς πάντες, καὶ εἶδον Ἱερεμίαν ἀνακείμενον χαμαὶ τεθνηκότα· καὶ διέβρῃξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπέθηκαν χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐκλαυσαν κλαυθμόν πικρόν. 10 Καὶ μετὰ ταῦτα ἠτοίμασαν ἐκυτοὺς, ἵνα κηδεύσωσιν αὐτόν. 11 Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἦλθε, λέγουσα· Μὴ κηδεύετε τὸν ἐτι ζώντα· ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰσέρχεται εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ πάλιν. 12 Καὶ ἀκούσαντες τῆς φωνῆς, οὐκ ἐκήδευσαν αὐτόν, ἀλλ' ἔμειναν περικύκλω τοῦ σκηνώματος αὐτοῦ ἡμέρας τρεῖς, λέγοντες καὶ ἀποροῦντες, ποίᾳ ὥρᾳ μέλλει ἀναστῆναι. 13 Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας εἰσῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἐν μέσῳ πάντων, καὶ εἶπε· Δοξάσατε τὸν Θεόν, πάντες δοξάσατε τὸν Θεόν, καὶ τὸν Υἱόν τοῦ Θεοῦ τὸν ἐξυπνίζοντα ἡμᾶς Ἰησοῦν Χριστόν, τὸ φῶς τῶν

8 μακρόθεν : Menaëa μήκοθεν.

IX, 9 ἀνακείμενον : Menaëa κείμενον.

11 φωνὴ ἦλθε, λέγουσα : Menaëa φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα.

κηδεύετε : Menaëa κηδεύσατε.

13 Δοξάσατε τὸν Θεόν, πάντες δοξάσατε τὸν Θεόν : Menaëa Μιὰ φωνὴ δοξάσατε πάντες τὸν Θεόν.

τῶν αἰώνων πάντων, ὁ ἄσβεστος λύχνος, ἡ ζωὴ

αίωνων πάντων, ὁ ἄσβεστος λύχνος, ἡ ζωὴ τῆς πίστεως. 14 Γίνεται δὲ μετὰ τοὺς καιροὺς τούτους ἄλλα ἔτη τετρακόσια ἐβδόμηκονταεπτὰ, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν γῆν τῶν δένδρων τῆς ζωῆς τὸ ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου φυτευθὲν, καὶ ποιήσει πάντα τὰ δένδρα τὰ ἄκαρπα πικρῆσαι καρπὸν, καὶ αὐξηθήσονται, καὶ βλαστήσουσι. 15 Καὶ τὰ βεβληκότα, καὶ μεγαλαυχούντα, καὶ λέγοντα, Ἐδώκαμεν τὸ τέλος ἡμῶν τῷ ἄερι· ποιήσει αὐτὰ ξηρανθῆναι τὸ δένδρον τὸ στηριχθὲν, καὶ τὸ κόκκινον καὶ ἔριον λευκὸν γενέσθαι. 16 Ἡ χιὼν μελανθήσεται, τὰ γλυκέα ὕδατα ἀλμυρὰ γενήσονται ἐν τῷ μεγάλῳ φωτὶ τῆς εὐφροσύνης τοῦ Θεοῦ. 17 Καὶ εὐλογήσει τὰς νήσους τοῦ ποιῆσαι καρπὸν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 18 Αὐτὸς γὰρ ἐλεύσεται, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ ἐπιλέξεται ἑαυτῷ δώδεκα ἀποστόλους, ἵνα εὐαγγελίζωνται ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ὃν ἐγὼ ἑώρακα κεκοσμημένον ὑπὸ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον ἐπὶ τὸ ὅρος τῶν ἐλαιῶν καὶ ἐμπλήσει τὰς πεινώσας ψυχάς. 19 Ταῦτα λέγοντος τοῦ Ἱερεμίου περὶ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον, ὠργίσθη ὁ λαός, καὶ εἶπε· 20 Ταῦτα πάλιν ἐστὶ τὰ ῥήματα τὰ ὑπὸ Ἡσαίου τοῦ υἱοῦ Ἀμὼς εἰρημένα, λέγοντος, Ὅτι εἶδον τὸν Θεόν, καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. 21 Δεῦτε οὖν, καὶ μὴ ἀποκτείνωμεν αὐτὸν τῷ ἐκείνου θανάτῳ, ἀλλὰ λίθους

λιθοβολήσωμεν αὐτόν. 22 Ἐλυπήθησαν σφόδρα ἐπὶ τῇ ἀπονοίᾳ ταύτῃ Βαρούχ καὶ Ἀβιμέλεχ, καὶ ὅτι ἤθελον ἀκοῦσαι πλήρη τὰ μυστήρια, ἃ εἶδε. 23 Λέγει δὲ αὐτοῖς Ἱερεμίας Σιωπήσατε, καὶ μὴ κλαίετε· οὐ μὴ γάρ με ἀποκτείνωσιν, ἕως οὐ πάντα ὅσα εἶδον, διηγῶμαι ὑμῖν. 24 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐνέγκατέ μοι λίθον. 25 Ὁ δὲ ἔστησεν αὐτόν, καὶ εἶπε· Τὸ φῶς τῶν αἰώνων, ποιήσον τὸν λίθον τοῦτον καθ' ὁμοιότητά μου γενέσθαι, ἕως οὐ ἃ εἶδον τὰ μυστήρια, διηγῶμαι τῷ Βαρούχ καὶ τῷ Ἀβιμέλεχ. 26 Ὁ δὲ λίθος διὰ προστάγματος Θεοῦ ἀνέλαβεν ὁμοιότητα τοῦ Ἱερεμίου. 27 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν λίθον, νομίζοντες ὅτι Ἱερεμίας ἐστίν. 28 Ὁ δὲ Ἱερεμίας πάντα παρέδωκε τὰ μυστήρια, ἃ εἶδε, τῷ Βαρούχ καὶ τῷ Ἀβιμέλεχ. 29 Καὶ εἶθ' οὕτως ἔστη ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ, ἐκτελέσαι βουλόμενος τὴν οἰκονομίαν αὐτοῦ. 30 Ἐβόησε δὲ ὁ λίθος, λέγων· Ὡ μωροὶ υἱοὶ Ἰσραὴλ, διὰ τί λιθοβολεῖτέ με, νομίζοντες ὅτι ἐγὼ Ἱερεμίας; Ἰδοὺ Ἱερεμίας ἐν μέσῳ ὑμῶν ἵσταται. 31 Ὡς δὲ εἶδον αὐτόν, εὐθέως ἔδραμον πρὸς αὐτόν μετὰ πολλῶν λίθων. Καὶ ἐπληρώθη αὐτοῦ οἰκονομία. 32 Καὶ ἐλθόντες Βαρούχ καὶ Ἀβιμέλεχ, ἔθαψαν αὐτόν, καὶ λαβόντες τὸν λίθον ἔθηκαν ἐπὶ τὸ μνημεῖον αὐτοῦ, ἐπιγράψαντες οὕτως· Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ βοηθὸς τοῦ Ἱερεμίου. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἱερεμίου, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις οὐκ ἐνταῦθα, ἐγγέγραπται ἐν τῇ ἐπιστολῇ Βαρούχ.

τῆς πίστεως: Menaea πάντων τῶν αἰώνων, τὸν ἄσβεστον λύχνον, τὴν ζωὴν τῆς φύσεως ἡμῶν.

14 δὲ: Menaea γάρ.

τετρακόσια: Menaea τριακόσια.

20 Ταῦτα ad v. 23 incl.: Menaea Ταῦτα αἰεὶ τὰ ῥήματα (ms. solum Ταῦτα), ἃ πάλαι ὁ Ἡσαίας (ms. omittit ὁ) διελέγετο πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, Ὅτι εἶδον τὸν Θεόν, καὶ τὸν Υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἀπέκτειναν αὐτόν ξυλίνῳ πρίονι πρίσαντες. Δεῦτε οὖν, τοῦτον λιθάσωμεν. Τούτων ἀκούσαντες Βαρούχ καὶ Ἀβιμέλεχ, ἐλυπήθησαν σφόδρα διὰ τὸν θάνατον Ἱερεμίου, καὶ (ms. omittit καὶ) πλέον ὥς μὴ φθάσαντες ἀκοῦσαι τῶν μυστηρίων, ὧν εἶδε καὶ ἤκουσεν ὁ προφήτης ἀναληφθεὶς. Ὁ δὲ γινούς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, λέγει· Σιωπᾶτε, οὐ μὴ με ἀποκτείνωσιν, ἕως ἂν πάντα ἃ εἶδον καὶ ἤκουσα, διηγῶμαι ὑμῖν.

24 λίθον: Menaea addunt μεϊζότερον. Καὶ ἤνεγκαν αὐτῷ.

25 Menaea versum legunt: Καὶ λέγει ὁ προφήτης· Κύριε, ποιήσον τὸν λίθον τοῦτον κατὰ

τὴν ἐμὴν ὁμοιότητα, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν οἱ λαοί, ἕως ἂν ἀναγγείλω τοῖς ἀδελφοῖς μου ἃ εἶδον καὶ ἤκουσα.

29 Καὶ εἶθ' οὕτως ad αὐτοῦ: Menaea ἐκτελέσαι βουλόμενος τὰ εἰς αὐτόν οἰκονομηθέντα, ἦλθε, καὶ σὺν αὐτῷ Βαρούχ, μέσον τοῦ λαοῦ (ms. ἦλθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ).

30 Ἐβόησε δὲ ὁ λίθος, λέγων: Menaea καὶ προστάζει Θεοῦ ἀναλαβὼν ὁ λίθος φωνὴν ἀνθρωπίνην, ἐβόησε, λέγων (ms. φωνὴ ἀνθρωπίνῃ ἀνεβόησεν, οὕτως εἰπών).

31 Ὡς ad οἰκονομίαν: Menaea: Τότε ὡς ἐκ μέθης ἀνανήψαντες, τὸν ἄγιον εἶδον (ms. εἶδον τὸν ἄγιον), καὶ ἄρξαντες λίθους, ἔδραμον πρὸς αὐτόν, καὶ παρὰ τῶν συναιχμαλώτων αὐτοῦ ἐλιθάσθη (ms. καὶ ἐλιθάσθη παρὰ τῶν συναιχμαλώτων αὐτοῦ Ἱερεμίας ἐν Ἱερουσαλὴμ), παρ' ὧν ὤφειλεν εὐεργετηθῆναι· καὶ οὐκ ἀντίπεπεν, οὐδὲ ὠργίσθη, ἀλλ' οὕτως ἐδέχετο τὰς καταφοράς τῶν λίθων, ὡς δι' αὐτῶν εἰς οὐρανὸν (ms. οὐρανούς) ἀνερχόμενος.

APOCALYPSIS MOYSI

IN MEDIO MUTILA.

Constantinus Tischendorf, qui praeter ingentes labores in vetustissimis codicibus sacris edendis exantlatos plurimam operam contulit etiam in libros apocryphos Novi Testamenti, vulgavit inter Apocalypses apocryphas illam Moysi ex quatuor codicibus, unus quorum, notatus litera *D*, est Ambrosianus *C. 237 Inf.* seculi fere undecimi. Sed cum hunc describebat anno 1843, tum plures alii apocryphi libri Ambrosiani operam ejus poscebant, tum itinera alia et etiam orientale urgebant. Quo factum, ut vix pauca describeret, indeque tantum varietates suae editioni apponeret, quae versus finem uni codici eique vitioso satis innititur, nisi quod ad extrema etiam codicem illum *D* adhibuit. Accidit autem, ut per otium conferrem editionem libri cum codice, et hunc statim deprehendi vitiosissime quidem exaratum fuisse scripturam quod attinet, ut sit in hujusmodi libris publica auctoritate destitutis et describi solitis a privatis hominibus, iisque hebetioris ingenii et exigui spiritus, sed quoad bonitatem textus vidi praestare ceteris libris adhibitis in editione, quamquam mendis etiam in hac parte non careat. Quod tamen codicis pretium minuit, reperi etiam lacunam magnam, a sectione nempe 18 post *λυποῦμαι* usque ad verba

λέγει δὲ Σὴθ sectionis 36. Cum ergo textus codicis Ambrosiani et pro sua amplitudine, ut est lacunosus, commode huic folio implendo sufficiat, et pro sua conditione non mediocriter editioni libri emaculandae inseruiat, Paralipomenis Jeremiae eum subtexui.

Ratio libri edendi aliquid molestiae attulit. Paucos enim lucusque vidi libros Graecos, qui adeo corrupte fuerint descripti, praesertim in vocalibus, quae pro ratione pronunciationis in omni fere voce, imo bis terve in una voce commutantur. Anceps ideo haerebam omnia ne tollerem sphalmata, an aliqua saltem relinquerem, quae varia ratione corrigi poterant, aut etiam ex ullo titulo ut apparerent merebantur. Hanc denique ingressus sum viam, quia liber non is est, qui solus legatur in mea editione, sed tantummodo emaculandae Tischendorffianae inservire debet, ex qua nostri errores statim apparent. Omnes ergo ex vocalium commutatione errores, vel qui a librarii oscitantia hic illic in consonis orti sunt, sustuli, alios ejus quod indicavi generis reliqui, etiam accentu codicis servato, si e re erat, ut in sectione 9 *μεγά*, quod vel *μέγα*, vel ex accentu *μεγάλα*, aut *μεγάλως* corrigendum. Nec tamen judicavi apponendam notam erroris; bis enim cum codice et cum Tischendorffii

editione specimina typographica contuli, et quidquid minus rectum occurrit, id codici dandum. Qua de causa nec omissiones, ex omoeoteleuto praesertim, indicavi, licet, prout liber editur, absurda etiam offerat, ut in eadem sectione 9 τοῦ νόσου, ubi ex articulo videntur omissa πόνου καὶ τῆς, ut probabiliter conjicitur ex sectionibus 5 fin., et 6 fine, prouti codex exhibet. Semel ac ingressus eram hanc viam, servandae erant cum Tischendorf ullae formae, ut ὀργίσθη, ἴδον, servandum ἢ ἐφελκυστικόν etiam ante consonam, quod fere semper in codice apponitur, servandae ullae formae, quae dia-

lecto Alexandrinae tribui solent, ut μητέραν εἰζόναν. Sed non servavi apostrophum plerumque post nomina propria in consonam exeuntia appositam, nec accentum appictum interdum praepositioni verborum compositorum, nec puncta ad medium literae apposita, non semper tamen, cum vicem numeri fungitur. Servassem quidem et ista, si correctissimi libri ejusdem aetatis editionem curarem, sed ut incorrecti et incostantis, ac ab usu nostro abhorrentia omisi. Interpunctionem demum ipse apposui, quis enim ferret eam libri nostri? Hujus tamen pro re nata rationem habui.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΑΔΑΜ,

ΑΠΟΚΑΛΥΦΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑ ΘΕΟΥ ΜΩΣΗ ΤΩ ΘΕΡΑΠΟΝΤΙ ΑΥΤΟΥ,
ΔΙΔΑΧΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ ΜΙΧΑΗΛ.

1 Αὕτη ἡ διήγησις Ἀδὰμ καὶ Εὐας μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐτοὺς ἐκ τοῦ παραδείσου. Ἔγω δὲ Ἀδὰμ τὴν Εὐαν, καὶ ἐξῆλθαν πρὸς ἀνατολὴν, καὶ ἔμειναν ἐκεῖ ἔτη δεκαοκτὼ καὶ μῆνας δύο. Καὶ ἐν γαστρὶ εἴληφεν ἡ Εὐα, καὶ ἐγέννησεν δύο υἱοὺς, τὸν Ἀδιάφωτον, τὸν λεγόμενον Καῖν, καὶ τὸν Ἀμιλαβές, τὸν καλούμενον Ἀβελ.

2 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένοντο μετ' ἀλλήλων Ἀδὰμ καὶ Εὐα· κοιμωμένων δὲ αὐτῶν, εἶπεν Εὐα τῷ κυρίῳ αὐτῆς Ἀδὰμ· Κύριέ μου Ἀδὰμ, ἴδον ἐγὼ τῇ νυκτὶ ταύτῃ κατ' ὄναρ τὸ αἷμα τοῦ υἱοῦ μου Ἀμιλαβές, τοῦ ἐπιλεγομένου Ἀβελ, βαλλόμενον εἰς τὸ στόμα Καῖν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔπιεν αὐτὸ ἀνελεημόνως. Παρεκάλει δὲ αὐτόν συγχωρῆσαι ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ οὐκ ἤκουεν αὐτοῦ· ἀλλ' ὅλον κατέπιεν αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔμεινεν ἐπὶ τὴν κοιλίαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐξῆλθεν ἐξω τοῦ στόματος αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ Ἀδὰμ· Ἀναστάντες πορευθώμεν, καὶ ἴδωμεν, τί ἐστὶν τὸ γεγονός αὐτοῖς· μή ποτε ὁ ἐχθρὸς πολεμεῖ πρὸς αὐτούς.

3 Πορευθέντες δὲ ἀμφότεροι, εὗρον πεφονευμένον τὸν Ἀβελ ἀπὸ χειρὸς Καῖν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Καὶ λέγει ὁ Θεὸς Μιχαὴλ τῷ ἀρχαγγέλῳ· Εἰπὲ τῷ Ἀδὰμ, Ὅτι τὸ μυστήριον θ οἶδας, μὴ ἀναγγείλῃς Καῖν τῷ υἱῷ σου, ὅτι ὀργῆς υἱὸς ἐστίν· Ἀλλὰ μὴ λυποῦ· δώσω σοι γὰρ ἄντ' αὐτοῦ ἕτερον υἱόν· οὗτος γὰρ δηλώσει πάντα ὅσα ποιήσης. Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἄγγελος πρὸς τὸν Ἀδὰμ, διεφύλαξεν τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα καὶ ἡ Εὐα εἶχεν τὴν λύπην περὶ Ἀβελ τοῦ υἱοῦ αὐτῶν.

4 Καὶ μετὰ ταῦτα ἔγω Ἀδὰμ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐν γαστρὶ ἔσχεν, καὶ ἐγέννησεν τὸν Σήθ. Καὶ λέγει Ἀδὰμ τῇ Εὐᾷ· Ἰδοὺ ἐγεννήσαμεν υἱὸν ἄντ' Ἀβελ, ὃν ἀπέκτεινεν Καῖν· δοξάσωμεν τῷ Θεῷ, καὶ δώσωμεν λατρείαν αὐτῷ.

5 Ἐποίησεν δὲ Ἀδὰμ υἱοὺς λ' καὶ θυγατέρας λ'. Ἐζῆσεν δὲ Ἀδὰμ ἔτη ἑνακὸσία λ', καὶ περιέπεσεν εἰς νόσον, καὶ ἐβόησεν φωνὴν μεγάλην, λέγων· Ἐλθέτωσαν πρὸς με οἱ υἱοί μου πάντες, ὅπως ὀψομαι αὐτοὺς πρὶν ἢ ἀποθανοῦμαι. Καὶ συνήχθησαν πάντες· ἦν γὰρ οἰκισθεῖσα ἡ γῆ εἰς τρία μέρη. Εἶπεν δὲ αὐτῷ Σήθ ὁ υἱὸς αὐτοῦ· Πάτερ Ἀδὰμ, τί σοὶ ἐστὶν νόσος; Καὶ λέγει· Τεκνία μου, πόνος πολὺς με συνέχει. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Τί ἐστὶν πόνος, τί ἐστὶν νόσος;

6 Καὶ ἀποκριθεὶς Σήθ, λέγει αὐτῷ· Μὴ ἐμνήσθης, πάτερ, τοῦ παραδείσου, ἐξ ὧν ἤσθιες, καὶ ἐλυπήθης; Ἐὰν οὕτως ἐστίν, ἀνάγγειλόν μοι· ἐγὼ πορεύσομαι, καὶ ἐνέγκω σοι καρπὸν ἐκ τοῦ παραδείσου· ἐπιθήσω γὰρ κόπρον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου, καὶ κλαύσομαι, καὶ προσεύξομαι· καὶ εἰσακούσεται μοι Κύριος, καὶ ἀποστείλῃ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκω σοι, ἵνα καταπαύσῃ ὁ πόνος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἀδὰμ· Οὐχί, υἱέ μου Σήθ· ἀλλὰ νόσον καὶ πόνους ἔχω. Λέγει αὐτῷ Σήθ· Καὶ πόσοι ἐγένοντο;

7 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἀδὰμ· Ὅτε ἐποίησεν ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐμέ τε καὶ τὴν μητέραν ὑμῶν, δι' ἧς καὶ ἀποθνήσκω, ἔδωκεν ἡμῖν πᾶν φυτὸν ἐν παραδείσῳ· περὶ ἐνὸς δὲ ἐνετείλατο ἡμῖν μὴ ἐσθίειν ἐξ αὐτοῦ, δι' οὗ καὶ ἀποθνήσκωμεν. Ἠγγίσειεν δὲ ἡ ὥρα τῶν ἀγγέλων τοὺς διατηροῦντας τὴν μητέραν ὑμῶν τοῦ ἀναβῆναι καὶ προσκυνῆσαι τὸν Κύριον. Καὶ ἤρην αὐτὴν μόνην, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔφαγεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἐγνωκὼς ὅτι οὐκ εἰμι ἐγγίστα αὐτῆς, οὔτε οἱ ἅγιοι ἄγγελοι. Ἐπειτα ἔδωκεν κάμοι φαγεῖν.

8 Καὶ ὀργίσθη ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ ἐλθὼν ἐν τῷ παραδείσῳ ὁ δεσπότης, ἐκάλεσέ με φωνῇ φοβερᾷ, λέγων· Ἀδὰμ, ποῦ εἶ; καὶ ἵνα τί κρύπτε σε ἀπὸ τοῦ προσώπου μου; Οὐκ εἶπόν σοι,

ἐκ τοῦ ξύλου μὴ φάγῃς; Καὶ εἶπον ἐγὼ πρὸς τὸν Κύριον· Ἡ γυνὴ ἦν δέδωκάς μοι, αὐτὴ με ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔφαγον. Καὶ λέγει μοι ὁ Κύριος· Ἐπεὶ ἐγκατέλιπας τὴν διαθήκην μου, καὶ τῷ ἐχθρῷ ἤκουσας, ὑπήνεγκα τῷ σώματί σου ἐβδομηκονταδύο πληγὰς, πρώτη νόσος πληγῆς ὁ βιασμός τῶν ὑφ' ὀφθαλμῶν, δεύτερον πληγῆς ακοῆς, καὶ οὕτως καθεξῆς πᾶσαι αἱ πληγαὶ παρακολουθοῦσαι τῷ σώματι.

9 Ταῦτα λέγων ὁ Ἀδὰμ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἀνεστέναξεν μεγὰ, καὶ εἶπεν· Τί ποιήσω, ὅτι ἐν μεγάλῃ ἀνάγκῃ εἰμι; Ἐκλαύσεν δὲ ἡ Εὐὰ, λέγουσα· Κύριέ μου Ἀδὰμ, ἀναστὰς δός μοι τὸ ἥμισυ τοῦ πόνου σου, καὶ ὑπενέγκω αὐτό· ὅτι δι' ἐμέ τοῦτό σοι γέγονεν, δι' ἐμέ ἐν καμάτοις τυγχάνεις, δι' ἐμέ ἐν ἡδρώτῃ (ιδρώτῃ, ὑδρώτῃ; confer Holmes ad Gen. III, 20) τοῦ προσώπου σου τὸν ἄρτον ἐσθίεις, δι' ἐμέ πάντα ὑπομένεις. Εἶπεν δὲ Ἀδὰμ τῇ Εὐᾷ· Ἀνάστα, καὶ πορεύου μετὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Σὴθ πλησίον τοῦ παραδείσου, καὶ ἐπίθετε χροῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ κλαύσατε, δεόμενοι τοῦ Θεοῦ, ὅπως σπλαγχνισθῇ ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποστείλῃ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ δώσῃ μοι ἐκ τοῦ δένδρου, ἐν ᾧ ῥέει τὸ ἔλαιον ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκῃς μοι· καὶ ἀλείψομαι, καὶ ἀναπαύσομαι ἐκ τοῦ νόσου μου.

10 Ἐπορεύθη δὲ Σὴθ καὶ ἡ Εὐὰ εἰς τὰ μέρη τοῦ παραδείσου, καὶ εἶδεν ἡ Εὐὰ τὸν υἱὸν αὐτῆς, καὶ θηρίον πολεμοῦντα αὐτόν. Ἐκλαύσεν δὲ ἡ Εὐὰ, λέγουσα· Οἴμμοι οἴμμοι, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως, πάντες οἱ ἀμαρτήσαντες καταράσσονται μοι, λέγοντες, ὅτι οὐκ ἐφύλαξεν Εὐὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸ θηρίον· Ὡς σὺ θηρίον πονηρόν, οὐ φοβῆς σὺ τὴν εἰκόναν τοῦ Θεοῦ πολεμῆσαι αὐτήν; πῶς ἡνοίγη τὸ στόμα σου; πῶς ἐνίσχυσαν οἱ ὀδόντες σου; πῶς οὐκ ἐμνήσθης τῆς ὑποταγῆς σου, ὅτι πρότερον ὑπετάγῃς τῇ εἰκόνι τοῦ Θεοῦ;

11 Τότε τὸ θηρίον ἐβόησεν, λέγων· Ὡς Εὐὰ, οὐ πρὸς ἡμᾶς ἡ πλεονεξία σου, οὔτε ὁ κλαυθμός, ἀλλὰ πρὸς σέ· ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ τῶν θηρίων ἐκ σοῦ ἐγένετο. Πῶς ἡνοίγη τὸ στόμα σου φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ξύλου, περὶ οὗ ἐνετείλατό σοι ὁ Θεός· μὴ ἐσθίειν ἐξ αὐτοῦ; Διὰ τοῦτο αἱ φύσεις ἡμῶν μετηλλάγησαν. Νῦν οὖν οὐ δύνασαι ὑπενεγκεῖν ἐὰν ἀπάρξομαι ἐλέγχειν σοι.

12 Λέγει ὁ Σὴθ πρὸς τὸ θηρίον· Κλείσαι σου τὸ στόμα, καὶ σίγα, καὶ ἀπόστηθι ἀπὸ τὴν εἰκόναν τοῦ Θεοῦ ἕως ἡμέρας τῆς κρίσεως. Τότε λέγει τὸ θηρίον πρὸς Σὴθ· Ἰδοὺ ἀφίσταμαι ἀπὸ

τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ.

13 Καὶ ἐπορεύθη Σὴθ μετὰ Εὐὰς πλησίον τοῦ παραδείσου, καὶ ἔκλαυσεν, δεόμενος τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀποστείλῃ ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ δώσῃ αὐτοῖς τὸ ἔλαιο τοῦ ἐλαίου. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Θεός· Μιχαὴλ τὸν ἀρχάγγελον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὴθ, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, μὴ κάμῃς εὐχόμενος ἐπὶ τὴν ἱερίαν ταύτην περὶ τοῦ ξύλου, ἐν ᾧ ῥέει τὸ ἔλαιον, ἀλείψαι τὸν πατέρα σου Ἀδὰμ· οὐ γενήσεται σοι νῦν. Σὺ δὲ πάλιν πορεύου πρὸς τὸν πατέρα σου· ἐπειδὴ ἐπληρώθη τὸ μέτρον τῆς ζωῆς αὐτοῦ εἰσὼν τριῶν ἡμερῶν. Ἐξερχομένης δὲ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, μέλλεις θεάσασθαι τὴν ἄνοδον αὐτῆς· φοβερὰν.

14 Εἰπὼν δὲ ταῦτα ὁ ἄγγελος, ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῶν. Ἦλθε δὲ Σὴθ καὶ Εὐὰ εἰς τὴν σκηνὴν, ὅπου ἔκειτο ὁ Ἀδὰμ. Λέγει Ἀδὰμ τῇ Εὐᾷ· Ὡς Εὐὰ, τί κατειργάσω ἐν ἡμῖν; Ἐπήνεγκας ἐφ' ἡμᾶς ὀργὴν μεγάλην, ἥτις ἐστὶν θάνατος κατακυριεύων παντός τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων ἡμῶν, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς τὸν τρόπον τῆς παραβάσεως ἡμῶν.

15 Τότε λέγει ἡ Εὐὰ πρὸς αὐτούς· Ἀκούσατε, πάντα τὰ τέκνα μου, καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων, κἀγὼ ἀναγγελῶ ὑμῖν πῶς ἠπάτησεν ἡμᾶς ὁ ἐχθρός. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ φυλάσσειν ἡμᾶς τὸν παράδεισον, ἕκαστος ἡμῶν τῷ λαχόντῃ αὐτῷ μέρος· ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐγὼ δὲ ἐφύλαττα ἐν τῷ κλήρῳ μου νότον καὶ δύσιν. Ἐπορεύθη δὲ ὁ διάβολος· εἰς τὸν κλῆρον τοῦ Ἀδὰμ, ὅπου ἦν τὰ θηρία ἐμέρισεν ὁ Θεός, τὰ ἀρσενικὰ πάντα δέδωκεν τὸν πατέρα ἡμῶν, καὶ τὰ θηλικὰ πάντα δέδωκεν ἐμέ.

16 Καὶ ἐλάλησεν τῷ ὄφει ὁ διάβολος, λέγων· Ἀνάστα, ἔλθε πρὸς με. Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ διάβολος· Ἀκούω ὅτι φρονιμώτερος εἶ ὑπὲρ πάντα τὰ θηρία, καὶ ὁμιλῶ σοι. Διὰ τί ἐσθίεις ἐκ τῶν ζιζανίων τοῦ Ἀδὰμ, καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ παραδείσου; Ἀνάστα, καὶ ποιήσομεν αὐτὸν ἐκβληθῆναι ἐκ τοῦ παραδείσου, ὥς καὶ ἡμεῖς ἐξεβλήθημεν δι' αὐτοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ ὄφις· Φοβοῦμαι, μήποτε ὀργισθῇ μοι ὁ Θεός· Λέγει αὐτῷ ὁ διάβολος· Μὴ φοβοῦ· γενοῦ μοι σκευὸς, κἀγὼ λαλήσω διὰ στόματός σου ῥήματα πρὸς τὸ ἐξαπατῆσαι αὐτοῦς.

17 Καὶ εὐθέως ἐκρεμάσθη παρὰ τῶν τειχέων τοῦ παραδείσου. Καὶ ὅτε ἀνῆλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ προσκυνῆσαι, τότε ὁ σατανᾶς ἐγένετο ἐν εἵδει, καὶ ὕμνει τὸν Θεὸν καθάπερ ἄγγε-

λοι. Καὶ παρέκυψεν ἐκ τοῦ τείχους, καὶ εἶδον αὐτὸν ὅμοιον ἀγγέλου. Καὶ λέγει μοι· Τί ποιεῖς ἐν τῷ παραδείσῳ; Καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὁ Θεὸς ἔθετο ἡμᾶς ὥστε φυλάσσειν καὶ ἐσθίειν ἐξ αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ὁ διάβολος· διὰ στόματος τοῦ ὄφρος· Καλῶς ποιεῖτε, ἀλλ' οὐκ ἐσθίετε ἀπὸ παντὸς φυτοῦ. Κἀγὼ εἶπον· Ἀπὸ πάντων ἐσθίομεν παρὲς μόνου, ὃ ἐστὶν μέσον τοῦ παραδείσου, περὶ οὗ ἐνετείλατο ἡμῖν ὁ Θεὸς μὴ ἐσθίειν ἐξ αὐτοῦ· ἐπεὶ θανάτῳ ἀποθανείσθε.

18 Τότε λέγει μοι ὁ ὄφις· Ζῇ ὁ Θεός, ὅτι λυποῦμαι

36 τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Ὅτι εἰσὶν ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, καὶ αὐτοὶ προσπίπτοντες καὶ εὐχόμενοι ὑπὲρ τοῦ πατρὸς μου Ἀδὰμ. Λέγει αὐτῷ ἡ Εὐα· Καὶ ποῦ ἐστὶν τὸ φῶς αὐτῶν, καὶ διὰ τί γεγόνασιν μελανοειδεῖς; Καὶ λέγει αὐτῇ Σὴθ· Οὐκ ἄπεστιν τὸ φῶς αὐτῶν· ἀλλ' οὐ δύναται φαίνειν ἐνώπιον τοῦ φωτὸς τῶν ὄλων, τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, καὶ διὰ τοῦτο ἐκρύβη τὸ φῶς ἀπ' αὐτῶν.

37 Λέγοντος οὖν τοῦ Σὴθ ταῦτα πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἰδοὺ ἐσέκλινεν ὁ ἄγγελος, καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ ἄγγελοι· ἐπ' ὄψεσιν κείμενοι, καὶ ἐβόησαν φωνὴν φοβεράν, λέγοντες· Εὐλογημένη ἡ δόξα Κυρίου ἀπὸ ποιημάτων αὐτοῦ· ὅτι ἡλέησεν τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Ὅτε δὲ εἶπον· τὰς φωνὰς ταύτας οἱ ἄγγελοι, ἰδοὺ ἦλθεν ἐν τῶν Σεραφὶμ ἐξαπτερύγων, καὶ ἤρπασεν τὸν Ἀδὰμ, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀγερούσιαν λίμνην, καὶ ἀπέλουσεν αὐτὸν τρίτον, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἐποίησεν δὲ τρεῖς ὥρας κείμενος· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῶν ὄλων, καὶ ὠδήμηνος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἤρην τὸν Ἀδὰμ, καὶ παρέδωκεν αὐτῷ τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ, λέγων· Ἄρον αὐτὸν εἰς τὸν παράδεισον ἕως τρίτου οὐρανοῦ, καὶ ἄφες αὐτὸν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης· τῆς φοβερᾶς τῆς οἰκονομίας μου, ἧς ποιήσω εἰς τὸν κόσμον. Τότε ὁ Μιχαήλ ἤρην τὸν Ἀδὰμ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ὅπου εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός. Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ὑμνοῦντες ὕμνον ἀγγελικόν, θαυμάζοντες ἐπὶ τῇ συγχωρήσει τοῦ Ἀδὰμ.

38 Μετὰ δὲ τὴν γεννησομένην χαρὰν τοῦ Ἀδὰμ, ἐδόθησεν πρὸς τὸν Πατέρα Μιχαήλ ὁ ἀρχάγγελος, ἵνα συναχθῶσιν πάντες οἱ ἄγγελοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἕκαστος κατὰ τὴν τάξιν αὐτοῦ, τινὲς μὲν ἔχοντες θυμιατήρια ἐν χερσὶν αὐτῶν, ἄλλοι δὲ σάλπιγγας καὶ φιάλας. Καὶ ἰδοὺ

Κύριος κραταῖος ἐπέβη, καὶ τέσσαρες ἄνεμοι εἰλκον αὐτὸν, καὶ τὰ Χερουβὶμ ἐπέχοντα τοῖς ἀνέμοις, καὶ οἱ ἄγγελοι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ προάγοντες αὐτῷ, καὶ ἐλθόντες ἐπὶ τὴν γῆν, ὅπου ἦν τὸ σῶμα τοῦ Ἀδὰμ. Καὶ ἦλθον εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἐκινήθησαν πάντα τὰ φύλλα τοῦ παραδείσου, ὡς πάντα ἀνθρώπους γεγεννημένους ἐκ τοῦ Ἀδὰμ νυστάζει ἀπὸ τῆς εὐωδίας χωρὶς τοῦ Σὴθ μόνου, ὅτι ἐγένετο κατ' ὅρον τοῦ Θεοῦ ἐκείθεν πρὸς τὸ σῶμα τοῦ Ἀδὰμ, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα ἐπ' αὐτῷ.

39 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Θεός· Ἀδὰμ, τί τοῦτο ἐποίησας; Εἰ ἐφύλαξας τὴν ἐντολήν μου, οὐκ ἂν ἐχαίρονται οἱ κατὰγοντές σε εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Πλὴν λέγω σοι, ὅτι τὴν χαρὰν αὐτῶν ἐπιστρέψω εἰς λύπην, καὶ τὴν λύπην σου ἐπιστρέψω εἰς χαρὰν, καὶ ἐπιστρέψω σε εἰς τὴν ἀρχὴν σου, καὶ καθίσω σε ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ ἀπατήσαντός σε· ἐκεῖνος δὲ ἐμβληθήσεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἵνα ἴδῃ σε καθήμενον ἐπάνω αὐτοῦ. Τότε κατακριθήσεται αὐτός· καὶ οἱ ἀκούσαντες αὐτοῦ, καὶ λυπηθήσεται ὁρῶν σε καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ.

40 Μετὰ ταῦτα εἶπεν ὁ Θεός τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ· Στρώσατε σινδόνας, καὶ σκεπάσατε τοῦ Ἀδὰμ τὸ σῶμα, καὶ ἐνεγκόντες ἐλαίον ἐκ τοῦ ἐλαίου τῆς εὐωδίας, ἐκχέετε ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐκήδευσαν αὐτὸν οἱ τρεῖς μεγάλοι ἄγγελοι. Ὅτε δὲ ἐτέλεσαν κηδεύοντες τὸν Ἀδὰμ, εἶπεν ὁ Θεός· ἐνεχθῆναι καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀβελ. Καὶ ἐνεγκόντες ἄλλας σινδόνας, ἐκήδευσαν αὐτόν· ἐπειδὴ ἀκήδευτος ἦν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐφόνευsen αὐτὸν· Καὶν ὁ ἀδελφός αὐτοῦ ὁ πονηρός, καὶ πολλὰ ἠθέλησεν αὐτὸν κρύψαι αὐτὸν ὁ Καὶν· ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθη, ὅτι ἀνεπήδα τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐξήρχετο φωνὴ ἀπὸ τῆς γῆς, λέγουσα· Οὐ κρυφῆσεται εἰς τὴν γῆν ἕτερον πλάσμα ἕως οὗ ἀφιέναι μοι τὸ πρῶτον πλάσμα τὸ ἀρθὲν ἀπ' ἐμοῦ τὸν χοῦν, ἐξ' ἧς ἐλήφθη. Ἐλαβον δὲ οἱ ἄγγελοι ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν τῇ πέτρᾳ, ἕως ἐτάφη Ἀδὰμ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ προσέταξεν ὁ Θεός μετὰ τὸ κηδεῦσαι τὸν Ἀβελ ἄραι αὐτοὺς εἰς τὰ μέρη τοῦ παραδείσου εἰς τὸν τόπον, ὅπου εὔρεν χοῦν ὁ Θεός, καὶ ἔπασεν τὸν Ἀδὰμ, καὶ ἐποίησεν ὀρυγῆναι εἰς δύο τὸν τόπον, καὶ ἀπέστειλεν ὁ Θεός ἀγγέλους ἑπτὰ εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤγαγον εὐωδίας πολλὰς, καὶ θάπτον αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔλαβον τὰ δύο σώματα, καὶ ἔθηκαν αὐτὰ εἰς τὸν τόπον, εἰς ὃν ὤρυξαν καὶ ἐκοδόμησαν αὐτοί.

41 Ἐκάλεσεν δὲ ὁ Θεός, καὶ εἶπεν· Ἀδὰμ, Ἀδὰμ. Ἀπεκρίθη τὸ σῶμα ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός· Ὅτι εἶπόν σοι, ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσει. Πάλιν τὴν ἀνάστασιν ἐπαγγέλλομαί σοι· ἀναστήσω σε ἐν τῇ ἀναστάσει μετὰ παντός γένους ἀνθρώπων, τοῦ ἐκ τοῦ σπέρματός σου.

42 Μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐποίησεν ὁ Θεός σφραγίδα, καὶ ἐσφράγισεν τὸ μνημεῖον, ἵνα μηδεὶς τι ποιήσῃ αὐτῷ ἐν ταῖς ἑξ ἡμέραις, ἕως οὗ ἀποστραφῇ ἡ πλευρὰ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. Τότε ὁ Κύριος καὶ οἱ ἄγγελοι ἐπορεύθησαν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. Εὐὰ δὲ καὶ αὐτὴ, πληρωθέντων ἑξ ἡμερῶν, ἐκοιμήθη. Ἐτι δὲ ζώσης αὐτῆς, ἐκλαυσεν πικρῶς περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ Ἀδὰμ· οὐ γὰρ ἔγνωκεν, ποῦ ἐτέθη, ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔλθειν τὸν Κύριον εἰς τὸν παράδεισον πρὸς κηδεῦσαι τὸν Ἀδὰμ ἐκοιμήθησαν ἅπαντες, ἕως οὗ ἐκέλευσεν τοῦ κηδεῦσαι τὸν Ἀδὰμ, καὶ οὐδεὶς ἐγίνωσκεν ἐπὶ τῆς γῆς πλὴν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Σήθ. Καὶ προσ-
νύξατο Εὐὰ, ἵνα ταφῇ εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἦν Ἀδὰμ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. Μετὰ δὲ τὸ τελέσαι αὐτῆς τὴν εὐχὴν λέγει ταῦτα· Κύριε δέσποτα, Θεὲ πάσης ἀρχῆς, μὴ ἀπαλλοτριώσης με τοῦ σώματος Ἀδὰμ, ἐξ οὗ ἤρές με, ἐκ τῶν με-

λῶν αὐτοῦ· ἀλλὰ ἀξίωσον καὶ μετὰ τὴν ἀναξίαν καὶ ἀμαρτωλὴν εἰσελθεῖν μετὰ τοῦ σκηνώματος αὐτοῦ, ὥσπερ ἤμην μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ, ἀμφοτέροι· μὴ χωρισθέντες ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ἐν τῇ παραβάσει πλανηθέντες, καὶ παρεβήμεν τὴν ἐντολήν σου μὴ χωρισθέντες. Οὕτως καὶ νῦν, Κύριε, μὴ χωρίσης ἡμᾶς. Μετὰ δὲ τὸ εὐξασθαι ἀναβλέψασα εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνεστῆ· ναξεν, τύπτουσα τὸ στήθος αὐτῆς, καὶ λέγουσα· Θεὲ τῶν ἀπάντων, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.

43 Καὶ ἦλθεν Μιχαὴλ, καὶ ἐδίδαξεν τὸν Σήθ, πῶς κηδεύσῃ τὴν Εὐάν. Καὶ ἦλθαν τρεῖς ἄγγελοι, καὶ ἔθαψαν αὐτὸ, ὅπου ἦν τὸ σῶμα τοῦ Ἀδὰμ καὶ τοῦ Ἀβελ. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐλάλησεν Μιχαὴλ τῷ Σήθ, λέγων· Οὕτως κήδευσον πάντα ἄνθρωπον ἀποθνήσκοντα ἕως ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως. Μετὰ δὲ τὸ δοῦναι αὐτὸν νόμον εἶπεν πρὸς αὐτόν· Παρ' ἑξ ἡμερῶν μὴ πενθήσῃτε· τῇ δὲ ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ κατὰπαυσον καὶ εὐφράνηθι ἐπ' αὐτῇ, ὅτι ἐν αὐτῇ ὁ Θεός καὶ οἱ ἄγγελοι ἡμεῖς εὐφραινόμεθα μετὰ τῆς δικαίας ψυχῆς τῆς μεταστάσης ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἄγγελος ἀπῆλθεν εἰς τὸν οὐρανόν, δοξάζων καὶ λέγων· Ἀλληλοῦῖα. Ὡς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

47. **סעניא**, gr. κατάλυμα. Vox graeca saepius coenaculum significat.

X, 12 et 14. **סעניא**, sensus est collectivus, cum agatur de populo. Cf. v. 49 « filios ejus. » Sed insuper vox Syriaca rarius in singulari, et praesertim, si sequatur pronomen affixum, usurpatur.

14. **סעניא**? affixum respicit hominem, non terram, et proinde masculinum est. Terra dedit fructum suum Deo, qui hunc fructum ex ea formando eduxit.

32. Verbum **סעניא** *exivi*, errore librarii omissum est, propter quamdam similitudinem cum **סעניא**.

XI, 30. Supplenda tantum haec **סעניא סעניא**. — (Cf. notam meam ad I.).

XIII, 38. **סעניא סעניא**, delete ? ante **סעניא**.

45. « Arsareth. » Placet lectio Vulgatae, in qua dignoscitur terra Sinarum. **רר** *mons* saepius regionem in genere significat. In memoriam redit terra Seriadica apud Josephum. — (Antiq. Jud. I, n, fin.). Certe Judaei apud Sinas ab antiqua aetate quae vix determinari potest, synagogam habuisse notum est.

63 bis. « Interrogare impios. » Gr. ἐρωτᾶν περὶ vel ὑπὲρ, bis translatus est in Syr., prius falso per « interrogare, » deinde rectius voce **סעניא** *petere*.

VII, 56. « Quia scilicet non cogitavimus nos passuros. »

57. « Cogitamentum, » gr. λόγος, *lex*, seu *conditio*, praelii.

69. « Judex. » Frustra conatur Volkmar — (in notis suae hujus libri editioni) hanc vocem in dubium revocare, quasi pro κριτής legendum esset χρηστός, quod a longe petatum. Certe gr. habebat κριτής, ut testantur omnes versiones. Sed admitti potest error graeci translatoris qui in hebraeo legerit **שפ** *judex* pro **שפ** *remittens*. Ex hoc errore orti sunt alii ita ut nulla hic versio sit quae correctione non indigeat.

VIII, 38. « Non cogitabo: » gr. οὐ μεριμνῶ, *non curo, non contristor*.

44. « hominem similasti homini agricolae? » Punctum interrogans requiritur.

IX, 29. **ס** ultimo loco delendum, ut substituaturs ejus loco **ו**.

nimia tenacitate verborum ejus, sensus obnubilatus est.

8. An legendum « Ab Abram ad Abraham? Abram esset figura hujus seculi, Abraham, ita vocatus propter electionem, significaret seculum futurum.

Ibid. « Manus Jacobi tenebat calcaneum Esau. » Calcaneus (seu finis) prioris (seculi) est Esau. Manus (seu initium) posterioris est Jacob.

12. **صَحَر**. Vox suspecta, in qua latet forsā gr. ἐκ μέρους seu ἀπὸ μέρους. Sed gr. jam satis exprimitur voce **صَحَر**, aliquantulum.

47. Animalia tam volatilia quam pisces. Nam duo tantum distinguuntur genera, non tria.

VII, 3. « Mare, quāvis positum sit. » Vox **יָם** irregulariter in futuro posita est, sed sensus patet. Gr. θάλασσα καὶ κέηται.

49. Corrigo sic: **אֵלֹהִים**, « non es prudentior quam Deus. »

34. « Congregabitur. » Potius dicerem « contrahetur, » gr. ἀφανίζεσθαι.

VII, 40 bis. **בְּחִי** cum puncto superne excludit formam **בְּחִי**. Sed legendum **בְּחִי** (forma **בְּחִי**) adv. consociatim, universatim, vel adject. eadem forma « socius, », vel subst. « vulnus, » quod tamen an genere masculino dici possit valde dubito; et etiamsi masculinum esset nomen formam emphaticam **בְּחִי** induere debuit. — (Vide ad h. l.).

13 bis. « Si fuerint tibi lapides pretiosi... commuta tibi ea pro aequo pondere plumbi et testae. » **קָן** analogum est **קָן**, et proprie significat *aequare*, hinc *librare*.

23, 24 bis. Si autem mens de pulvere esset, ut caeterae creaturae, satius esset; quia dum esset ipsa pulvis, iudicium nullum foret; scientia enim exinde nulla est. Nunc autem scientia nobiscum crevit, et propterea punimur quia cum cognitione erramus. Vox **פֶּחַל** utrumque significat et substantiam animae intelligentis, et ejus actum seu facultatem. Vox **פֶּחַל** significat hic « perimus » morali sensu, seu « peccamus, » ἀπολλύμεθα, seu πλανώμεθα.

29 bis. **פֶּחַל**???. Ita prorsus legendum cum tribus ?.

ferno promptuaria. » Haec lectio videtur ad scriptorem Hebraeum, illa ad scriptorem Christianum qui promptuaria extra infernum sita habebat, referenda.

45. **פֶּחַל** πλεων ἤ.

V, 9. **פֶּחַל** nihil forsā supplendum, nisi **פֶּחַל**, gr. ἀποχωρήσει ἀπὸ τῶν πολλῶν.

14. « Anima mea deficiebat, perinde ac si esset egressura. »

27. « νόμον δεδοκιμασμένον παρὰ πάντας. » Fieri tamen potest ut graecus habuerit παρὰ πάντων. At certe in Hebraeo originali **נִכְרַח מִכָּל**, significabat legem prae omnibus probandam, omnibus excellentiorem. Hunc etiam sensum textui Syriaco affigendum puto.

33. « quam factorem ejus. » Legendum ni fallor « quam factor ejus. »

35. Pro **פֶּחַל**, leg. **פֶּחַל**, « quare non possum? »

44. Pro « sustinebat, » reponerem « sustineret ea quae fierent in eo simul. »

56. **פֶּחַל** non indiget correctione. Nam attributum saepius non declinatur.

VI, 1. Filius hominis, de Messia, ut puto, dicitur. Non igitur verti debet « homo » tantum. — (Vide notam meam ad hunc loc.)

Ibid. « Sicut enim. » Haec cum praecedentibus, deleta interpunctione, conjungenda. Alioquin phrasis suspensa manet, propter ἀνακολουθητόν — (sic).

Ibid. **פֶּחַל**. Textus sine necessitate non mutandus. Porro **פֶּחַל**, forma pāhel, eodem sensu sumitur ac **פֶּחַל** — (forma pehal). Initio Genesis vox **מִנְשַׁכָּה מִרְחַפָּה** vertitur **מִנְשַׁכָּה** apud Onkelos, apud paraphrastem Jerosolymitanum et apud interpretem Samaritanum — (in quo tamen scriptum est **מִנְשַׁכָּה**). Adeo constat hanc formam fuisse non in una tantum sed in plerisque dialectis Aramaeis notam. — (Cf. notam meam ad locum, ubi formam hanc vel pro pehal sumi posse dicebam; servati *Nun* exempla praeter Hexaplares libros occurrunt, ut postea animadverti, etiam in vetustissimis libris Pescito).

2. « coruscationum » Prorsus immerito lectionem mutat Volkmar, ut « astrorum » intrudat. Vellem « fulgurum » scribere, et licet placeat cura Vulgatam, quantum licuit, illaesam servandi, tamen saepe saepius, ex

276.
v. a.

10. **اقتل** **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل** **من**
13. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
16. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
19. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
22. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
25. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
28. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
31. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
34. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
37. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
40. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
43. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
46. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
49. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
52. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
55. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
58. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
61. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
64. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
67. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
70. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
73. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
76. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
79. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
82. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
85. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
88. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
91. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
94. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
97. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
100. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**

10. **اقتل** **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل** **من**
13. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
16. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
19. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
22. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
25. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
28. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
31. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
34. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
37. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
40. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
43. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
46. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
49. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
52. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
55. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
58. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
61. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
64. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
67. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
70. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
73. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
76. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
79. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
82. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
85. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
88. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
91. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
94. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
97. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**
100. **حلف** **من** **اقتل**
حلف **من** **اقتل**

20. **حلف**, prope ductum inferiorem literae **ح** rasura ductus alius similis, et in margine dextro rasura, puncti ut apparet.

21. **حلف**, litera **ح** in rasura **ح** manu ex atramento, spatium regulare: ad literam **ح** sic puncta **ح**, negligenter posita, ut videatur **ح**. Cf. post textum libri locum Jacobi Edesseni.

22. Post **حلف** rasura, ut apparet, puncti.

mentum, erat ex conditione rasurae litera **ح**: in marg. dextro levis rasura, puncti fortasse.

10. **حلف**, sic codex forma in his verbis obvia. Ab hac voce transiliit amanuensis ad v. 13. In margine dextro rasura parva.

16. **حلف**, sub **ح** et post illud rasurae, punctorum ut apparet.

17. Post **حلف** rasura, puncti ut apparet.

3 חב. מדאגכה אגאגכה מד
 4 חב. סגלל חב
 5 חב. סגלל חב
 6 חב. סגלל חב
 7 חב. סגלל חב
 8 חב. סגלל חב
 9 חב. סגלל חב
 10 חב. סגלל חב
 11 חב. סגלל חב
 12 חב. סגלל חב
 13 חב. סגלל חב
 14 חב. סגלל חב
 15 חב. סגלל חב
 16 חב. סגלל חב
 17 חב. סגלל חב
 18 חב. סגלל חב
 19 חב. סגלל חב
 20 חב. סגלל חב
 21 חב. סגלל חב
 22 חב. סגלל חב
 23 חב. סגלל חב
 24 חב. סגלל חב
 25 חב. סגלל חב
 26 חב. סגלל חב
 27 חב. סגלל חב
 28 חב. סגלל חב
 29 חב. סגלל חב
 30 חב. סגלל חב
 31 חב. סגלל חב
 32 חב. סגלל חב
 33 חב. סגלל חב
 34 חב. סגלל חב
 35 חב. סגלל חב
 36 חב. סגלל חב
 37 חב. סגלל חב
 38 חב. סגלל חב
 39 חב. סגלל חב
 40 חב. סגלל חב
 41 חב. סגלל חב
 42 חב. סגלל חב
 43 חב. סגלל חב
 44 חב. סגלל חב
 45 חב. סגלל חב
 46 חב. סגלל חב
 47 חב. סגלל חב
 48 חב. סגלל חב
 49 חב. סגלל חב
 50 חב. סגלל חב
 51 חב. סגלל חב
 52 חב. סגלל חב
 53 חב. סגלל חב
 54 חב. סגלל חב
 55 חב. סגלל חב
 56 חב. סגלל חב
 57 חב. סגלל חב
 58 חב. סגלל חב
 59 חב. סגלל חב
 60 חב. סגלל חב
 61 חב. סגלל חב
 62 חב. סגלל חב
 63 חב. סגלל חב
 64 חב. סגלל חב
 65 חב. סגלל חב
 66 חב. סגלל חב
 67 חב. סגלל חב
 68 חב. סגלל חב
 69 חב. סגלל חב
 70 חב. סגלל חב
 71 חב. סגלל חב
 72 חב. סגלל חב
 73 חב. סגלל חב
 74 חב. סגלל חב
 75 חב. סגלל חב
 76 חב. סגלל חב
 77 חב. סגלל חב
 78 חב. סגלל חב
 79 חב. סגלל חב
 80 חב. סגלל חב
 81 חב. סגלל חב
 82 חב. סגלל חב
 83 חב. סגלל חב
 84 חב. סגלל חב
 85 חב. סגלל חב
 86 חב. סגלל חב
 87 חב. סגלל חב
 88 חב. סגלל חב
 89 חב. סגלל חב
 90 חב. סגלל חב
 91 חב. סגלל חב
 92 חב. סגלל חב
 93 חב. סגלל חב
 94 חב. סגלל חב
 95 חב. סגלל חב
 96 חב. סגלל חב
 97 חב. סגלל חב
 98 חב. סגלל חב
 99 חב. סגלל חב
 100 חב. סגלל חב

55 חב. סגלל חב
 56 חב. סגלל חב
 57 חב. סגלל חב
 58 חב. סגלל חב
 59 חב. סגלל חב
 60 חב. סגלל חב
 61 חב. סגלל חב
 62 חב. סגלל חב
 63 חב. סגלל חב
 64 חב. סגלל חב
 65 חב. סגלל חב
 66 חב. סגלל חב
 67 חב. סגלל חב
 68 חב. סגלל חב
 69 חב. סגלל חב
 70 חב. סגלל חב
 71 חב. סגלל חב
 72 חב. סגלל חב
 73 חב. סגלל חב
 74 חב. סגלל חב
 75 חב. סגלל חב
 76 חב. סגלל חב
 77 חב. סגלל חב
 78 חב. סגלל חב
 79 חב. סגלל חב
 80 חב. סגלל חב
 81 חב. סגלל חב
 82 חב. סגלל חב
 83 חב. סגלל חב
 84 חב. סגלל חב
 85 חב. סגלל חב
 86 חב. סגלל חב
 87 חב. סגלל חב
 88 חב. סגלל חב
 89 חב. סגלל חב
 90 חב. סגלל חב
 91 חב. סגלל חב
 92 חב. סגלל חב
 93 חב. סגלל חב
 94 חב. סגלל חב
 95 חב. סגלל חב
 96 חב. סגלל חב
 97 חב. סגלל חב
 98 חב. סגלל חב
 99 חב. סגלל חב
 100 חב. סגלל חב

fere literarum, et in marg. 4 m. caractere currentiori *cf.* VIII, 22 et X, 32.

57. *rasura unius literae initio vocis, ut apparet ex ratione rasurae.*

XIV, 2. *exiit, stricte quae exiit.*

3. *literae in rasura 4 manu ex atramento, spatium regulare.*

8. *punctum reprobatur lineola 4 manu.*

9. *litera in rasura 4 m. ex atra-*

Ibid. Post *rasura puncti.*

54. *in rasura 4 m. ex atramento; erat, ut videtur ex puncto rubro, interpunctio major: spatium regulare.*

Ibid. *in codice tria puncta super Olaf.*

55. *in rasura quae et in marginem paullum exit, 4 m. ex atramento: literae autem reprobantur 4 m.*

Ibid. Post *rasura in spatio trium*

32. *חכמה. משה מ*
בית מלך אלהים
במקום אלהים חר. ותר
אלהים חר. ותר
 33. *אשר יחדל השם. מ*
לעולם חמקל משה
משה לעולם מלא אלה
משה אלהים משה
 34. *חכמה. משה מ*
אשר יחדל השם. מ
חכמה. משה מ
 35. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 36. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 37. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 38. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 39. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 40. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 41. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 42. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 43. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 44. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 45. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 46. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 47. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 48. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 49. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 50. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 51. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 52. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 53. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 54. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 55. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 56. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 57. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 58. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 59. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 60. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 61. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 62. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 63. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 64. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 65. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 66. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 67. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 68. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 69. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 70. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 71. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 72. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 73. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 74. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 75. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 76. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 77. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 78. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 79. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 80. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 81. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 82. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 83. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 84. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 85. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 86. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 87. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 88. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 89. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 90. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 91. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 92. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 93. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 94. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 95. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 96. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 97. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 98. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 99. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 100. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ

32. *חכמה. משה מ*
בית מלך אלהים
במקום אלהים חר. ותר
אלהים חר. ותר
 33. *אשר יחדל השם. מ*
לעולם חמקל משה
משה לעולם מלא אלה
משה אלהים משה
 34. *חכמה. משה מ*
אשר יחדל השם. מ
חכמה. משה מ
חכמה. משה מ
 35. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 36. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 37. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 38. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 39. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 40. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 41. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 42. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 43. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 44. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 45. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 46. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 47. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 48. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 49. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 50. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 51. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 52. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 53. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 54. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 55. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 56. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 57. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 58. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 59. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 60. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 61. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 62. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 63. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 64. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 65. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 66. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 67. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 68. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 69. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 70. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 71. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 72. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 73. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 74. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 75. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 76. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 77. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 78. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 79. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 80. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 81. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 82. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 83. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 84. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 85. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 86. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 87. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 88. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 89. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 90. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 91. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 92. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 93. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 94. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 95. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 96. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 97. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 98. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 99. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ
 100. *חכמה. משה מ*
חכמה. משה מ

codex. Le Hir deleto ? legit *חכמה* *per legem illam quae*. Post *חכמה* ? rasura, interpunctionis ut apparet.

40. *חכמה* ? ad literam, *quae captivae factae fuerunt*.

Ibid. *חכמה*, sic codex.

Ibid. *חכמה*, item in Apocalypsi Baruch, fol. 264, r. col. b, l. 9.

Ibid. *חכמה*, 1 manu reprobatur punctum.

41. *חכמה*, praeter 1 cetera in rasura arcte, sed 1 manu ex atramento. Punctum autem ante hanc vocem videtur coaluisse cum 1 (ח) initiali hujus vocis scripto propius praecedenti voci post rasuram sequentium.

32. *חכמה*, sic punctum, et litera 1 magna ex parte in rasura est 1 m.; erat primo *חכמה*, inde punctum, ut puto, quia coepta fuerant scribi puncta *ribui*. Correctio ergo in ipso scriptionis actu facta fuisset.

Ibid. Superius inter *חכמה* et *חכמה* videtur esse o 1 manu caractere minori totum clausum; et aliquid etiam erat in margine, sed quid fuerit non liquet, quia erasum fuit.

36. Ad basim prioris o vocis *חכמה* tenuis ductus est 1 m., qua litera reprobatur videtur. Frustra, quia saepe haec vucula apponitur sequente *חכמה* in hoc libro, et vel in Pescito; confer tom. II, p. 41, b.

38. *חכמה* *חכמה* ? *חכמה*, sic

לאכב ?אמאסזא אכז
 25 מל אכב ?מאסזא. פעמס
 ?כ ?סאזא אכז. . . מל
 ?סאב אכז ?מל
 26 אכז ?מל. אכז אכז
 ?כז ?מל אכז
 ?כז ?מל. אכז
 ?כז ?מל אכז ?מל
 27 אכז ?מל פעמס ?מל
 אכז אכז ?מל
 28 אכז ?מל. אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 29 אכז ?מל. אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 ?כז אכז ?מל
 30 אכז ?מל. אכז
 אכז אכז ?מל
 31 אכז ?מל. אכז
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל

18 לאכב ?מל אכז
 לאכב ?מל אכז
 אכז ?מל אכז
 אכז אכז ?מל
 19 לאכב ?מל אכז
 אכז ?מל אכז
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 20 אכז ?מל אכז. אכז ?מל
 אכז ?מל אכז
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 21 אכז ?מל אכז
 אכז ?מל אכז
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 22 אכז ?מל אכז
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 23 אכז ?מל אכז. אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 אכז אכז ?מל
 24 אכז ?מל אכז. אכז
 אכז אכז ?מל

Ibid. ?כ, punctum erat in litera ? , ac si esset ? (כ), sed reprobatur 1 m.

28. אכז, post vocem rasura, interpunctionis ut videtur.

Ibid. Super [finale vocis [כ] rasura, fortasse puncti.

19. אכז sine ribui codex.

23. אכז, corrigendum, ut patet, אכז. Ceterum v. 19 et hic quatuor diversae scriptiones occurrunt pro literis quiescentibus, quae ex codicibus Syris augeri etiam possunt.

1. חסדי. 1010 | חסדי
 2. חסדי. 1010 | חסדי
 3. חסדי. 1010 | חסדי
 4. חסדי. 1010 | חסדי
 5. חסדי. 1010 | חסדי
 6. חסדי. 1010 | חסדי
 7. חסדי. 1010 | חסדי
 8. חסדי. 1010 | חסדי
 9. חסדי. 1010 | חסדי
 10. חסדי. 1010 | חסדי

1. חסדי. 1010 | חסדי
 2. חסדי. 1010 | חסדי
 3. חסדי. 1010 | חסדי
 4. חסדי. 1010 | חסדי
 5. חסדי. 1010 | חסדי
 6. חסדי. 1010 | חסדי
 7. חסדי. 1010 | חסדי
 8. חסדי. 1010 | חסדי
 9. חסדי. 1010 | חסדי
 10. חסדי. 1010 | חסדי

Martyrs in Palestine, 43, lin. 3; cf. et supra IV, 11.

Ibid. חסדי, itemque חסדי. Apocalypsis Baruch in hoc codice fol. 264, r. col. b, l. 8 a fine; quod postulat pro חסדי formam חסדי, quae reapse occurrit infra v. 11, Apocalypsis. Baruch f. 263, v. col. c, l. 9 a fine, 4 Maccab. III, 7 in nostro codice.

Ibid. חסדי sic punctum infra, ut supra jam indicavi occurrere, VII bis 14, VIII, 60.

XIII, 3. חסדי, punctum supra ponendum ex more codicis ratione contextus; alioquin vertendum esset *volaverat*.

5. חסדי, congregabatur, stricte congregata est.

8. Post חסדי et infra a rasura, fortasse punctorum.

9. חסדי, sic codex. חסדי item sine Olaf Lagardii *Analecta Syr.* 78, l. 27; cum Olaf infra v. 11, et Eusebius, *History of the*

38
 39
 40
 41
 42
 43

772

10. חֲכִימָא הִיטְרָא.
 מַעֲרֵב־לֵב הַחֲסִיד. בְּאֵלָא
 הָא בְּאֵלָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 בְּהַסֵּף הַמַּעֲרֵב חֲכִימָא
 19. מְרַבֵּי. מַעֲרֵב־לֵב
 חֲכִימָא אִתְּרֵב אֵלָא
 20. בְּהַסֵּף הַמַּעֲרֵב. אִתְּרֵב
 אֵלָא מַעֲרֵב־לֵב. בְּהַסֵּף
 חֲכִימָא מַעֲרֵב־לֵב. אִתְּרֵב
 בְּהַסֵּף חֲכִימָא מַעֲרֵב־לֵב.
 21. מְרַבֵּי. מַעֲרֵב־לֵב. אִתְּרֵב
 חֲכִימָא מַעֲרֵב־לֵב. אִתְּרֵב
 חֲכִימָא מַעֲרֵב־לֵב. אִתְּרֵב
 חֲכִימָא מַעֲרֵב־לֵב. אִתְּרֵב
 22. מַעֲרֵב־לֵב. מַעֲרֵב־לֵב. אִתְּרֵב
 23. חֲכִימָא. חֲכִימָא. אִתְּרֵב
 * מַעֲרֵב־לֵב. חֲכִימָא. אִתְּרֵב
 חֲכִימָא. חֲכִימָא. אִתְּרֵב
 חֲכִימָא. חֲכִימָא. אִתְּרֵב
 24. חֲכִימָא. חֲכִימָא. אִתְּרֵב
 חֲכִימָא. חֲכִימָא. אִתְּרֵב
 חֲכִימָא. חֲכִימָא. אִתְּרֵב
 חֲכִימָא. חֲכִימָא. אִתְּרֵב

r. b.

10. חֲכִימָא הִיטְרָא.
 מַעֲרֵב־לֵב הַחֲסִיד. בְּאֵלָא
 11. חֲכִימָא הִיטְרָא. מַעֲרֵב־לֵב
 חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 12. חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 13. חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 14. חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 15. חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 16. חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 17. חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 18. חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא
 חֲכִימָא. אִתְּרֵב אֵלָא

21. חֲכִימָא, sic codex. In primo ? vocis ? macula serior, sed nulla est, ut videtur, nota reprobationis. Jam verterem: ut cum advenerit tempus ejus, finiatur.

22. חֲכִימָא, super ? rasura, et ad litteram duo ductus sunt, 1 manu fortasse ex atramento, quos casuales puto.

13. Post rasura, puncti ut videtur.

18. חֲכִימָא, sic interpunctio.

Ibid. חֲכִימָא, jam verterem: nisi ut iterum constituatur.

20. חֲכִימָא, puncta ribui coalescunt, arte quidem, ut apparet, cum non soleat codex apponere participii plur. generis masculini.

v. c.

41. 42. 43. 44. 45.
41. 42. 43. 44. 45.

35. 36. 37. 38. 39. 40.

sura, 1 manu; fuerant, ut videtur, duae saltem literae, fortasse *recedere*. In margine est rasura, in qua punctum vel lineola videntur fuisse, fortasse ut nota correctionis faciendae.

40. *recedere*, in codice deest punctum in ultimo *recedere*; in margine autem punctum, fortasse casuale, nisi quid dubii indicet in voce, quae posset legi et *recedere*.

42. *recedere*, praeter primam et ultimam literam et puncta *ribui*, cetera in rasura, prima manu ex atr., spatium regulare.

43. *recedere*, mediae literae ex parte in rasura, ut apparet, sed certe ex 1 manu, et spatium regulare.

37. *recedere*, litera *recedere* est in rasura, in loco quo unitur cum *recedere*; imo, ut apparet, tota litera videtur reflecta, in rasura partim, ex alia litera, fortasse *recedere*; est tamen 1 manu ex atramento. Ut patet ex Vulgata et Arm., nec obstant Ar et Aet, corrigendum *recedere*, quod etiam plane confirmat noster infra XII, 31. In codice est *recedere*, non *recedere*, ita aperte, ut nullatenus dubitatio oriri possit, ne utrumvis, ut interdum in vetustis libris fit, legi possit.

39. Alterum punctum in litera *recedere* vocis *recedere* dubium ex conditione membranae.

Ibid. *recedere*, litera *recedere* ex parte in ra-

17 מִן מִן מִן מִן מִן
 אֵל מִן מִן מִן מִן
 לֹא מִן מִן מִן מִן
 אֵל מִן מִן מִן מִן
 18 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 19 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 20 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 21 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 22 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 23 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן

sanum esse ac corrigerem hanc annunciationem annuntiabo.

19. מִן מִן, sic p. diacriticum codex, et stricte vertendum esset *contigerat*.

22. מִן מִן codex, quia punctum quod dedi, coaluerat ex parte cum מִן subjecto.

בְּלִיכְתִּי. מִן מִן מִן מִן
 אֵל מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 9 אֵל מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 10 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 אֵל מִן מִן מִן מִן
 11 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 12 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 13 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 14 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 15 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 16 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן
 מִן מִן מִן מִן מִן

8. Punctum post מִן מִן reprobatur lineola 1 manu ex atramento.

15. In litera מִן vocis מִן rasura, puncti ut apparet.

16. מִן מִן, verti haec annuntiatio annunciata est, male; vix puto מִן

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...

54. ...
 55. ...
 56. ...
 57. ...
 58. ...
 59. ...
 60. ...
 XI, 1. ...

XI, 3. Punctum post ... reprobatur lineola 1 manu ex atramento.

55, 56. ... retinui videre... audire; imo ut videas... ut audias.

40. 00 100 100 100 100 100
 47. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 48. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 49. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 50. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 51. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 52. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 53. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100

40. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 41. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 42. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 43. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 44. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 45. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 46. 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100
 00 100 100 100 100 100

48. 00 100 100 100 100 100, quod confirmat locus, cui refertur textus, IX, 46; cf. et X, 12.

49. 00 100 100 100 100 100, sic codex. Item sic cetera ad finem versus cum Ar, Aet et Arm contra Vulgatam, quae quidem sana mihi videntur, modo deleatur interpunctio major in fine versus.

50. 00 100 100 100 100 100, supplendum ex usu codicis punctum super 00 (00 100), ut patet ex contextu.

51. 00 100 100 100 100 100, sic codex; jam in notis versioni ex Vulgata corrigebam.

Monum. sacr. et prof. t. V.

paullo incertam reddit reprobationem confusio ejusdem lineolae cum litera 2 subjecta.

39. 00 20 in rasura, 1 m. ex atramento.

41. 00 100 100, deest punctum super 00 in codice.

42. 00 100, post vocem rasura, puncti ut apparet.

44. Punctum post 00 coalescit ex parte cum 2 subjecto, et videtur reprobaturum.

47. 00 100 100, sic codex; jam in notis versioni ex Vulgata corrigebam.

חֲבֵרָה אִשׁוֹ הַיְּדִיָּה
 חֲבֵרָה אִשׁוֹ חֲפֵצֵהָ. 1010
 שֵׁנָה שֵׁנָה אִלּוּ מִדְּמָר
 בְּלָא מַעֲבֵב אִלּוּ הָאֶפֶס.
 33 הַיְּדִיָּה הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה. עֵסֶר
 אִלּוּ תִּכְתִּיב. הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה.
 34 הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה מִלְּאָה מִדְּמָר.
 מִדְּמָר לֹא מִעֲבֵב
 בְּלָא אִלּוּ חֲבֵרָה. 35
 מִדְּמָר שֵׁנָה מִדְּמָר
 בְּלָא שֵׁנָה אִלּוּ מִעֲבֵב
 אִלּוּ מִדְּמָר בְּלָא מִעֲבֵב
 36 אִלּוּ. אִשׁוֹ הַיְּדִיָּה מִדְּמָר
 מִעֲבֵב חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה
 37 מִדְּמָר אִשׁוֹ שֵׁנָה. אִשׁוֹ
 בִּשְׁחָ אִלּוּ מִדְּמָר מִדְּמָר.
 אִשׁוֹ חֲבֵרָה הַיְּדִיָּה אִלּוּ שֵׁנָה
 אִלּוּ שֵׁנָה. 38
 38 הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה. מִעֲבֵב
 אִלּוּ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה
 אִלּוּ חֲבֵרָה. 39
 אִלּוּ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה
 אִלּוּ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה
 אִלּוּ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה
 אִלּוּ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה
 אִלּוּ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה

1011 מִדְּמָר אִלּוּ
 אִשׁוֹ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה
 בִּשְׁחָ. הַיְּדִיָּה מִדְּמָר
 חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה
 28 אִשׁוֹ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה
 אִשׁוֹ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה
 אִלּוּ. 1012 חֲבֵרָה
 מִדְּמָר. הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה
 אִלּוּ חֲבֵרָה. 1013 חֲבֵרָה
 אִשׁוֹ. 1014 חֲבֵרָה
 חֲבֵרָה. מִדְּמָר חֲבֵרָה.
 29 מִדְּמָר אִלּוּ חֲבֵרָה. 1015
 חֲבֵרָה אִלּוּ אִשׁוֹ
 חֲבֵרָה אִלּוּ חֲבֵרָה. 1016
 אִלּוּ חֲבֵרָה. 1017
 30 חֲבֵרָה חֲבֵרָה. 1018
 חֲבֵרָה אִלּוּ חֲבֵרָה.
 אִשׁוֹ חֲבֵרָה. מִדְּמָר
 מִעֲבֵב. 1019. הַיְּדִיָּה
 חֲבֵרָה. מִדְּמָר חֲבֵרָה.
 f. 274. r. a.
 חֲבֵרָה. מִדְּמָר חֲבֵרָה
 31 אִלּוּ חֲבֵרָה. הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה
 חֲבֵרָה. מִדְּמָר חֲבֵרָה
 אִלּוּ. מִדְּמָר חֲבֵרָה
 חֲבֵרָה. מִדְּמָר חֲבֵרָה.
 32 הַיְּדִיָּה חֲבֵרָה. מִדְּמָר
 חֲבֵרָה. אִלּוּ חֲבֵרָה

tiori ^{שֵׁנָה}, de quo vide supra, VIII, 22. Vox deest, ut patet etiam ex aliis versionibus; Le Hir supplet ^{חֲבֵרָה} exivi.

33. ^{חֲבֵרָה}, punctum post vocem videtur omnino reprobari lineola 4 manus, sed

28. ^{חֲבֵרָה}, post vocem rasura, puncti ut apparet.

32. ^{חֲבֵרָה}, sic codex, et in marg. 4 manu, ut omnino apparet ex atramento, ab alto ad infra char. curren-

5 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא
 6 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא
 7 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא
 8 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא
 9 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא
 10 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא

f. 273.
r. a.

3. מִיָּדָא, retinui *turbatio* ex Latina versione, sed vertendum *turbationes*.

6. מִיָּדָא, praeter ד initiale, et א, cetera in rasura, 1 m. ex atramento, spatium regulare.

9. מִיָּדָא, puncta *ribui* coalescunt, casune an arte, ut singularis numerus inducatur pro plurali, nescio; confer infra v. 17.

Ibid. מִיָּדָא, jam in notis versioni indicavi mutandum esse in מִיָּדָא, cum referatur voci מִיָּדָא.

Monum. sacr. et prof. t. V.

63 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא
 IX, 1 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא
 2 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא
 3 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא
 4 מִיָּדָא וְיָדָא מִיָּדָא

voci מִיָּדָא, verbo subjeci, in quo tamen melius supra appingeretur, sed sic interdum noster apponit et primae personae.

63. מִיָּדָא, literae אב in rasura arcte 1 m. ex atramento.

IX, 1. מִיָּדָא, pro י erat primo י, sed punctum abrasum, et superius appictum, quod 1 m. videtur ex atramento.

2. מִיָּדָא, post vocem rasura, puncti ut apparet.

Ibid. מִיָּדָא, post vocem punctum erat, quod erasum, ut vix vestigia reliqua sint.

k

24 25 26 27 28 29 30 31

34. , literae in rasura, ex

17 אֵל. מִדְּבַר אֵל אֵל
 אֵל. מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 18 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 19 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 20 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 21 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 22 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 23 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל

11 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 12 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 13 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 14 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 15 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 16 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל
 מִדְּבַר אֵל אֵל

vox scriptura currentiori. Usus huius notae in nostro codice attigi T. II, ad Exod. XXIV, 4; aliquid nota dignum, vel corruptum indicat. Fortasse corruptionem hic indicat in voce מִדְּבַר, in qua suffixum מִ ex contextu esset mutandum in אֵ (מִדְּבַר אֵ).

17. [אֵ], lineolis 1 manus reprobatur; in ipsa versione igitur delendum ecce.

21. מִדְּבַר, sic punctum codex, quod femininum suffixi genus indicaret; delendum, ut ex contextu patet.

22. Marg. externo ab alto ad infra incipiendo a linea מִדְּבַר apponitur serius

57 57
 58 58
 59 59
 60 60
 61 61

rigebam **ܐܕܡܝܬܐ**? in **ܐܕܡܝܬܐ**, eo adductus
quod initio legatur **ܐܕܡܝܬܐ**. Le Hir vertit:
Quia scilicet non cogitavimus... nos passuros;
quae intactum relinquunt textum Syrum,
quem etiam Vulgata pro hac secunda parte
firmat legens *quod incipiamus post mortem
pati*, quae quidem literam nostri textus
Syri pro indole linguae Vulgatae Latinae
referunt.

Digitized by Google

4000 סבא אבא אבא אבא אבא
 אלא אבא אבא אבא אבא
 49 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 50 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 51 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 52 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 53 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 54 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 55 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 56 אבא אבא אבא אבא אבא

אבא אבא אבא אבא אבא
 43 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 44 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 45 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 46 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 v. c. אבא אבא אבא אבא אבא
 47 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 48 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא
 אבא אבא אבא אבא אבא

ciendum, num forte in verbis exeuntibus
 in *Nun* alterum in 1 pers. pl. supprimatur
 interdum in codicibus, cum pronunciari non
 possit. Totum versum sic reddebam: *Quia*
enim non recogitavimus nos in vita nostra quan-
do iniquitatem faciebamus, futurum est ut patia-
mur post mortem nostram; qua ratione cor-

46. אבא אבא, sic codex.
 48. אבא, in rasura, 1 manu ex atramento,
 spatium regulare.
 49. אבא, jam in notis versioni correxi
 אבא.
 56. אבא אבא, jam in notis versioni correxi
 אבא אבא juxta Grammaticas; sed erit inspi-

52 חסדא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 53 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 חסדא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 54 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 55 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.
 56 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 וטא ב. אדנא ב. אדנא.

אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 47 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 48 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 49 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 50 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 51 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.
 אדנא ב. אדנא ב. אדנא.

videtur. Ceterum ut est locus in codice, quod jam in notis versioni dixi, in mendo esse videtur.

51. אדנא ב. אדנא ב. אדנא, 1 manu ex atramento.

54. אדנא, sic punctum in codice.

55. אדנא, alterum punctum dubium ex ejus conditione.

Ibid. אדנא ב. אדנא ב. אדנא, 1 manu ex atramento.

47. אדנא ב. אדנא ב. אדנא, jam in notis versioni dixi corrigendum in אדנא ב.

48. אדנא, erat אדנא, sed Jud erasum, et ante lineam serius punctum appictum, quod subobscurum locum corruptum indicare potest, sed punctum illud casuale omnino

f. 271.
r. 4.

מעשה יא. מר מעשה
 16 יא. מעשה מעל לא
 מעשה לא חצר מער
 יא. לא מער
 17 מער. יא. מעשה מעל
 מער מער. לא יא
 מעשה מעשה. יא. מער
 יא. מער מער מער
 18 מער יא. מער. יא. מער
 מעשה מער מעשה
 מער. מעשה מעשה
 יא. מער מעשה
 מער יא. מער מעשה
 מעשה לא מער. יא. מער
 19 מער מער מער. לא
 מער יא. מער מער
 מער. לא מעשה
 20 מער מער מער. מער
 מעשה מער מער
 יא. מער. לא מעשה
 מער מעשה מעשה. יא. מער
 21 מער. מער מער מער
 מער לא מער. יא. מער
 מער יא. מער מער
 מער מער. מער
 מער. לא מעשה
 22 מער. יא. מער
 מעשה מער. מער
 מער מעשה

מעשה מעשה מער
 מעשה מעשה.
 מער מער לא
 מער. מער מער מער
 מער מער מער
 10 מער מער מער
 מער. יא. מער מער
 מער. יא. מער מער
 מער מער מער
 11 מער. מער מער
 מער מער מער
 מער מער מער
 12 מער מער מער. מער
 מער מער מער. מער
 מער מער מער
 מער. מער מער
 מער מער מער
 מער מער מער
 13 מער מער מער
 מער מער מער
 מער מער מער
 מער מער מער
 מער מער מער
 14 מער מער מער
 מער מער מער
 מער מער מער
 15 מער מער מער
 מער מער מער
 מער מער מער

19. Sic codex et יא. מער מער.

20. יא. מער, interpunctionem reprobata prima manus.

9. sic codex cum puncto postea.

Ibid. יא. מער, יא. in rasura nescio qua manu; ex ratione rasurae erat Olaf (על).

r. b.

1. מביטל מלא אנכי בזה
 2. ויבדל חר. ויבדל חר
 3. מלא מדרב. ויבדל ויבדל
 4. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 5. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 6. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 7. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 8. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 9. חר. מדרב ל. ויבדל חר

55. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 56. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 57. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 58. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 59. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 VII, 1. חר. מדרב ל. ויבדל חר
 2. חר. מדרב ל. ויבדל חר

VII, 8. punctum reprobatur 1 m.

56. sic, quod esset sticia.

48. תָּבַר לֹא מַחֲלִיקִי, הָיָה

לַעֲמֵל מְדַמֵּר אֵלֶּיךָ

לַעֲמֵל חֲזָרִי, הָיָה

אֵלֶיךָ לֵאמֹר, הָיָה

49. הַמִּשְׁתָּהּ לִּי, הָיָה

לִּי, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

50. הָיָה אֵלֶיךָ, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

51. הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

52. הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

53. הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

54. הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

43. הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

44. הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

45. הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

46. הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

47. הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

הָיָה, הָיָה

48. [Zotius], inter et 2 erasum Jud.

54. 30, litera o reflecta ex ? (1 3), 4 m. ut apparet.

45. [Zotius], post vocem rasura, distinctio erat, ut apparet.

47. Post oooo deest in codice punctum.

- 37 מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
שָׁמַיִם. הַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
38 לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
+ מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
39 לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
40 מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
41 מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
42 מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
- 31 לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
32 מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
33 מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
34 מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
35 מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
36 מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ
מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ

slatus sit. Vox quam imperfecte Michaelis affert ex 1 Cor. X, 25, 27 in sensu, quem ipse olim reddidi, occurrit etiam in Apocalypsi Baruch post Esdram edenda, f. 263, v. col. c, lin. penult., ubi et *investigationes* verteretur, et *retributiones* aequae ac fortasse melius, iterum Judic. Hexapl. V, 16 pro *ἐξῆναι*.

41. מִיָּהּ, punctum interpunctionis reprobatur 1 manu.

42. מִיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ לְהַיָּהּ melius verterentur et colerentur et seminarentur.

32. מִיָּהּ, sic codex.

34. מִיָּהּ in rasura, sed 1 manu.

Ibid. מִיָּהּ, Le Hir l. c. pro *investigatio* ait vertendum *retributio*, collato Hebraeo עֲקֵב. Ceterae versiones nil praebent; locus ipse, quantum mihi videtur, favet interpretationi docti viri, sed non necessario eam postulat; usus vero linguae Syrae, quantum quidem ego novi, refragaretur. Optime res componeretur, si Hebraismus fuerit in Graeco archetypo, unde nostra versio est, ut apparet, qui literaliter tran-

25. לִיזֵי הַלֵּל תִּכְבֵּשׁ מִלִּי
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 26. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 27. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 28. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 29. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 30. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
21. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 22. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 23. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 24. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 v. b. מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא
 מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא מִלֵּא

24. Punctum post מִלֵּא reprobatur 4 m.
 25. מִלֵּא, ex aliis versionibus eo inclinabam in notis versioni Latinae, ut corrigerem in מִלֵּא (omnis qui derelictus ipse) sed durior Syrus modus illud defendit, puto; minus facile quidem erat hoc in illud mutare.
 27. מִלֵּא, jam in notis corrigebam מִלֵּא; frequens ista commutatio non solum in nostro, ut infra VII, 69, sed et in aliis vel correctissimis alioquin libris vetustis.

21. מִלֵּא, punctum alterum videtur reprobari 4 manu.
 22. מִלֵּא, sic in codice vox, et primum punctum est diacriticum, et pro non seminata stricte vertendum (loca) quae non seminant: ex aliis versionibus conjiciendum esset מִלֵּא, non seminata, vel levi mutatione loci puncti מִלֵּא sine seminibus, non seminata. Eodem recidunt omnes lectiones. Attamen noster solet pro absoluto casum emphaticum ponere in nominibus cum מִלֵּא.

1. מלאך? חסד
 2. מלאך. מלאך
 3. מלאך. מלאך
 4. מלאך. מלאך
 5. מלאך. מלאך
 6. מלאך. מלאך
 7. מלאך. מלאך
 8. מלאך. מלאך
 9. מלאך. מלאך
 10. מלאך. מלאך
 11. מלאך. מלאך
 12. מלאך. מלאך
 13. מלאך. מלאך
 14. מלאך. מלאך
 15. מלאך. מלאך
 16. מלאך. מלאך
 17. מלאך. מלאך
 18. מלאך. מלאך
 19. מלאך. מלאך
 20. מלאך. מלאך
 21. מלאך. מלאך
 22. מלאך. מלאך
 23. מלאך. מלאך
 24. מלאך. מלאך
 25. מלאך. מלאך
 26. מלאך. מלאך
 27. מלאך. מלאך
 28. מלאך. מלאך
 29. מלאך. מלאך
 30. מלאך. מלאך
 31. מלאך. מלאך
 32. מלאך. מלאך
 33. מלאך. מלאך
 34. מלאך. מלאך
 35. מלאך. מלאך
 36. מלאך. מלאך
 37. מלאך. מלאך
 38. מלאך. מלאך
 39. מלאך. מלאך
 40. מלאך. מלאך
 41. מלאך. מלאך
 42. מלאך. מלאך
 43. מלאך. מלאך
 44. מלאך. מלאך
 45. מלאך. מלאך
 46. מלאך. מלאך
 47. מלאך. מלאך
 48. מלאך. מלאך
 49. מלאך. מלאך
 50. מלאך. מלאך
 51. מלאך. מלאך
 52. מלאך. מלאך
 53. מלאך. מלאך
 54. מלאך. מלאך
 55. מלאך. מלאך
 56. מלאך. מלאך
 57. מלאך. מלאך
 58. מלאך. מלאך
 59. מלאך. מלאך
 60. מלאך. מלאך
 61. מלאך. מלאך
 62. מלאך. מלאך
 63. מלאך. מלאך
 64. מלאך. מלאך
 65. מלאך. מלאך
 66. מלאך. מלאך
 67. מלאך. מלאך
 68. מלאך. מלאך
 69. מלאך. מלאך
 70. מלאך. מלאך
 71. מלאך. מלאך
 72. מלאך. מלאך
 73. מלאך. מלאך
 74. מלאך. מלאך
 75. מלאך. מלאך
 76. מלאך. מלאך
 77. מלאך. מלאך
 78. מלאך. מלאך
 79. מלאך. מלאך
 80. מלאך. מלאך
 81. מלאך. מלאך
 82. מלאך. מלאך
 83. מלאך. מלאך
 84. מלאך. מלאך
 85. מלאך. מלאך
 86. מלאך. מלאך
 87. מלאך. מלאך
 88. מלאך. מלאך
 89. מלאך. מלאך
 90. מלאך. מלאך
 91. מלאך. מלאך
 92. מלאך. מלאך
 93. מלאך. מלאך
 94. מלאך. מלאך
 95. מלאך. מלאך
 96. מלאך. מלאך
 97. מלאך. מלאך
 98. מלאך. מלאך
 99. מלאך. מלאך
 100. מלאך. מלאך

1. מלאך? חסד
 2. מלאך. מלאך
 3. מלאך. מלאך
 4. מלאך. מלאך
 5. מלאך. מלאך
 6. מלאך. מלאך
 7. מלאך. מלאך
 8. מלאך. מלאך
 9. מלאך. מלאך
 10. מלאך. מלאך
 11. מלאך. מלאך
 12. מלאך. מלאך
 13. מלאך. מלאך
 14. מלאך. מלאך
 15. מלאך. מלאך
 16. מלאך. מלאך
 17. מלאך. מלאך
 18. מלאך. מלאך
 19. מלאך. מלאך
 20. מלאך. מלאך
 21. מלאך. מלאך
 22. מלאך. מלאך
 23. מלאך. מלאך
 24. מלאך. מלאך
 25. מלאך. מלאך
 26. מלאך. מלאך
 27. מלאך. מלאך
 28. מלאך. מלאך
 29. מלאך. מלאך
 30. מלאך. מלאך
 31. מלאך. מלאך
 32. מלאך. מלאך
 33. מלאך. מלאך
 34. מלאך. מלאך
 35. מלאך. מלאך
 36. מלאך. מלאך
 37. מלאך. מלאך
 38. מלאך. מלאך
 39. מלאך. מלאך
 40. מלאך. מלאך
 41. מלאך. מלאך
 42. מלאך. מלאך
 43. מלאך. מלאך
 44. מלאך. מלאך
 45. מלאך. מלאך
 46. מלאך. מלאך
 47. מלאך. מלאך
 48. מלאך. מלאך
 49. מלאך. מלאך
 50. מלאך. מלאך
 51. מלאך. מלאך
 52. מלאך. מלאך
 53. מלאך. מלאך
 54. מלאך. מלאך
 55. מלאך. מלאך
 56. מלאך. מלאך
 57. מלאך. מלאך
 58. מלאך. מלאך
 59. מלאך. מלאך
 60. מלאך. מלאך
 61. מלאך. מלאך
 62. מלאך. מלאך
 63. מלאך. מלאך
 64. מלאך. מלאך
 65. מלאך. מלאך
 66. מלאך. מלאך
 67. מלאך. מלאך
 68. מלאך. מלאך
 69. מלאך. מלאך
 70. מלאך. מלאך
 71. מלאך. מלאך
 72. מלאך. מלאך
 73. מלאך. מלאך
 74. מלאך. מלאך
 75. מלאך. מלאך
 76. מלאך. מלאך
 77. מלאך. מלאך
 78. מלאך. מלאך
 79. מלאך. מלאך
 80. מלאך. מלאך
 81. מלאך. מלאך
 82. מלאך. מלאך
 83. מלאך. מלאך
 84. מלאך. מלאך
 85. מלאך. מלאך
 86. מלאך. מלאך
 87. מלאך. מלאך
 88. מלאך. מלאך
 89. מלאך. מלאך
 90. מלאך. מלאך
 91. מלאך. מלאך
 92. מלאך. מלאך
 93. מלאך. מלאך
 94. מלאך. מלאך
 95. מלאך. מלאך
 96. מלאך. מלאך
 97. מלאך. מלאך
 98. מלאך. מלאך
 99. מלאך. מלאך
 100. מלאך. מלאך

dicale, cujus formae exempla occurrunt plura si non, quantum memini, in vetustissimis libris, saltem in Hexaplaribus exaratis ante finem saeculi VIII; vel etiam verbum sumatur in *Pael*, et tunc intransitiva significatio armatur si non usu Syro, quem ex pusillis Lexicis hucusque editis satis erpi nemo putaverit, saltem usu Chaldaico et Samaritano, ut idem Le Hir mihi indicavit, provocans ad Chaldaicas paraphrases et ad Samaritanam versionem Genes. I, 2; familiarem autem hujus formae fuisse usum in his dialectis vel ex Lexico Castelli apparet.

3. מלאך? motuum; etiam terraemotuum.

4. מלאך in plurali ex suffixo nominis praecedentis, licet desint contra morem codicis puncta *ribui*, et vertendum esset ad litteram *aerem*. Idem forma in plurali, et cum punctis *ribui* supra V, 3.

5. מלאך, littera *א* in rasura, 1 m. fortasse; spatium regulare.

6. מלאך, sic punctum diaoriticum infra, cum supra esset ponendum.

Ibid. מלאך per me verti emphasi omissa, quae tamen in Latino per sequens

riacis sublato, insigni illa quidem praeter alia etiam Syriaci sermonis proprietate. Sed nunquam מלאך, vel מלאך, quod idem est, sed semper מלאך מלאך adhibetur pro forma Graeca allata, quantum quidem videre licuit. Contra *ἐνθρονος* vertitur per מלאך vel מלאך, ut hic. Assentior ergo pro sensu loci, sed difficilior adhuc essem in vertendo *per filium hominis*.

Ibid. מלאך מלאך, in nota putabam delendum? ante מלאך, et vertendum ut dedi: *antequam spirarent pondus suum venti*. Le Hir, l. c. Je proposerais de traduire: « Antequam flarent pondera (idest impetus) ventorum ». Le verb מלאך, au féminin pluriel, s'accorde avec le mot מלאך, selon la construction hébraïque bien connue: « Vox sanguinum clamant » pour « clamat », et la locution française « la plupart des hommes sont menteurs ». Libentissime accedo huic interpretationi, praesertim quod intactum relinquit textum vetustissimi ac correctissimi libri. Vel enim si sumatur verbum in *Peal*, potest statui servatum fuisse etiam *Nun ra-*

r. b.

אִסְרָא. מִשְׁחָרָא
 חֲרִיבָא. מִשְׁחָרָא
 אִפּ אִסְרָא. מִשְׁחָרָא
 אִפּ לֹאֲכִי. מִשְׁחָרָא
 46 אִסְרָא. מִשְׁחָרָא
 חֲרִיבָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 נִכְרִי. מִשְׁחָרָא
 לֹא נִכְרִי. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 אִפּ חֲרִיבָא. מִשְׁחָרָא
 47 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 48 אִפּ. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 לֹאֲכִי. מִשְׁחָרָא
 49 אִפּ. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 50 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא

41 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 לֹאֲכִי. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 42 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 43 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 לֹאֲכִי. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 44 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 45 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא
 מִשְׁחָרָא. מִשְׁחָרָא

Le Hir, *Études relig.*, 1866, *Déc.*, 496, ait delendam negationem ל.

49. אִפּ 20, in rasura, 1 m. ut videtur.

50. אִפּ, in notis versionis scripsi: *num*, in Syro אִפּ *ita, sic est, o, heus, age*, apud Michaelis; quorum sensuum nullus videtur

44. לֹאֲכִי, verti *sed neque*, strictius et si non, non, aut *alioquin non*.

45. In calce nota quinternionis 1 manu XXIX.

46. אִפּ, in rasura, 1 m. ut videtur, quae reddidi *per tempus non*. Jure

30. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 31. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 32. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 33. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 34. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 35. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 36. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 37. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 38. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 39. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 40. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף

f. 269.
r. a.

30. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 31. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 32. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 33. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 34. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 35. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 36. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 37. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 38. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 39. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף
 40. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*
וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף

35. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*, praeter o cetera in rasura,
nescio qua manu.

30. *וְהַיְדָהּ חַיִּים בְּכַף*, verti manibus tuis,
melius ex emphasi manibus tuis ipais.

17
 ۱۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰

18. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571. 2572. 2573. 2574. 2575. 2576. 2577. 2578. 2579. 2580. 2581. 2582

[illegible]

اذبحها لحم. الا لحم صلب
 هلا لحمك في ابد

[illegible][illegible]

مفتی، فر ۱۸۸۱
۱۸۸۵ مکتبہ اسرار و عصمت
۲۱ مکتبہ مدار، ۱۸۸۵

ملک دہلی: محمد رفیع
۱۰۱۵/۱۵۵۱

22
 ١٠٠٠
 ١٠٠٠
 ١٠٠٠

حمد لله من مديونا
مقاله ايج. بجمعا
مديونا. مديونا 23

۱۸۹۱ء او مکتبہ مدرسہ
 میں مکتبہ حقین
 ۱۸۹۲ء مکتبہ حقین
 ۲۴ جنوری ۱۸۹۳ء مدرسہ
 مکتبہ حقین ۱۸۹۳ء مکتبہ

25 رجس الحزب اذا س. ص
محلل موقوف

بعد از آنکه خبر رسید
که سال ۱۰۵۰ هجری قمری
در محرم ۱۰۵۱ هجری قمری

۱۵۸۴ س: ۵۰۰ ص ۲۷
❖ قفسه ۱۵۸۴؟ احوال میرزا

26 جز جزى الله. من مع ماله
فيسا انا انا

مجلسه خبر و حال سزا
 ۵۵۶۱ مجلس خبر و حال سزا
 مجلس خبر و حال سزا

27 سَمْعِي هَمَّاءُ حَقَّقُوا
مِنْ حَالِ حَرْ حَقَّقُوا سَمْعِي
وَلَمَّا سَمِعُوا مِنْ حَالِ حَقَّقُوا

28 001: 2000
 28 001: 2000

مکتبہ احسنیہ اعظمیہ
 سید احمد علیہ رحمۃ اللہ

حسن خصال اس ص
 حق را. حجابا حجابا
 حسن بر صفا حق را.

29 مرقه اولیٰ فی مضامین
احمدیہ و فقہیہ لائبریری

25. ἡ ἰσ^η, supplenda puncta ribui,
ut patet.

22. **॥**, sic est interpunctio in ipso codice.

10 חַיִּים לֹא יִתְּנֶה חַיִּים הֵיטָל
 הָאֱלֹהִים. הַמִּשְׁכָּן
 וְהַמִּשְׁכָּן הַזֶּה הָאֵל
 11 אֵלֶיךָ. הַמִּשְׁכָּן הָאֵל
 לֹא יִתְּנֶה חַיִּים הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים וְחַיִּים חַיִּים
 חַיִּים וְחַיִּים: אֵל הַמִּשְׁכָּן
 וְחַיִּים וְחַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 12 בֵּן הָאֵל לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים וְחַיִּים. הַמִּשְׁכָּן חַיִּים
 אֵל הָאֵל לִפְנֵי. הַמִּשְׁכָּן
 הָאֵל לִפְנֵי. הַמִּשְׁכָּן
 הָאֵל לִפְנֵי אֵלֶיךָ.
 * אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 13 חַיִּים וְחַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים וְחַיִּים חַיִּים
 חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן חַיִּים
 חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן חַיִּים
 14 אֵלֶיךָ. הַמִּשְׁכָּן חַיִּים
 חַיִּים וְחַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 לֹא יִתְּנֶה חַיִּים חַיִּים
 15 חַיִּים חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 .. חַיִּים חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 16 חַיִּים חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים חַיִּים

הַמִּשְׁכָּן חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 5 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 6 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 7 חַיִּים חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 8 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 9 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן
 חַיִּים חַיִּים חַיִּים
 חַיִּים חַיִּים. הַמִּשְׁכָּן

v. b.

12. Erat אֵלֶיךָ, ut videtur, ac si voluisset scriba אֵלֶיךָ, sed punctum primum reprobatur 1 m., et cetera sana ut dedi sunt in codice.

16. חַיִּים חַיִּים, legendumne חַיִּים חַיִּים, Phelatiel, quod cum ullis versionibus consonaret?

4. חַיִּים, 20 in rasura arcte 1 m.; erat, ut videtur, חַיִּים.

5. חַיִּים, sic codex; cf. et VI, 4.

7. חַיִּים, 20, initio rasura, erat fortasse חַיִּים.

8. חַיִּים, praeter 1 et partem literae 2 cetera in rasura, 1 m. ut apparet.

10. חַיִּים חַיִּים, ante ista deest aliquid.

[illegible]

48. **فد**, verti *abundantior*, sed recte Le Hir, *Études relig.* 1866, *Déc.*, 496, ait hic interpretandum *superest*, vel potius ego retinerem ex veteri Latina versione *superavit*, quod verbum passim ista usurpat pro *superfuit*.

49. **ضلع**, ? reprobatur ductu 1 m., etiam in **ضلع** levis ductus sed senior, et casu, ut videtur.

49. **ضَمٌّ** **ضَمٌّ**, ? reprobatur ductu 1
m., etiam in **ضَمٌّ** levis ductus sed senior,
et casu, ut videtur.

49. **ضَمٌّ** **ضَمٌّ**, ? reprobatur ductu 1
m., etiam in **ضَمٌّ** levis ductus sed senior,
et casu, ut videtur.

3. β , punctum interpunctionis reprobatur 1 m.

27 חכמה. ויחבר. ולא
 משה. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 28 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 29 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 30 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 31 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 32 ויחבר. ויחבר. ויחבר

22 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 23 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 24 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 25 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 26 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר
 ויחבר. ויחבר. ויחבר

r. b.

30, 31. Bis [פ] femin. generis cum verbis mas. copuletur; videntur verba logice potiusquam ad vocem [פ] referri ad vocem [פ] quod utrobique subsequitur illas voces.

30. Sic interpunctio post [פ] et post [פ].

23. [פ], punctum superius reprobatum 1 m.

24. [פ], sic, nec mutarem; [פ] Bar-hebraeus in Jones, *Textus* etc., Luc. XIII, 23, ubi Pescito [פ], versio Cureton [פ].

26. [פ], punctum post vocem reprobatum 1 m.

7 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי.

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

8 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

9 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

10 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

11 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

IV, 1 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

2 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

3 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

4 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

5 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

6 וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

וְיִבְרָכְךָ אֱלֹהֵי מִלְכָּךְ חַי

sionibus legendum esset *transisti*.

11. *חַי*, sic, nec mutandum; Lagarde, *Analecta*, p. IX, l. 11 codex D *חַי*; idem, *Geoponicon*, p. 41, l. 28 *חַי* pro *חַי*.

IV, 6. *חַי* primum in rasura, sed 1 manu ex atr.

8. *חַי* initio lineae fol. v. c. reprobatur lineolis 1 manu.

9. *חַי* *egisti* sic codex, sed ex aliis ver-

חֲשִׁתָּהּ. סִרְפָּה אֵלָּא
 תִּמְחַד. וְסִרְפָּה לְחֻצֵּי
 וְנִינְיָה לְחִשְׁתָּר. וְלָא
 31 אִין אֵלָּא לֵאלֹף דְּאַנְשֵׁי
 מִלְּפָנֵי אִין אֵלָּא. וְחֻצֵּי
 מִלְּפָנֵי יִיבָרְכָהּ חֲלָלָא
 32 מִן דְּרִישָׁה. אִין אֲחִימֵלֵךְ
 אִין אֵלָּא. אִין אֵלָּא מִלְּפָנֵי
 אִין מִלְּפָנֵי חֲשִׁתָּהּ. וְנִינְיָה
 33 אִין מִלְּפָנֵי. אִין אֵלָּא. וְנִינְיָה
 לָא אִין אֵלָּא. מִלְּפָנֵי
 לָא אִין אֵלָּא. חֲשִׁתָּהּ.
 * סִרְפָּה אֵלָּא. וְנִינְיָה
 מִלְּפָנֵי. וְלָא מִלְּפָנֵי
 34 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 אִין אֵלָּא. מִלְּפָנֵי. וְנִינְיָה
 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 35 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 לָא אִין אֵלָּא. מִלְּפָנֵי. וְנִינְיָה
 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 36 חֲשִׁתָּהּ. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 מִלְּפָנֵי. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה

v. b.

מִלְּפָנֵי חֲשִׁתָּהּ. וְנִינְיָה
 חֲשִׁתָּהּ. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 24 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 מִלְּפָנֵי. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 25 מִלְּפָנֵי. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 26 מִלְּפָנֵי. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 לָא אִין אֵלָּא. מִלְּפָנֵי. וְנִינְיָה
 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 27 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 28 מִלְּפָנֵי. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 29 מִלְּפָנֵי. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 30 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה
 וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה. וְנִינְיָה

sionibus Pescito, Cureton et Philoxeniana, et v. 16 in Evangelii Hier. ; tunc esset sensu eodem: *ecce annus tricesimus* (est).

34. Priora puncta ribui in וְנִינְיָה 4 manu reprobantur, ut supra v. 9.

Ib. וְנִינְיָה *declinans*; jam praeferrem *inclinatum*, sumpta voce ut participio passivo.

29. וְנִינְיָה, erat וְנִינְיָה, sed *Jud* erasum fuit.

Ib. וְנִינְיָה? וְנִינְיָה? retinui ex veteri Latina versione *hoc tricesimo anno*, sed strictius *hic* (est) *annus tricesimus*, faventibus aliis versionibus praeter Latinam. Fortasse etiam corrigendum וְנִינְיָה in וְנִינְיָה, ut suaderent loci Deuteronom. VIII, 4, Luc. XIII, 7, 16 in ver-

חזקוהו מן מרנן ויבטחו
 לה מנקה בלחמם. ויבטחו
 אל חזקוהו מנקה.

18 ויבטחו מנקה ויבטחו
 לאחיה. ויבטחו בלחמם.
 וחזקוהו בלחמם ויבטחו.
 19 מנקה בלחמם. וחזקוהו

מנקה בלחמם
 ויבטחו בלחמם ויבטחו
 ויבטחו בלחמם ויבטחו

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

מנקה בלחמם ויבטחו

20 ויבטחו. ויבטחו

מנקה בלחמם ויבטחו.

מנקה בלחמם ויבטחו.

21 ויבטחו. ויבטחו

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

מנקה בלחמם ויבטחו.

22 ויבטחו. ויבטחו

מנקה בלחמם ויבטחו.

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

מנקה בלחמם ויבטחו.

23 ויבטחו. ויבטחו

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

11 ויבטחו. ויבטחו

מנקה בלחמם ויבטחו.

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

12 ויבטחו. ויבטחו

מנקה בלחמם ויבטחו.

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

מנקה בלחמם ויבטחו.

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

13 ויבטחו. ויבטחו

מנקה בלחמם ויבטחו.

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

14 ויבטחו. ויבטחו

מנקה בלחמם ויבטחו.

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

15 ויבטחו. ויבטחו

מנקה בלחמם ויבטחו.

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

מנקה בלחמם ויבטחו.

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

מנקה בלחמם ויבטחו.

16 ויבטחו. ויבטחו

חזקוהו בלחמם ויבטחו.

מנקה בלחמם ויבטחו.

17 ויבטחו. ויבטחו

f. 267.
v. a.

tabam omisa ante ויבטחו, nisi ויבטחו
 pro verbo *ingressum est*, sed nimis dura es-
 set phrasis. Eo jam inclinarem, ut vocem
 חזקוהו in חזקוהו mutem, quae forma parum dif-
 ferunt prioris literae; durior quidem con-
 structio videtur חזקוהו pro חזקוהו
 חזקוהו, sed linguae analogia non caret.
 Hac ratione correctus Syrus Latinam ver-
 sionem veterem plane refert, et contextus
 sanus efficitur.

19. Codex in sua scriptura legere חזקוהו
 videretur, certe deest punctum literae ח, sed
 quod dedi postulat ipse contextus cum La-
 tina versione.

21. ויבטחו ויבטחו, ali-
 quid deesse dixi in notis ad versionem meam
 Latinam; quam ideo ex ipsa antiqua ver-
 sione retinui, incaute vero in nota verti lo-
 cum Syrum *sed et super omnes*, cum *omnes*
 desit. Verbum, vel etiam plures voces pu-

ipsi tantum sunt tribuenda, omnia nempe quae singula loca et capita versionis Armeniacae tractant; nec dubito ab eadem repetendum fore, si longe magis quam per me fieri potuerit, deinde innotescat versio illa. Ceterum nil mirum si doctissimo Ewald ignota ea manserit usque ad extrema ista tempora, licet jam ab anno 1827 acre ac saepius repetitum studium in hunc librum contulerit; omnibus enim doctis viris, qui plures jam ab edita versione Aethiopica anno 1820 praesertim in Germania hunc librum tractarunt, idem contigisse videtur, si recte conjicio ex hujus libri literaria historia apud Volkmar, *Handb. der Einl. in die Apokryphen. II Abth. Das vierte Buch Ezra, p. 273-5*, edit. anno 1863; cum in eo quoque, qui fuse recenset etiam suos antecessores ac ita ut eos legisse appareat, altum sit de nostra versione silentium. Unum quidem ipse offendi qui eam indicaverit, Scholz nempe, quem etiam in commentatiuncula mea anni 1864 attuli, ne primam omnino notitiam istius versionis mihi vindicare viderer; quamquam nescirem utrum meum studium ejusdem excitatum fuerit ab illo, quem certo vel pro hoc loco legeram longe antequam Biblia Armeniaca in manus sumerem, an, postquam e mente mea evanisset notitia, quam inde habebam, redintegrata fuerit ex ipsis Bibliis, quae continue evolvenda mihi erant cum notas versionis Syro-Hexaplari scribebam. Quoquo modo res sit, fortuito omnino mihi innotuit, non ex studiis in hanc rem intentis, atque ut nullum crimen literarium fuit aliis ignorasse, sic nullum meritum literarium mihi fortuito novisse.

nel 1861, ma solo incidentalmente nella prefazione al primo fascicolo dei miei Monumenta, ove accennava anche la relazione della nostra versione all'arabica, e l'edizione dell'armena per Zohrab.

Ex istis haec, ni fallor, consequuntur: 1.º Commentationem Doctoris Ewald anni 1863 occasionem quidem fuisse, ut fusius dissererem de versionibus Armeniaca et Syriaca anno 1864, sed non ut in lucem hanc protraherem, cum brevem ejus notitiam dedissem jam anno 1861, quo tempore etiam Armeniacam indicaveram: 2.º Doctorem Ewald anno 1863 ignorasse exstare versiones tum Syriacam, tum Armeniacam, jam indicatas in Praefatione libri mei anni 1861, quem ipse recensuerat anno 1862: 3.º Eum in iis quae disseruit in genere de indole versionis Armeniacae anno 1865, fere amplificasse tantum quae ipse jam praeoccupaveram anno 1864 in commentatiuncula, quam ipse refert in fine solum pro notitia versionis Syriacae, quasi hanc tantum tractaret, et non alia quae supra retuli ex parte. Unum hic est in quo praecipue dissidemus, de utilitate nempe quae in critica recensione textus Esdrae sperari potest a versione Armeniaca, quam is non parvam, ego vero non multam dixi. In quo recte utrumque judicasse puto. Sic enim ille judicare debebat comparatione instituta inter Armeniacam et ceteras versiones ipsi bene perspectas; ego qui etiam Syriacam longe ceteris meliorem prae oculis habebam, non poteram negare exiguos jam fructus prae ista sperandos ab Armeniaca. Sunt tamen multa in ejus Commentatione quae

tipo. Sia come si vuole per questo, il testo armeno nelle sue grandi parti è quello stesso delle versioni arabica e siriana. Dietro la numerazione della versione latina, seguita per comodo di rapporto anche da Ewald per l'arabica, comincia col capitolo III, ha la lunga aggiunta a metà il cap. VII, e si chiude col cap. XIV. Zohrab notò col numero I il primo capitolo del suo testo, poi al secondo pose il numero IV, e così di seguito fino al XIV. Questa versione, confrontata colle altre latina, siriana ed arabica, e colla recensione di Ewald, ha varie trasposizioni e lacune e anche dilungamenti; e dall'esame comparativo di vari passi, rende in generale più il senso, abbreviando, che non il testo letterale, quale più o meno fedelmente è riportato dalle altre versioni. Anche senza l'osservazione di Zohrab si vede subito, che questo libro non può essere opera dei traduttori della Bibbia armena, esatti al testo, che rendono senza scapito della proprietà della loro lingua, della quale la Bibbia è un libro classico, a quanto ne dicono gli Armeni, i giudici più competenti. Della lingua del nostro libro Zohrab parla male. Questa versione per la sua condizione, che ho già accennata, non potrà dar molto per la critica del nostro libro. È però alquanto curioso, che un dotto come Ewald l'abbia ignorata. Ma generalmente è poco conosciuta la letteratura armena, e della Bibbia, forse perchè tradotta dal greco, non si fa uso, almeno grande; quindi si ignorano facilmente i libri apocrifi che vi sono aggiunti. Scholz, che nella sua *Einleitung in die H. Schriften*, tesse un lungo catalogo dei libri apocrifi, tace al IV di Esdra la nostra versione, cui ricorda solo ove parla della versione armena della Bibbia. L'autore poi del *Dictionnaire des Apocryphes*, stampato da Migne nel 1856, non ne parla assolutamente; cosa del resto da stupirne poco, vista la negligenza con cui fu condotto quel lavoro.... Più difficile era che Ewald conoscesse la versione siriana, ben più importante dell'armena; impossibile che potesse servirsene, essendo manoscritta ancora, e, per quanto io so, nell'unico manoscritto dell'Ambrosiana. Ho detto più difficile che la conoscesse, perchè il primo cenno di essa, credo, fu dato da me

certo mihi constare dixi postea in *commentatiuncula* quam infra indicabo, p. 6, postquam Arabicam ipsam versionem inspexi editam a Doctore Ewald.

Cum vero anno 1863 Doctor Ewald edidisset *Das vierte Ezrabuch nach seinem zeitalter, seinen Arabischen übersezungen, und einer neuen wiederherstellung*, in opere: *Abhandlungen der K. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen*, XI Band, *Hist.-Phil. Classe*, et ibi pag. 136 scripsisset: *Da die ursprache des dunkeln buches bis jezt für uns völlig verloren ist und seine urgestalt AUS DEN JEZT ALLEIN ERHALTENEN UEBERSEZUNGEN LATEINISCHER AETHIOPISCHER UND ARABISCHER SPRACHE mit sicherheit wiederherzustellen seine grossen schwierigkeiten hat, so füge ich hier den ersten versuch einer solchen wiederherstellung hinzu*; ego in Sessione Regii Instituti Langobardici Scientiarum ac Literarum an. 1864, die 12 Maji, legi *commentatiunculam*, quam ipse Ewald supra pag. 516 indicavit, cui titulus: *SUL DAS VIERTE EZRABUCH del Dottor Enrico Ewald, Osservazioni*, ecc. Tota *commentatiuncula* est in disserendo de versionibus Armeniaca et Syriaca. Et haec quidem inde sufficiat referre. Pag. 2: Ewald, a pag. 136 delle *Abhandlungen*, accenna come solo conservato finora del IV di Esdra le traduzioni latina, etiopica ed arabica. Questo non è esatto. Esistono ancora due altre versioni, l'una armena pubblicata da Zohrab nell'edizione della Bibbia armena fatta a Venezia nel 1805, e forse anche in altre edizioni, che io non ho potuto consultare, eccetto quella dei mechtaristi del 1860, nella quale è omessa; l'altra siriana si conserva nel manoscritto della Biblioteca Ambrosiana, B. 21. Inf., del secolo VI circa.

La versione armena, che è nell'appendice della citata edizione di Zohrab, pag. 13-25, porta per titolo Terzo di Esdra, detto terzo forse dal posto che occupava nei manoscritti armeni, come è detto quarto nella versione latina, perchè vi è dopo i due canonici e il terzo apocrifo, e primo nella siriana, perchè ci sta avanti ai canonici, e per la stessa ragione credo nell'etiopica; chè nell'arabica ripeterei la qualifica di primo dal suo arche-

für uns zur vollkommenen Wiederherstellung der Urschrift von nicht geringem Nutzen ist. Indessen ist nun in den letzten Monaten auf Veranlassung meiner Abhandlung an den Tag gekommen dass in der Ambrosiana zu Mailand auch eine alte Syrische Uebersetzung des Buches sich findet: und schon ist von dort aus auch deren Veröffentlichung sicher versprochen (In dem *Memorie del reale Istituto Lombardo di scienze e lettere; classe di lettere e scienze morali e politiche*. Vol. X. fasc. I. Milano 1865). Man verdankt diese Nachricht dem Abate Antonio Ceriani, demselben dessen *Mailänder Monumenta sacra et profana* fasc. 1 im ersten Stücke unserer *Gel. Anz.* von 1862 etwas näher beurtheilt wurden; und derselbe hat die Veröffentlichung des Syrischen Ezrabuches übernommen.

Haec vero sunt diverso tempore a me prius edita, quae cum verbis Doctoris Ewald conferri debent. Ineunte anno 1861 in Praefatione ad *Monumenta sacra et profana*, T. I, f. 1, p. XIII, scribebam: Venio jam ad codicem syrum B. 21. Inf.... Continet, praeter libros canonicos V. T. versionis Pescito, de quibus postea dicam, plura alia omnino digna studiis doctorum. Habentur enim in eo... sequentes libri. IV Esdrae cum hoc titulo: Liber Esdrae scribae, qui vocatur Salathiel; textum habet versionis Arabicae, cujus collationem dedit Fabricius, quamque deprehendi a Syriaca procedentem; atque a nostra fortasse fluxit et Armena edita in Bibliis vulgatis a Zohrab, quacum nondum contuli, uti neque cum Aethiopica. Ceterum in nostro codice hic liber praeit canonico, qui inscribitur: Ejusdem Esdrae sermo secundus, quocum ut unius libri conjungitur Nehemia. Etiam in versionibus Arabica et Aethiopica dicunt IV Esdrae praeponi III Esdrae et canonicis Esdrae et Nehemiae... Sane omnes libri, quos recensui, ... digni qui assumantur in crisin textus graeci, vel aliarum versionum, cum sint e codice antiquo versionis antiquissimae, et collationem, si non totos edam, ipse instituiam. Librum in quo ista insunt recensuit Ewald, ut ipse quoque supra dixit, p. 516, ineunte anno 1862. Quod vero hic de origine versionis Arabicae a Syriaca confidenter asserebam, non adeo

ren Armenischen Bibelausgaben ausgelassen; sie erschien aber 1805 in der Venediger Ausgabe; und da sie bis jetzt noch gar nicht näher beachtet, ausserdem auch die Kenntniss des Armenischen unter uns noch immer wenig verbreitet ist, so scheint es mir passend sie hier in einem Nachtrage zu jener Abhandlung einer genaueren Untersuchung zu unterziehen.

Das Buch heisst hier der dritte Ezra: dieser Name ist wenigstens ebenso passend wie der eines vierten Ezrabuches. Die Armenische Uebersetzung selbst ergibt sich bei näherer Erforschung als eine ebenso ursprüngliche und selbständige wie die übrigen bis jetzt bekannt gewordenen: nur ihr Verhältniss zur alten Syrischen kann so lange diese (worüber unten) noch nicht bekannt ist, nicht näher bestimmt werden. Es versteht sich danach von selbst dass sie die zwei ersten und die zwei letzten Capitel der altLateinischen Uebersetzung ebenso wenig hat wie die Aethiopische und die zwei Arabischen: wobei es sich nur seltsam ausnimmt dass die Capitel in jener Venediger Ausgabe dennoch nach der Lateinischen Weise gezählt werden.

Hieraus folgt schon dass diese alte Uebersetzung ebenfalls das ihrige dazu beitragen kann die verlorene Urschrift desto sicherer und vollständiger wiederzuerkennen. Doch wird dieser ihr Nutzen für uns dadurch etwas geschmälert dass sie an nicht wenigen Stellen theils kleinere theils aber auch etwas grössere Lücken zeigt. . . . 506. Dagegen hat diese Uebersetzung sehr viele Worte und theilweise sogar sehr lange Stellen welche entweder in allen den übrigen alten Uebersetzungen oder doch in der einen oder andern von ihnen fehlen. Sie hat namentlich auch die lange Stelle welche in der Lateinischen hinter 7, 35 fehlt und an deren Aechtheit man um so weniger zweifeln darf, wiewohl schon früher kein guter Kenner des Buches an ihr zweifeln konnte... Man wird daraus (ex versione cum animadversionibus Cap. XI, seq.) von der einen Seite sehen dass der Armenier obwohl er an manchen Stellen zu frei zu Werke geht doch im Ganzen den Sinn der Urschrift gut getroffen hat...

515. Nach diesen Belegen wird man zugeben dass auch die Armenische Uebersetzung

LIBER IV ESDRAE SYRIACE.

probaturi sint, ut potius quam illis recensendis tempus insumam in edendo, qua majori fide per me liceat, hujus et aliorum hujusmodi librorum textus vetustos, quos nancisci potuero.

Jam ad Syriacum libri textum transirem, nisi ulla declaranda, quae referuntur ad ejus historiam, ut ita dicam, licet vix a seipso, quantum novi, prima ejus notitia prodierit, et ad versionem ejusdem libri Armeniacam. Hoc ut faciam movent me nonnulla quae Doctor Henricus Ewald scripsit in *Nachrichten von der K. Gesellschaft der Wissenschaften aus dem Jahre 1865*, Göttingen, 1865, 504-516. Satis fere erit in hac re ut propositis quae is protulit, documenta quae iisdem referuntur subijciam. Sic ergo Doctor Ewald p. 504-5. *Als ich jetzt vor beinahe drei Jahren der K. Ges. der WW. die Abhandlung über das vierte Ezrabuch übergab, war der Inhalt welchen sie umspannen sollte fast zu weit. Sie sollte unter anderem die dunkle Frage über das Zeitalter dieses Buches nach der Ansicht welche ich schon 1827 darüber ausgesprochen hatte zum letzten Abschlusse bringen: dieser Zweck ist vollkommen erreicht. Sie sollte die zwei Arabischen Uebersetzungen des Buches nach den Handschriften veröffentlichen, ausserdem nach ihnen so wie nach der alten Aethiopischen und Lateinischen Uebersetzung seine verlorne Ur-schrift in ihrem ganzen Umfange und in ihrer ächten Gliederung wiederherstellen. Nun aber gibt es auch eine alte Armenische Uebersetzung des dunkeln Buches welche mir schon vor vielen Jahren durch die Hände gegangen war in jener Abhandlung aber nicht berücksichtigt wurde. Diese wird zwar in den neue-*

Constitueram olim ut Syriacum librum IV Esdrae conjungerem cum Pescito Veteris Testamenti; sed cum jam videam Latinam ejus interpretationem, quam dedi in Tomo I anno 1866, non sufficere studiis virorum doctorum, et desiderium imo excitasse maturae editionis, utpote subsidii magni momenti, libenti animo huic manum admoveo. Quam quidem sic institui, ut textum Syrum exhibeam servatis iisdem lineis codicis, ut unici et vetustissimi, cum sit seculi fere VI, imo retentis etiam ejus erroribus, quos tamen in notis indico, quatenus saltem ipse deprehendo. In istis notis cetera quoque attingo, quae codicis conditionem attinent in locis singulis, et versionem meam Latinam, ubi e re visum fuerit, corrigo.

Quae attinent ad hujus libri aetatem, indolem aliaque, quae a pluribus annis a multis de eo disputantur, neque attigi occasione editionis versionis Latinae, nec volo etiam nunc vel delibare; praesertim quod ex praecedentibus operibus, adhibitis etiam Latina mea versione Syriacae hujusque ipso textu ex meo apographo, rem fuse pertractaverit, et bene quidem quantum mihi omnino videtur, Presbyter A. Le Hir, Professor in Seminario S. Sulpicii Parisiis, in libro *Études religieuses, historiques et littéraires*, Déc. 1866, Fév., Mars, Mai 1867. Erunt sane qui mirentur me ab istis tractandis refugere; sed suum est cuique ingenium, et ego candide fateor me vix posse pertrahi ad quaestiones criticas, quae ex defectu testimoniorum relictæ sunt dirimendae ex internis tantum indiciis iisque non apertis, sed ab unoquoque eruendis ejusque judicio pensandis. Sed erunt quoque, spero, qui

18. Ἄρον κύκλω τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε
πάντας τοὺς υἱούς σου, ἰδοὺ συνήχθησαν καὶ ἤλ-
θον πρὸς σέ. Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι πάντας
αὐτοὺς ὡς στολὴν

LXVI, 11. δόξης αὐτῆς. 12. Ὅτι
τάδε λέγει κύριος, ἐγὼ ἐκκλίνω ἐπ'
..... (ποταμὸν εἰρήνην), καὶ ὡς
.... ἐπικλύζων δόξαν. τὰ παιδία αὐτῶν
ἐπ' ὤμων καὶ ἐπὶ γονάτων παρα-
κληθήσονται. 13. τινὰ μήτηρ αὐτοῦ πα-
ρακαλέσει, οὕτω καὶ γὰρ παρακαλέσω ὑμᾶς, καὶ
ἐν ἱερουσαλὴμ παρακληθήσεσθε. 14. Καὶ ὄψεσθε,
καὶ χαρήσεται ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ τὰ ὅσα
ὑμῶν ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ καὶ γνωσθήσεται ἡ
χεὶρ κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτὸν, καὶ ἀπει-
λήσει τοῖς ἀπειθοῦσιν.

15. Ἰδοὺ κύριος ὡς πῦρ ἤξει, καὶ ὡς κα-
ταιγίς († τὸ ἄρμα) αὐτοῦ, ἀποδοῦναι ἐν θυμῷ
ἐκδίκησιν αὐτοῦ, καὶ ἀποσκορακισμόν αὐτοῦ ἐν
φλογὶ πυρός. 16. Ἐν γὰρ τῇ πυρὶ κρι-
θήσεται πᾶσα ἡ γῆ,
πᾶσα σὰρξ· πολλοὶ ἔσονται ὑπὸ
κυρίου. 17. καὶ καθαριζόμενοι
εἰς τοὺς κήπους, († καὶ)
οἱ ἐσθιόντες καὶ τὰ ἐδελύγματα
..... ἐπιτοαυτὸ ἀναλωθήσονται,
..... 18. τὸν λογισμόν αὐτῶν
... αὐτῶν ἐπίσταμαι, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.

18
12
13
14
15
16
17

187.r.
LXVI, 11

φθιτὲς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς βοσκηθήσονται, καὶ ἐν
πάσαις ταῖς τρίβους ἡ νομὴ αὐτῶν. 10. Οὐ πεινά-
σουσιν, οὐδὲ διψήσουσιν, οὐδὲ πατάξει αὐτοὺς ὁ
καύσων, οὐδὲ ὁ ἥλιος, ἀλλ' ὁ ἐλεῶν αὐτοὺς πα-
ρακαλέσει αὐτοὺς, καὶ διὰ πηγῶν ὑδάτων ἄξει
αὐτοὺς. 11. († Ποιήσω πάντα τὰ ὅρη ὁδοὺς),
καὶ (πάσας τὰς τρίβους) εἰς βόσκημα αὐτοῖς·
12. Ἴδού οὗτοι πόρρωθεν ἤξουσιν, καὶ οὗτοι ἀπὸ
βορρᾶ καὶ θαλάσσης, ἄλλοι δὲ ἐκ γῆς Περσῶν.

13. Εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιᾶσθω
ἡ γῆ, ῥηξάτω τὰ ὅρη εὐφροσύνην, καὶ οἱ βουνοὶ
δικαιοσύνην, ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ,
καὶ τοὺς ταπεινοὺς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ παρεκάλεσεν.

14. Εἶπε δὲ σιών, Ἐγκατέλιπέ με κύριος, καὶ
ὁ θεὸς ἐπελάθετό μου. 15. Μὴ ἐπιλήσεται γυνὴ
τοῦ παιδίου αὐτῆς, ἢ τοῦ μὴ ἐλεῆσαι († τὸ
ἐκγονον) τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δὲ καὶ ἐπιλά-

חַסְדֵּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִיָּמֵינוּ
10 מִיָּמֵינוּ נִחְמָה לֹא נִפְעֵל
נִיָּנוּ. לֹא נִפְלֵא נִפְעֵל
וּמִיָּמֵינוּ אֵל לֹא יִפְסֵד
חַסְדֵּי יְהוָה לִנְפֹשׁ אֱלֹהֵינוּ
f. 88. v. 11 וְיִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
12 חַסְדֵּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵל אֱלֹהֵינוּ
נִיָּנוּ. אֵל אֱלֹהֵינוּ אֵל אֱלֹהֵינוּ
נִיָּנוּ. אֵל אֱלֹהֵינוּ אֵל אֱלֹהֵינוּ
וּמִיָּמֵינוּ אֵל אֱלֹהֵינוּ
13 וְיִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֵל אֱלֹהֵינוּ אֵל אֱלֹהֵינוּ
חַסְדֵּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
חַסְדֵּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
14 וְיִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
15 חַסְדֵּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֵל אֱלֹהֵינוּ אֵל אֱלֹהֵינוּ

13 וְיִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מִיָּמֵינוּ נִחְמָה לֹא נִפְעֵל
נִיָּנוּ. לֹא נִפְלֵא נִפְעֵל
וּמִיָּמֵינוּ אֵל לֹא יִפְסֵד
חַסְדֵּי יְהוָה לִנְפֹשׁ אֱלֹהֵינוּ
14 וְיִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
15 חַסְדֵּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֵל אֱלֹהֵינוּ אֵל אֱלֹהֵינוּ
f. 48. v. וְיִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
חַסְדֵּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֵל אֱלֹהֵינוּ אֵל אֱלֹהֵינוּ

10 מִיָּמֵינוּ נִחְמָה לֹא נִפְעֵל
לֹא נִפְלֵא נִפְעֵל
אֵל אֱלֹהֵינוּ אֵל אֱלֹהֵינוּ
וּמִיָּמֵינוּ אֵל לֹא יִפְסֵד
חַסְדֵּי יְהוָה לִנְפֹשׁ אֱלֹהֵינוּ
11 וְיִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
חַסְדֵּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
12 מִיָּמֵינוּ נִחְמָה לֹא נִפְעֵל
נִיָּנוּ. לֹא נִפְלֵא נִפְעֵל
וּמִיָּמֵינוּ אֵל לֹא יִפְסֵד
חַסְדֵּי יְהוָה לִנְפֹשׁ אֱלֹהֵינוּ

f. 48. v.

ὡς ὁ χοῦς τῆς γῆς· καὶ οὐδὲ νῦν οὐ μὴ ἐξολο-
θρευθῆς, αὐτὸς ἀπολείπεται τὸ ὄνομά σου ἐνώπιον
ἐμοῦ.

20. († Ἐξέλθετε) ἐκ βαβυλωνός, († φεύγετε)
ἀπὸ τῶν χαλδαίων, († φωνῇ) εὐφροσύνης ἀπαγ-
γείλατε († τοῦτο, καὶ ἀκουστὸν ποιήσατε, καὶ
ἐξενέγκατε ἕως τῶν περάτων) τῆς γῆς, († καὶ)
λέγετε, Ἐφύσατο κύριος τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἰακώβ·
21. οὐκ εἶπεν αὐτὸν διψῆσαι, δι' ἐρήμου ἄγων
αὐτόν, ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξάξει αὐτοῖς· σχισθήσεται
πέτρα, καὶ βυθήσεται ὕδωρ, καὶ πίεται ὁ λαός μου.

22. Οὐκ ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν, λέγει
κύριος.

IL, 1. Ἀκούσατέ μου αἱ νῆσοι, καὶ προσέχετε
ἔθνη, διὰ χρόνου πολλοῦ στήσεται, λέγει κύριος.

✱ Ἐκ γαστροῦ ἐκάλεσέ με, καὶ ἐκ κοιλίας
μητρὸς μου ἐκάλεσε τὸ ὄνομά μου, 2. († ἐποί-

יִשְׂרָאֵל. תִּכְרַן בְּיָמֶיךָ אֶרֶץ
חַרְבָּה וְיִזְחַל. אֵלָּא אֶפְלָא
מֵי מַלְאָכָהּ. הֲלֹא בָרַחַר

מִצָּרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם
— 20
מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם
מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם f.85. v.

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם — 22

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם — IL, 1

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

✱ מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם 2

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

22 מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

20 מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם — IL, 1

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם

19 מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

20 מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם f.47. r.

מִן מִצְרַיִם מִן מִצְרַיִם. וְעַתָּה מִן מִצְרַיִם 21

Κύριος ἀγαπῶν σε ἐποίησε τὸ θέλημα αὐ-
τοῦ ἐπὶ βαβυλῶνα, τοῦ ἄραι σπέρμα χαλδαίων.

15. Ἐγὼ ἐλάλησα, καὶ ἐγὼ ἐκάλεσα, ἤγαγον
αὐτὸν, καὶ ἐκάδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.

16. Προσαγάγετε πρὸς μέ, καὶ ἀκούσατε
ταῦτα· († ὅτι) οὐκ ἀπ' ἀρχῆς ἐν κρυφῇ λε-
λάληκα· († καὶ) ἡνίκα ἐγένετο, ἐκεῖ ἤμην, καὶ
νῦν κύριος († ὁ θεός) ἀπέσταλκέ με, καὶ τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ.

17. Οὕτω λέγει κύριος, ὁ ρυσάμενός σε, ἅγιος
Ἰσραὴλ, Ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, δέδεικά σοι
εἰς ὠφέλειαν τοῦ εὑρεῖν σε τὴν ὁδὸν μου ἐν ᾗ
πορεύσῃ ἐν αὐτῇ. 18. Καὶ εἰ ἤκουσας τῶν ἐν-
τολῶν μου, ἐγένετο ἂν ὡς ποταμὸς ἡ εἰρήνη σου,
καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ὡς († κύματα) θαλάσσης.

19. Καὶ ἐγένετο ἂν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης
τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰ ἐκγονα τῆς κοιλίας σου

14. מלכא מלכא. מלכא מלכא
15. מלכא מלכא. מלכא מלכא
16. מלכא מלכא. מלכא מלכא
17. מלכא מלכא. מלכא מלכא
18. מלכא מלכא. מלכא מלכא
19. מלכא מלכא. מלכא מלכא

14. מלכא מלכא. מלכא מלכא
15. מלכא מלכא. מלכא מלכא
16. מלכא מלכא. מלכא מלכא
17. מלכא מלכא. מלכא מלכא
18. מלכא מלכא. מלכא מלכא
19. מלכא מלכא. מלכא מלכא

14. מלכא מלכא. מלכא מלכא
15. מלכא מלכא. מלכא מלכא
16. מלכא מלכא. מלכא מלכא
17. מלכא מלכא. מלכא מלכא
18. מלכא מלכא. מלכא מלכא
19. מלכא מלכא. מלכא מלכא

ἀντεχόμενοι τῷ ὀνόματι τῆς πόλεως τῆς ἁγίας,
καὶ ἐπὶ τῷ θεῷ τοῦ Ἰσραὴλ ἀντιστηρίζομενοι·
κύριος σαβαώθ ὄνομα († αὐτοῦ).

3. Τὰ πρότερα ἐκ τότε ἀνήγγειλα, καὶ ἐκ
τοῦ στόματός μου ἐξῆλθε, († καὶ ἀκουστά) σοι
(† ἐποίησα, καὶ) ἐξάπινα ἐποίησα, καὶ ἐπῆλ-
θεν. 4. Γινώσκω ὅτι σκληρὸς εἶ, καὶ νεῦρον σι-
θροῦν ὁ τράχηλός σου, καὶ τὸ μέτωπόν σου χαλ-
κοῦν. 5. Καὶ ἀνήγγειλά σοι πάλαι, († καὶ) πρὶν
ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ ἀκουστά σοι ἐποίησα, μὴ ποτε εἴ-
πης, Ὅτι τὰ εἰδωλά μοι ἐποίησε, καὶ τὰ γλυπτὰ
καὶ τὰ χωνευτὰ ἀνετείλατό μοι.

6. Ἰκούσατε ταῦτα, καὶ οὐκ ἔγνωτε· ἀλλὰ
καὶ ἀκουστά σοι ἐποίησα τὰ καινὰ ἀπὸ τοῦ νῦν.
ἂ μέλλει γίνεσθαι καὶ οὐκ ἔγκως αὐτά, 7. καὶ
νῦν γίνεται, καὶ οὐ πάλαι, προτέrais ἡμέραις
οὐκ ἤκουσας αὐτά· μὴ εἴπης. Ναὶ γινώσκω αὐτά.

בְּאֵי חֲכִים מְעַבְדִּים נְחִי
אֵי. בְּלֵא הִי מְעַבְדִּים חֲכִים
חֵן. מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
6 מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
לֵא מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים חֲכִים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
7 לֵא מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
לֵא מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים :

2 לֵא מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
3 מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
4 מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
5 מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
6 מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
7 מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים

2 לֵא מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
3 מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
4 מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
5 מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים
מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים מְעַבְדִּים

σχίνῃ σου, († φανήσεται ὁ δυνατισμός) σου, (καὶ τοὺς δικαίους σου πάντας) ἐκ σοῦ λήψομαι.

Οὐκέτι σε μὴ παραδῶ ἀνθρώποις. 4. Ὁ ρυ-
σάμενός σε κύριος σαβαώθ ὄνομα αὐτοῦ, ὁ ἅγιος
ἰσραήλ.

5. Κάθισον († ἐν ἐκπλήξει), εἰσελθε εἰς τὸ
σκότος θυγάτηρ χαλδαίων, οὐκέτι μὴ κληθήσῃ
ἰσχύς († βασιλειῶν). 6. Παραξύνθην ἐπὶ τῷ λαῷ
μου, διότι ἐμίαναν τὴν κληρονομίαν μου καὶ ἐγὼ
ἔδωκα αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου, σὺ δὲ οὐκ
(† ἐποίησας) αὐτοῖς ἔλεος, († καὶ ἐπὶ τοὺς πρε-
σβυτέρους) ἐβάρυνας τὸν ζυγὸν σφόδρα, 7 καὶ
εἶπας, Εἰς τὸν αἰῶνα ἔσομαι ἄρχουσα· († καὶ)
οὐκ ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, οὐδὲ ἐμνή-
σθης τὰ ἔσχατά σου. 8. Νῦν δὲ ἀκουε ταῦτα
ἡ τρυφερά, ἡ καθημένη πεποιθυῖα, καὶ λέγουσα
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, Ἐγὼ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν
(† ἐτι) ἑτέρα, οὐ καθὼς χήρα, οὐδὲ γινώσκωμαι
ὀρφνίαν. 9. Νῦν δὲ ἤξει ἐξαίφνης ἐπὶ σὲ τὰ

3
3
4
5
6
7
8

1. 44. v. 8

3
4
5
6

αὐτά)· καὶ εἶπον, Πᾶσα μου ἡ βουλὴ στήσεται,·
καὶ († πᾶν τὸ θέλημά μου) ποιήσω· 11. καλὸν
ἀπὸ ἀνατολῶν πετεινόν, καὶ ἀπὸ γῆς πῶρρωθεν
περὶ ὧν βεβούλευμαι, ἐλάλησα, καὶ ἤγαγον, ἐκ-
τίσα καὶ ἐποίησα αὐτὸ, ἤγαγον (αὐτὸ), καὶ εὗ-
δωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. 12. Ἀκούσατέ μου οἱ
ἀπολωλεκότες τὴν καρδίαν, (καὶ) οἱ μακρὰν ἀπὸ
τῆς δικαιοσύνης. 13. († Ἥγγικε ἡ δικαιοσύνη
μου παραγίνεσθαι, καὶ ἡ σωτηρία μου οὐ θρα-
δυνεῖ· καὶ δώσω) ἐν σιὼν σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ
εἰς δόξασμα.

XLVII, 1. Κατάβηθι, κάθισον ἐπὶ τὴν γῆν
παρθένος θυγάτηρ βαβυλώνης, * κάθισον εἰς τὴν
γῆν, οὐκ ἔστι θρόνος, εἰσελθε εἰς τὸ σκότος θυ-
γάτηρ χαλδαίων, ὅτι οὐκέτι προστεθήσῃ κληθῆ-
ναι ἀπαλὴ καὶ τρυφῆρά. 2. Λάβε μύλον, ἄλεσον
ἄλευρον, ἀποκάλυψαι τὸ κατακάλυμμά σου.
(† καῖραι) τὰς πολιὰς, ἀνακάλυψαι τὰς κνήμας,
διάβηθι ποταμούς· 3. Ἀνακαλυφθήσεται ἡ αἰ-

|| 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

5. Τίνοι με ὠμώσατε, καὶ († παρασυμβάλετε με); ἴδετε, τεχνάσασθε οἱ κλωνόμενοι. 6. Καὶ οἱ συμβαλλόμενοι χρυσίον ἐκ († μαρσίππων αὐτῶν), καὶ ἀργύριον ἐν ζυγῷ († ἰστῶντες), καὶ († μισθούμενοι) (χωρευτήν), († καὶ ποιοῦντες θεῶν). καὶ κύψαντες προσκυνοῦσιν αὐτῷ, († καὶ προσεύχονται αὐτῷ). 7. († Καὶ) αἶρουν αὐτὸ ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ (φέρουσιν αὐτό)· ἐὰν δὲ θῶσιν αὐτό, ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ μένει, καὶ οὐ μὴ κινήθῃ· καὶ ὅς ἐάν βοήσῃ πρὸς αὐτό, οὐ μὴ εἰσέλθῃ, († καὶ) ἀπὸ κακῶν οὐ μὴ σώσῃ αὐτόν.

8. Μνήσθητε ταῦτα, καὶ στενάξατε, (καὶ) μετανοήσατε οἱ πεπλανημένοι, ἐπιστρέψατε τῇ καρδίᾳ. 9. καὶ μνήσθητε τὰ πρότερά ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἐτι († θεός) πλὴν ἐμοῦ, 10. ἀναγγέλλων πρότερον τὰ ἔσχατα πρὶν αὐτὰ γενέσθαι, καὶ (ταχὺ συντελέσω

5. 6. 7. 8. 9. 10. f.82. v.

8. 9. 10.

5. 6. 7. 8. 9. 10. f.43. v.

14. Οὕτω λέγει κύριος σαβαώθ, († Κόπος αἰγύπτου), καὶ ἐμπορία αἰθιοπῶν, καὶ († οἱ ἄνδρες μέτρου) (σαβὰ) ἐπὶ σὲ διαβήσονται, καὶ σοὶ ἔσονται δοῦλοι, καὶ ὑπὲρ σου ἀκολουθήσουσι· δεδεμένοι χειροπέδαις, καὶ διαβήσονται πρὸς σὲ, καὶ προσκυνήσουσί σοι, καὶ ἐν σοὶ προσεύξονται· ὅτι ἐν σοὶ ὁ θεός ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σου.
15. Σὺ γὰρ εἶ θεός, καὶ οὐκ ἡδεύμεν, θεὸς τοῦ ἰσραὴλ σωτὴρ. 16. Αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πορεύονται ἐν αἰσχύνῃ.

Ἐγκαινίζεσθε πρὸς με νῆσοι. 17. Ἰσραὴλ σώζεται ὑπὸ κυρίου σωτηρίαν αἰώνιον· οὐκ αἰσχυνθήσονται, οὐδὲ μὴ ἐντραπῶσιν ἕως τοῦ αἰῶνος.

13
14
15
16

14
f. 81. r.

13
14

μὴ ἐρεῖ ὁ πηλὸς τῷ κεραμῇ, Τί ποιεῖς, (ἦ) τί
οὐκ ἐργάζῃ, καὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔχεις εἰς χεῖρας;
μὴ ἀποκριθῇσεται τὸ πλάσμα πρὸς τὸν πλάσαντα
αὐτό; 10. Οὐαὶ ὁ λέγων τῷ πατρὶ, Τί γεννή-
σεις; καὶ τῇ μητρὶ, Τί ὠδίνει;

11. Ὅτι οὕτω λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ,
ὁ πλάσας αὐτόν, ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, Ἐρω-
τήσατέ με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ († τοῦ
ἔργου) τῶν χειρῶν μου ἐντεῖλασθέ μοι. 12. Ἐγὼ
ἐποίησα γῆν, καὶ ἄνθρωπον ἐπ' αὐτῆς.

Ἐγὼ († ταῖς χερσὶ) μου ἐστερέωσα τὸν οὐρά-
νον, ἐγὼ πᾶσι τοῖς ἀστροῖς ἐντεῖλαμην. 13. Ἐγὼ
ἤγειρα αὐτὸν μετὰ δικαιοσύνης βασιλέα, καὶ πᾶ-
σαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ εὐθεῖαι· οὗτος οἰκοδομήσει τὴν
πόλιν μου, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου
ἐπιστρέψει, οὐ μετὰ λύτρων, οὐδὲ μετὰ († δώρου,
λέγει) κύριος σαβαώθ.

11. Ὅτι οὕτω λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ,
ὁ πλάσας αὐτόν, ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, Ἐρω-
τήσατέ με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ († τοῦ
ἔργου) τῶν χειρῶν μου ἐντεῖλασθέ μοι. 12. Ἐγὼ
ἐποίησα γῆν, καὶ ἄνθρωπον ἐπ' αὐτῆς.

f. 42. v

11. Ὅτι οὕτω λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ,
ὁ πλάσας αὐτόν, ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, Ἐρω-
τήσατέ με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ († τοῦ
ἔργου) τῶν χειρῶν μου ἐντεῖλασθέ μοι. 12. Ἐγὼ
ἐποίησα γῆν, καὶ ἄνθρωπον ἐπ' αὐτῆς.

11. Ὅτι οὕτω λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ,
ὁ πλάσας αὐτόν, ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, Ἐρω-
τήσατέ με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ († τοῦ
ἔργου) τῶν χειρῶν μου ἐντεῖλασθέ μοι. 12. Ἐγὼ
ἐποίησα γῆν, καὶ ἄνθρωπον ἐπ' αὐτῆς.

τὴν γῆν. 25. Τίς ἕτερος διασκεδάσει; διασκεδάσω σημεῖα (ἀπ') ἐγγαστριμύθων, καὶ μαντείας ἀπὸ καρδίας, ἀποστρέφων φρονίμους εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ (τὰς βουλὰς) αὐτῶν μαραινῶν, 26. καὶ ἰστῶν ῥήματα παιδὸς αὐτοῦ, καὶ τὴν βουλὴν τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἀλτθεύων· ὁ λέγων τῇ Ἱερουσαλὴμ, Κατοικηθήσῃ, καὶ ταῖς πύλαις τῆς Ἰουδαίας, Οἰκοδομηθήσεσθε, καὶ τὰ ἔρημα αὐτῆς ἀναστήσω· 27. ὁ λέγων τῇ ἀβύσσῳ, Ἐρημωθήσῃ, καὶ τοὺς ποταμούς σου ξηρανῶ· 28. ὁ λέγων κύρῳ φροναῖν, καὶ πάντα τὰ θελήματά μου ποιήσει· ὁ λέγων Ἱερουσαλὴμ, Οἰκοδομηθήσῃ, καὶ τὸν οἶκον τὸν ἅγιόν μου θεμελιώσω.

XLV, 4. Οὕτω λέγει κύριος ὁ θεὸς τῷ Χριστῷ μου κύρῳ, οὗ ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς, (ἐπακούσονται) ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη, καὶ ἰσχυὴν βασιλείων διαῤῥήξω, ἀνοίξω ἔμπροσθεν αὐτοῦ πύλας, καὶ πόλεις οὐ συγχελισθήσονται. 2. Ἐγὼ ἔμπροσθέν σου πορεύσομαι, καὶ ὄρη ὁμαλιῶ, θύρας χαλκᾶς συντρίψω, καὶ μοχλοὺς σιδηροὺς συγκλάσω. 3. Καὶ δώσω σοι θησαυροὺς σκοτεινοὺς, καὶ ἀπακρύφους ἀοράτους ἀνοίξω σοι, ἵνα γνῷς, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ καλῶν τὸ ὄνομά σου, ὁ θεὸς Ἰσραὴλ. 4. Ἔνεκεν τοῦ παιδὸς μου ἱακώβ, καὶ Ἰσραὴλ τοῦ ἐκλεκτοῦ μου, ἐγὼ ἐκάλεσά σε τῷ ὀνόματί μου, καὶ προσδέξομαι σε· σὺ δὲ οὐκ ἔγνων με, 5. ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν πλὴν ἐμοῦ θεός· ἐπισχύσά σε, καὶ οὐκ ἦδεις με. 6. Ἵνα γνῶσιν οἱ

·חֲזִי לִימֹעַ בְּיָמַי כִּי אֶעֱשֶׂה
 אֲדַבְּרִי אֲדַבְּרִי מִיָּמַי כִּי אֶעֱשֶׂה 25
 מִקִּרְיֹתַי אֲדַבְּרִי מִן הַלְוִיִּם f. 79. v.
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם 26
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם 27
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם 28
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם XLV, 1
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם 2
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם 3
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם 4
 מִן הַלְוִיִּם מִן הַלְוִיִּם

αὐτῶν). 19. Καὶ οὐκ ἐλογίσατο τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐδὲ ἔγνω τῇ φρονήσει αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ, καὶ ἐπέψεν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων αὐτοῦ († ἄρτον), καὶ ὀπτήσας κρέα ἔφαγε, καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ ἐποίησε († εἰδωλον) (βδελύγματος), καὶ προσκυνεῖ αὐτῷ λέγων, Ἐξελοῦ με. 20. Γινῶθι ὅτι σποδὸς ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ πλανῶνται, καὶ οὐδεὶς δύναται ἐξελέσθαι τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ· ἴδετε, († καὶ) οὐκ ἐράτε, Ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ δεξιᾷ μου.

21. Μνήσθητι ταῦτα ἰακώβ καὶ Ἰσραὴλ, ὅτι παῖς μου εἶ σὺ, ἐπλάσα σε († μοι) παῖδα, ἐμὸς εἶ σὺ, καὶ σὺ Ἰσραὴλ μὴ ἐπιλανθάνου μου.

22. Ἴδου γὰρ († παρήγαγον) ὡς νεφέλην τὰς ἀνομίας σου, καὶ ὡς γνόφον τὰς ἀμαρτίας σου· ἐπιστράφηθι ἐπ' ἐμὲ, καὶ λυτρώσομαί σε. 23. Εὐφράνθητε οὐρανοὶ, καὶ ἀγαλλιέσθω ἡ γῆ, ὅτι ἡλέησεν ὁ θεὸς τὸν Ἰσραὴλ· σαλπίζατε θεμέλια τῆς γῆς, ἑοήσατε τὰ ὄρη εὐφροσύνην, οἱ βουνοὶ καὶ πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐλυτρώσατο ὁ θεὸς τὸν ἰακώβ, καὶ Ἰσραὴλ δοξασθήσεται.

24. Οὕτω λέγει κύριος ὁ λυτρωσάμενός σε, καὶ ὁ πλάσας σε ἐκ κοιλίας, Ἐγὼ κύριος ὁ († συντελέσας) πάντα, ἐξέτεινα τὸν οὐρανὸν μόνος, καὶ ἐστερέωσα

18 .אֱלֹהֵי אֲבֹתַי לֹא יָדָעוּ
19 .וְלֹא יָדָעוּ לֵב אֱלֹהֵי
20 .וְלֹא יָדָעוּ לֵב אֱלֹהֵי
f. 79. r. .וְלֹא יָדָעוּ לֵב אֱלֹהֵי
20 .וְלֹא יָדָעוּ לֵב אֱלֹהֵי
21 .וְלֹא יָדָעוּ לֵב אֱלֹהֵי
22 .וְלֹא יָדָעוּ לֵב אֱלֹהֵי
23 .וְלֹא יָדָעוּ לֵב אֱלֹהֵי
24 .וְלֹא יָדָעוּ לֵב אֱלֹהֵי

ἐν δάροις, οὐδὲ ἔγχοπον ἐποίησά σε ἐν λιβάνῳ.
24. (+ οὐκ) ἐκτήσω μοι ἀργυρίου θυμίαμα,
οὐδὲ στέαρ τῶν θυσιῶν σου ἐπεθύμησα· ἀλλὰ
ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις σου
προέστην σου. 25. Ἐγὼ εἰμι ἐγὼ εἰμι, ἐγὼ αὐ-
τὸς ὁ ἐξαλείφων τὰς ἀνομίας σου ἕνεκεν ἐμοῦ, καὶ
τὰς ἁμαρτίας σου οὐ μὴ μνησθήσομαι. 26. Σὺ
δὲ μνήσθητι, καὶ κριθῶμεν ἅμα· λέγε σὺ τὰς ἀνο-
μίας σου πρῶτος, ἵνα δικαιωθῇς. 27. Οἱ πατέρες
ὑμῶν πρῶτοι ἥμαρτον, καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν ἡνό-
μησαν εἰς ἐμέ. 28. Καὶ ἐμίαναν οἱ ἄρχοντές σου
τὰ ἁγία μου καὶ ἔδωκα ἀπολέσαι ἰακώβ, καὶ
ἰσραὴλ εἰς ὕνειδισμόν.

XLIV, 1. Νῦν ἄκουσον ἰακωβ ὁ παῖς μου,
καὶ ἰσραὴλ ὃν ἐξελεξάμην. 2. Οὕτω λέγει κύ-
ριος ὁ θεός σου ὁ ποιήσας σε, καὶ ὁ πλάσας σε
ἐκ κοιλίας.

Ἐγὼ βοηθήσω σοι, μὴ φοβοῦ παῖς μου ἰα-
κώβ, καὶ ὁ ἡγαπημένος ἰσραὴλ ὃν ἐξελεξάμην.

3. Ὅτι ἐγὼ δώσω ὕδωρ ἐν δίψει τοῖς πορευο-
μένοις ἐν ἀνύδρῳ, ἐπιθήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ
τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰς εὐλογίας μου ἐπὶ
τὰ τέκνα σου, 4. καὶ ἀνατελοῦσιν ὡς ἀνα-
μέσον ὕδατος, χόρτος, καὶ ὡς ἰτέα ἐπὶ πα-
ράρρεον ὕδωρ. 5. Οὗτος ἐρεῖ, Τοῦ θεοῦ εἰμι,
καὶ οὗτος βοήσεται ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰακώβ· καὶ
ἕτερος ἐπιγράψει χειρὶ αὐτοῦ, Τοῦ (κυρίου) εἰμι,
καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰσραὴλ (+ ἐπικληθήσεται).

[illegible]

θήσονται. 15. Ἐγὼ κύριος ὁ θεός, ὁ ἅγιος ὑμῶν
(καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν), ὁ καταδείξας Ἰσραὴλ.
16. Οὕτως λέγει κύριος, ὁ δούς ὁδὸν ἐν θαλάσῃ,
καὶ ἐν ὕδατι ἰσχυρῶ τρίβον, 17. ὁ ἐξαγαγὼν ἄρ-
ματα καὶ ἵππον καὶ ὄχλον πολλὸν καὶ ἰσχυρόν·
ἀλλ' ἐκοιμήθησαν, καὶ οὐκ ἀναστήσονται, († καὶ)
ἐσβέσθησαν ὡς λίθον ἐσβεσμένον. 18. Μὴ μνημο-
νεύετε τὰ πρῶτα, καὶ τὰ ἀρχαῖα μὴ συλλογι-
ζεσθε. 19. Ἴδού γὰρ ἐγὼ ποιῶ καινὰ ἅ νῦν ἀνα-
• τελεῖ.

Καὶ γνώσεσθε αὐτά· καὶ ποιήσω ἐν τῇ ἐρήμῳ
ὁδὸν, καὶ ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποταμούς. 20. Εὐλογήσει
με τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, σειρῆνες, καὶ θυγατέρες
στρουθῶν, ὅτι ἔδωκα ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ, καὶ πο-
ταμούς ἐν τῇ ἀνύδρῳ, ποτίσαι τὸ γένος μου τὸ
ἐκλεκτόν, 21. (καὶ) τὸν λαόν μου ὃν περιεποιη-
σάμην· τὰς ἀρετάς μου (ἐξηγήσονται)

22. Οὐ νῦν ἐκάλεσά σε ἰακώβ, οὐδὲ κοπιά-
σαι σε ἐποίησα Ἰσραὴλ. 23. Οὐκ ἦνεγκάς μοι
πρόβατα (τῶν ὀλοκαυτωμάτων), οὐδὲ ἐν ταῖς
θυσίαις σου ἐδόξασάς με· οὐκ ἐδούλευσάς μοι

·אֱלֹהִים מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי f.76. v.

14 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

15 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

16 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

17 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

18 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

19 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

20 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

21 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

— מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי f.77. r.

22 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

23 מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי מִיְּמִינִי

δυσμῶν συνάξω σε. 6. Ἐρῶ τῷ βορρᾷ, Ἄγε, καὶ
 τῷ λιβί, Μὴ κώλυε ἄγε τοὺς υἱούς μου ἀπὸ γῆς
 πόρρωθεν, καὶ τὰς θυγατέρας μου ἀπ' ἄκρων τῆς
 γῆς, 7. πάντας ὅσοι ἐπικέκληνται τῷ ὀνόματί
 μου· ἐν γὰρ τῇ δόξῃ μου κατεσκεύασα αὐτὸν,
 καὶ ἐπλάσα αὐτὸν, καὶ ἐποίησα αὐτὸν, 8. καὶ
 ἐξήγαγον λαὸν τυφλόν, καὶ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ὥσαύ-
 τως εἰσὶ τυφλοὶ, καὶ κωφὰ τὰ ὦτα ἔχοντες.

9. Πάντα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συνεχθήσονται ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν· τίς († ἔστιν) ἐν αὐτοῖς († ὅς) ἀναγγελεῖ ταῦτα; ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀκουστὰ ποιήσει ὑμῖν; ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιοθήτωσαν, καὶ ἀκουσάτωσαν, καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ. 10. Γένεσθέ μοι μάρτυρες, καὶ ἐγὼ μάρτυς, λέγει κύριος ὁ θεὸς, καὶ ὁ παῖς ὃν ἐξελεξάμην, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητέ μοι, καὶ συνῆτε ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ ἐμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ ἔστι. 11. Ἐγὼ εἰμι· ἐγὼ εἰμι ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ σῶζων. 12. Ἐγὼ ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα, ὠνειδίσα καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἀλλότριος· ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες, καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεός, 13. (καὶ) ἔτι ἀπ' ἀρχῆς ἐγὼ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος· ποιήσω, καὶ τίς ἀποστρέψει (αὐτά); 14. Οὕτως λέγει κύριος ὁ θεός ὁ λυτρεύμενος ὑμᾶς, ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ, ὅτι ἕνεκεν ὑμῶν ἀποστελῶ εἰς βαβυλῶνα, καὶ (ποιήσω) φεύγοντας πάντας, καὶ χαλδαῖοι ἐν πλοίοις δε-

[illegible]

17. Καὶ θήσω κρίσιν εἰς ἐλπίδα, († καὶ) τὴν ἐλεημοσύνην μου εἰς σταθμούς, οἱ (δὲ) πεποι-
θότες

XLII, 17. . . . τοῖς χωνευτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε θεοὶ
ἡμῶν. 18. Οἱ κωφοὶ ἀκούσατε, καὶ οἱ τυφλοὶ
ἀναβλέψατε ἰδεῖν. 19. Καὶ τίς τυφλὸς ἀλλ' ἢ
οἱ παῖδες μου, καὶ κωφοὶ ἀλλ' ἢ οἱ κυριεύοντες
αὐτῶν; * τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἀπεσχηκώς; καὶ ἐτυ-
φλώθησαν οἱ δούλοι τοῦ θεοῦ.

20. Εἶδετε πλεονάκις, καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε·
ἠνεωγμένα τὰ ὦτα, καὶ οὐκ ἤκούσατε. 21. Κύριος
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐβούλετο ἵνα δικαιωθῆτε, καὶ μεγα-
λύνητε αἴνεσιν. 22. Καὶ εἶδε, καὶ (ἰδοὺ) ὁ λαὸς
πεπρονομευμένος, καὶ διηρπασμένος (ἰδοὺ) γὰρ
(† αἱ παγίδες) ἐν τοῖς τρυμαῖοις πανταχοῦ, καὶ
ἐν οἴκοις ἅμα, ὅπου ἐκρυψάν αὐτοὺς· ἐγένοντο εἰς
προνομήν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαίρουμένος, († καὶ εἰς)
ἄρπαγμα, καὶ οὐκ ἦν ὁ λέγων, Ἀπόδος.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

17
18

f. 75. r.
XLII;
17, 18

19
20
21
22

f. 27. r.
19
20

8. Ἀρὰ ἔδεται τὴν βουλὴν ταύτην, αὕτη γὰρ ἡ
βουλὴ (ἐστίν) ἔνεκεν πλεονεξίας.

9. Τίτι ἀνηγγείλαμεν κακὰ, (ἦ) τίτι ἀνηγγεί-
λαμεν ἀγγελίαν; οἱ ἀπογεγαλακτισμένοι ἀπὸ γά-
λακτος, οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαστοῦ. 10. Θλί-
ψιν ἐπὶ θλίψιν (προσδέχεσθε προσδέχεσθε), ἔτι
μικρὸν, ἐλπίς.

11. γλώσσης; 12. λέγον-
τες καὶ τοῦτο τὸ σύνταγμα
13. Καὶ ἔσται αὐτοῖς τὸ λόγιον θλί-
ψις ἐπὶ θλίψιν, ἐλπίς ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν
ἔτι καὶ πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ
συντριβήσονται, καὶ κινδυνεύσουσι, καὶ ἀλώσον-
ται, καὶ πεσοῦνται.

f. 26. r.

10.
11.
12.
13.

8.
9.
10.

11.
12.
13.

f. 74. v.

11.
12.
13.

8.
9.
10.
11.
12.
13.

XXVIII, 3. ἐφραΐμ... 4... τῆς ἐλπίδος...
τοῦ ὄρους τοῦ ὑψηλοῦ... σύκου, 8 ὁ ἰδὼν αὐτὸ.
πρινὴ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν αὐτὸ, θελήσει
αὐτὸ καταπιεῖν.

5. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται κύριος († δυνατός) ὁ
στέφανος τῆς ἐλπίδος, ὁ πλακεῖς τῆς δόξης, τῷ κα-
ταλειφθέντι τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 6. Καταλειφθήσων-
ται γὰρ ἐν πνεύματι κρίσεως, ἐπὶ κρίσιν καὶ ἰσχὺν
κωλύων ἀνελεῖν. 7. Οὗτοι γὰρ οἶνω πεπλανημένοι
εἰσὶ, († καὶ) ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σίκερα. ἱερεῖς
καὶ προφῆτης († ἐπλανήθησαν) διὰ τὸ σίκερα,
κατεπόθησαν διὰ τὸν οἶνον, ἐσεισθήσαν, ἀπὸ τῆς
μέθης τοῦ σίκερα ἐπλανήθησαν· τουτέστι φάσμα.

f. 25. v

... 3. ἐφραΐμ... 4... τῆς ἐλπίδος...
τοῦ ὄρους τοῦ ὑψηλοῦ... σύκου, 8 ὁ ἰδὼν αὐτὸ.
πρινὴ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν αὐτὸ, θελήσει
αὐτὸ καταπιεῖν.
5. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται κύριος († δυνατός) ὁ
στέφανος τῆς ἐλπίδος, ὁ πλακεῖς τῆς δόξης, τῷ κα-
ταλειφθέντι τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 6. Καταλειφθήσων-
ται γὰρ ἐν πνεύματι κρίσεως, ἐπὶ κρίσιν καὶ ἰσχὺν
κωλύων ἀνελεῖν. 7. Οὗτοι γὰρ οἶνω πεπλανημένοι
εἰσὶ, († καὶ) ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σίκερα. ἱερεῖς
καὶ προφῆτης († ἐπλανήθησαν) διὰ τὸ σίκερα,
κατεπόθησαν διὰ τὸν οἶνον, ἐσεισθήσαν, ἀπὸ τῆς
μέθης τοῦ σίκερα ἐπλανήθησαν· τουτέστι φάσμα.

Monum. sacr. et prof. t. V.

— — — — — f. 74. r.

— — — — — XXVIII

3
4
5
6
7

f. 25. r.

XXVIII
1
2
3
4

b

XXVIII, 9. ܠܐ in textu pro ܠܐܝܢܐ indicat initium Lectionis, quae in marg. indicatur caractere medio inter *estranghelo* et *maroniticum*: *Lectio feriae secundae Hebdomadis magnae*, nempe Passionis Domini collata tabula initio codicis Musei Britannici, *Add. MS. 14445*. Ubi *Lectio* finiat, nescio, cum ultra excerptum meum progrediatur, ut videtur, ubi nota finis erat ponenda.

v. 16. Margo char. medio: ܠܐܝܢܐ in ipso codice refertur voci ܠܐܝܢܐ, quod legit Pescito, cum illud legat Syro-Hexaplaris: ܠܐܝܢܐ referendum voci sequentis versus ܠܐܝܢܐ, quae ex Pescito ܠܐܝܢܐ oriri videtur, dum ܠܐܝܢܐ legit Syro-Hexaplaris.

v. 20. ܠܐܝܢܐ ܠܐܝܢܐ, nescio an recte descripserim, sed certo corrigendum ex Hexaplaris, quam hic refert, in ܠܐܝܢܐ.

XLV, 7. In fronte folii 42, r. minio: ܠܐܝܢܐ Esaias, et in imo marg. in medio nota quinternionis ܠܐܝܢܐ X.

v. 9. *Lectio* marg. ܠܐܝܢܐ? nullum habet indicem in textu, sed collato Syro-Hexaplaris referenda loco, cui dedi; est praeterea e regione illius lineae cui ipse retuli.

v. 14. Punctum sub ܠܐܝܢܐ dubium in codice.

XLVI, 4 in fine ܠܐܝܢܐ *Explicit*: deest rubrica Lectionis ex defectu codicis.

XLVII, 1. *Capitulum XXXVIII*. Item Syro-Hexaplaris. In Esaia numeri Capitulorum conveniunt, ut ex pluribus liquet, non semper tamen initium eorum.

XLVIII, 9. Marg. ch. medio; *longanimis ero*; scholion est philologicum.

v. 11. Marg. ch. medio, minio: *Lectio Pen-tecostes*.

v. 14. *Lectio*, in marg. inferiore etiam in codice, cingitur linea rubra.

v. 16. Post ܠܐܝܢܐ ipse, ut puto, omisi interpunctionem.

v. 22. In textu ܠܐܝܢܐ *Explicit*, *Lectio* v. 11.

IL, 1. In textu ܠܐܝܢܐ *Lectio*, et marg. minio ch. medio: *Lectio Nativitatis Domini*; item *Capitulum XXXIX*, cum Syro-Hexaplaris.

Ibid. ܠܐܝܢܐ, cf. supra ad eundem locum in alia versione.

v. 6. Tres lectiones marginales ch. medio: ܠܐܝܢܐ in textu sine punctis *ribui* est.

v. 7. Literae ܠܐܝܢܐ in ܠܐܝܢܐ in rasura, 4 m. ex atramento; erat, ut videtur, ܠܐܝܢܐ.

v. 14. In textu ܠܐܝܢܐ *Explicit* *Lectio* v. 1.

v. 16. ܠܐܝܢܐ, cf. notam ad eundem locum in alia versione.

v. 18. ܠܐܝܢܐ, praeter ܠܐܝܢܐ arcte in rasura, 4 m. ex atramento, erat fortasse unum ܠܐܝܢܐ.

rius eorundem codicum anno 1866 non debilitavit, sed confirmavit. Addam hic novum librum, Ezechielem nempe ejusdem recensionis asservari, ut puto, in codice Vaticano V (Cat. Bib. Vatic. II, 10). Cum enim ex iis omnibus quae in Catalogo de eo dicebantur, hanc recensionem ibi extare suspicarer, scripsi ad Reverendissimum D. Carolum Ver-cellone, ut aliquot versus ex eodem mihi curaret describendos, quod benevole praestitit usus opera Rev. Aloysii Vincenzi; quibus examinatis, recensionem Jacobi contineri in illis probabillimum visum est. Cum vero seculo VIII codicem scriptum putent auctores Catalogi, et conditionem ejus indicent talem fere, qualis est codicum Londinensium et Parisiensis V, seculi certi VIII omnium, licet suspicari, num forte sint omnes ejusdem manus. Sed quidquid demum de his sit, quantum sane textum Syriacum exhibent ea quae do excerpta; atque etsi aequae ac alia Fragmenta quae edo, longe minoris sint momenti in re critica ac versiones Pescito et Hexaplaris, historiae versionum Syrarum nova subsidia praestant, et etiam linguae Syriacae studio, cum inutilis esse non possit collatio multarum versionum ejusdem textus, quae in pluribus conveniunt, et concinnatae fuerunt diversa aetate. Vetustissimum sane linguae habitum refert Pescito; ejusdem proprietatis studiosa est nova Fragmentorum versio; Syro-Hexaplaris, si singulae voces et formae seorsim sumptae considerantur, in linguae proprietatem vix peccat, sed tamen laxior est, et nexus multum a Graeco pendet; praestat isti recensio Jacobi, et grammaticum virum sapit, quin tamen vetustissimum colorem Pescito reddat.

Versionem recensionis Jacobi nullam addidi, quia tantum ex usu ipsius textus oriri possunt emolumenta inde speranda.

Quoad editionis meae rationem codicis lineas servavi, et omnia quae codex habet in margine, ad calcem paginae repraesentavi. Seniores curas in his nullas animadverti. Monendum tamen me operae pretium non putasse apographum meum iterum ad codicem conferre, cum ex ceteris versionibus facile putarem detegere si quid errassem; si dubia de lectione codicis oboriebantur, dum typis pararem, opera amici Guilelmi Wright codicem consului. Sed fateor minorem Jacobi recensionis edendae curam me adhibuisse, quam aliis Fragmentis. Pauca quae animadvertenda esse puto, jam praestabo.

Textus magnifico caractere *estranghelo* exaratur, item marginalia, sed minutiori, nisi aliter esse indico. Minio exhibentur quae *estranghelo* caractere dedi, ac praeterea rubricae lectionum ecclesiasticarum XXVIII, 9, XLVIII, 11, ubi ipse incaute caractere *maronitico* usus sum.

7.º Philoxeniana utitur forma 1 pers. pluralis praeteriti cum duplici *Nun* cum Harklensi 2 Cor. VII, 13: item noster cum Hexaplari XXVIII, 15 bis.

8.º Philoxeniana Esa. IX, 7 ܠܡܢܬܐ pro ܬܗܝ; ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ; casus item mutatur in nostro XXVIII, 5; aliter Hexaplaris in utroque loco.

9.º Philoxeniana in genere minus stricte Graeco adhaeret quam Harklensis, et a Pescito minus pura, quamquam prae ista magis Graeco adherens in N. T.; et quantum ex pusillis locis judicare licet Syriacae linguae proprietatem magis curat quam Harklensis: eadem ratio nostrae, plura a Pescito retinuit, et minus pedissequa Graeci textus ejusque formarum quam Hexaplaris, studiosa est magis suae linguae proprietatis.

Fateor sane haec seorsim sumpta exigui, imo aliquot saltem nullius, si quis velit, momenti esse argumenta, cum hic illic in Pescito et Hexaplari ac Harklensi eadem relative reperiantur. Sed, quantum novi, in illa et in istis exceptiones fere sunt, quae in Philoxeniana contra alterutram versionem vicissim tot occurrunt in pusillis locis servatis, et passim occurrunt omnia in nostra versione; ita ut indoles eadem sit versionis utriusque, et alia plane ac indoles Pescito et Harklensis ac Hexaplaris, inter quas mediam fere viam tenent nostra et Philoxeniana. Si demum praeter ista affinitatem consideremus quae inter Philoxenianam et Harklensem intercedit in ratione vertendi, et quae inter nostram et Hexaplaris, quod quidem cuique facere licet ex jam edita utraque, probabilis omnino opinio exurgit, ab uno eodemque esse interprete nostram et Philoxenianam, a Polycarpo nempe.

Edenti mihi Fragmenta quae supersunt novae versionis Syriacae opportunum visum est addere quae partes illi respondentes recensionis Jacobi Edesseni, asservantur in codice Musei Britannici, *Add. MS. 14441*, ut doctis ita prostarent documenta, ex quibus de mutua omnium Syrarum versionum extantium conditione et nexu inter sese judicarent. Codicem hunc jam indicavi tom. II, fasc. I, p. XI, et dixi, cum sit miserrime mutilus etiam initio et fine, nullum prostare in eo testimonium, quo indicetur recensionem Jacobi eum exhibere. Sed quod olim auctor indicis codicum Musei Britannici dixerat, probabiliter eam continere, omnino ego possum confirmare ex usu codicum ejusdem recensionis Parisiensis V et Musei Britannici *Add. MS. 14429*, et ex conditione hujus recensionis, quae ex aliis excerptis, quae in posterum edam, melius declarabitur; imo ni vehementer fallor, duo illi codices et iste Esaiæ unius ejusdemque manus sunt, et hanc opinionem, quam jam olim conceperam, usus non perfuncto-

2 Cor. X, 4, Philox., quae lectio exstat etiam in codice Musei Britannici, *Add. MS. 7183*: ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܐܝܬܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Hark. in codice Vaticano concinente White ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Eph. VI, 12, Philox. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Pes. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Hark. in codice Vaticano concinente White ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Eph. VI, 12, Philox. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Pes. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Hark. in codice Vaticano concinente White ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ.

Eph. VI, 12, Philox. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Pes. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Hark. in codice Vaticano concinente White ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Eph. VI, 12, Philox. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Pes. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Hark. in codice Vaticano concinente White ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Eph. VI, 12, Philox. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Pes. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ. Hark. in codice Vaticano concinente White ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ. ܬܐ ܓܐܪ ܕܡܠܐ ܬܗܝ ܫܬܪܐ ܬܡܝܢ ܐܠܘܬܐ ܫܬܪܐ.

Si haec inter se conferantur, et cum versione Esaiæ edita a me, et cum Philoxeniana Esa. IX, 6, 7, et cum Esaiæ Hexaplari ac Pescito, haec eruuntur:

1.º Philoxeniana est cum Pescito contra Graecum et Harklensem Rom. VI, 20 ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ, Eph. VI, 12, ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ, Es. IX, 6 ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ: idem in nostra versione passim, ubi Hexaplaris stricte adhaeret Graeco.

2.º Philoxeniana transponit contra Graecum, Harklensem et ipsam Pescito, Rom. VI, 20; item passim in nostro XXVIII, 7, 15 bis, etc. contra ac Hexaplaris ibidem.

3.º Philoxeniana minus stricte Graecum vertit, cum Pescito contra Harklensem, Eph. VI, 12 ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ, contra Pescito et Harklensem 1 Cor. I, 28 ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ, Es. IX, 6 ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ: ita in nostro XXVIII, 13, XLIII, 9, 15, 17, etc. contra Hexaplaris.

4.º Philoxeniana pro negatione ܐܠܘܬܐ cum quadam emphasi ܐܠܘܬܐ ܐܠܘܬܐ cum nomine plurali 2 Cor. X, 4, contra Harklensem, et favente Pescito: in nostro ܐܠܘܬܐ ܐܠܘܬܐ, XLIII, 22, XLIV, 8, XLV, 18, 19; contra Hexaplaris.

5.º Philoxeniana ܠܡܢܬܐ pro ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ cum suffixo vel sine suffixo, Eph. VI, 12, ubi Pes. aliter, Hark. ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ: cum Philoxeniana noster XLIII, 19, 20, XLIV, 3, 6, et passim. Utitur quidem forma ܠܡܢܬܐ ܐܠܘܬܐ XLV, 9; sed ita et Philoxeniana IX, 7. Solet Hexaplaris uti vocibus separatis.

6.º Philoxeniana utitur laxiori forma suffixi ܠܡܢܬܐ 2 Cor. X, 4, itemque Harklensis contra Pescito, itemque Philoxeniana bis Es. IX, 6, 7: item in nostro XLIII, 21, XLV, 1, licet passim magis Syriace suffixo conjuncto nomini utatur, ut Philoxeniana Es. IX, 7: contra Harklensis ac Hexaplaris raro suffixum nomini adnectunt.

v. 9. **ܡܚܠܐ** sine *ribui* in codice.

v. 10. In fronte f. 86. v. ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ, *Esaias*, ut f. 80. v., ubi confer.

v. 13. Marg. 3. m. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ** *Lectio Dominicae IV post Resurrectionem*. Aliter codex Hexaplaris Curzonianus.

v. 15. **ܡܚܠܐ**, deest punctum super **ܡ**, item infra LXVI, 11 in voce **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**.

v. 16. **ܡܚܠܐ**, sic codex, itemque recensio Jacobi Edesseni subjecta, et eadem forma occurrit Susan. ed. Lagarde, v. 21 in ms., Judith, VIII, 35 ms. in Lagarde et in vetustissimo codice Ambrosiano B. 21, Inf., Wright, *The Depart. of my Lady Mary*, l. 17., semper cum formis pluralibus. Cohaerent cum ista formae **ܡܚܠܐ** pro **ܡܚܠܐ**, et **ܡܚܠܐ** pro **ܡܚܠܐ**, saepe obviae in vetustissimis libris.

v. 18. **ܡܚܠܐ**, alterum punctum *ribui*, si erat, periit ex defectu membranae.

LXVI, 11. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, sic codex sine puncto diacritico.

v. 15. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ** τὸ ἄρμα, quia alterum punctum pro *ribui* omnino videtur non esse in codice, sed non liquet omnino ex defectu membranae; si esset, legisset noster τὰ ἄρματα cum Graeca quam sequitur recensio- nem, et cum ceteris Holmesianis, excepto codice 106.

v. 19. A linea **ܡܚܠܐ** ad lin. octavam sequentem plures maculae ex scriptura miniata subscriptionis, quae erat in aversa pagina, ut apparet, et periit.

v. 20. **ܡܚܠܐ** ex membrana male habita non liquet, utrum puncta *ribui* fuerint super **ܡ**, an non; nullum videtur fuisse.

Ibid. Initio l. 8 v. 20 dubium vestigium literae **ܡ**, et dein superius punctum, residuum fortasse punctorum *ribui*; erat, ut videtur, **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, vel **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ** τὰς θυσίας αὐτῶν.

Ibid. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, sine *ribui*, nisi erant super **ܡ**, cujus vix vestigia in codice, sed minus probabile est, cum si litera **ܡ** est in voce, huic more communi codicum soleat et noster apponere puncta *ribui*.

In versione, seu potius restitutione Graeci textus, quem auctor nostrae versionis secutus est, hanc legem mihi constitui, ut ex apparatu Holmesiano eas lectiones seligerem, quas noster certo reddidisse iudicabam, et inter varias lectiones, quas aequae Syrus referret, eas praeferrem, quae in codicibus, quos sequi solet, exstarent. Si vero Graeco apparatu destituerer, Graece Syrum ipse reddidi, et uncis inclusi, cruce etiam praefixa quoties sive vox singularis, sive

dicibus Hexaplaribus Ambrosianus **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, Curzonianus **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ** cum recensione Jacobi Edesseni, quae discedens a Pescito sumpsit ab Hexaplaris, nisi criticus ille vir, qui et Graecum textum ad manum habebat, hinc derivavit, si aliter erat in suo libro Hexaplaris. Alia exempla habes in IV Esdrae infra, VI, 27, VII, 69, de quibus cf. etiam ad calcem libri Esdrae p. 108.

v. 20. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, praeter **ܡ** cetera in rasura, sed **ܡ** ex atramento.

IL, 1. Marg. 3 m. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ** *Lectio Ascensionis*. Item codex Hexaplaris Hon. Curzon.

Ibid. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, sic codex cum Hexaplaris in codice Hon. Curzon (Ambrosianus habet **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**) et cum Jacobo Edesseno. Formam hanc jam attigi Tom. II, ad Exod. I, 16, ubi etiam praeteriti formas similes attuli, cujus exemplis tertiae personae allatis ibi plura ex Hexaplaribus libris addi possunt, Job X, 8 bis, XVIII, 11 marg. ter, Ps. CXVIII, 73 text. et marg. quater, Cant. Cant. I, 3, text. et marg. ter, 4 text., adjecto scholio philologico de ipsa forma; item alio verbo usa Pescito Cant. I, 2 in Polyglottis, in Lee et in codice Ambrosiano A. 144, Inf., sed Ambrosiani B, 21, Inf., †, 33, Sup. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**. Illam formam in praeterito habet bis afferens locum allatum Jobi X, 8, vel Psalmi, etiam codex Musei Britannici, Add. MS. 42159 fol. 294, r. a. Forma haec cum suffixo in praeterito postulare formam quartam verbi absoluti, **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ** nempe praeter **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, et occurrit reapse quater in Wright, *The Departure of my Lady Mary*, **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, l. 11 bis, **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, l. 12 bis in vetustissimo codice.

Ibid. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, sic *ribui* in codice.

Ibid. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ**, fortasse duo puncta subobscura innuunt metobelum, cf. ad XXVIII, 13. Post λέγει κύριος inserunt ἐκ γαστροῦ ἐκάλεσέ με, καὶ Graeci libri recensio- nis nostrae, uno alterove alio accedente, ideoque et sequens **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ** in nostro sub asterisco retrahendum.

v. 7. Marg. 3. m. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ** *Lectio Dominicae V post Resurrectionem*.

v. 8. **ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ ܡܚܠܐ** * * * καὶ ἐπλασά σε, sub ast. in marg. XII apud Holmes; Curterius in textu habet sine nota. Habent plerique Holmesiani ex silentio collationis cum editione Romana et ed. Mai; sed cum Justino, Clemente Alex. et ullis minusculis libris apud Holmes omittunt Sinaiticus, III, Coptus ed. Tattam, nec attingunt Procopius in Commentario, nec Cyrillus in textu praeposito et Commentario, licet saepe afferat locum.

v. 18. Manu 3 marg. **ف ٢٢٢٢** *Lectio Dominicae XXXII* (post Pascha) et *Martyrum*.

v. 20. **٠٥٥٢٠**, sic codex, ex **٠٢** *ἤκατε*, quod Graeci libri, Syro-Hexaplaris et Pescito habent; ex sensu commodo et simili sono forte a dictante excepta vox commutata fuit.

v. 21. Tertium **٢٢** ante **٢٢٢٢** suppletum fuit 1 m. pone textum in marg.

v. 24. **٢٢٢٢** codex, non **٢٢٢٢**.

XLVI, 5. Marg. 3 manu: **ف ٢٢٢٢** *Lectio Dominicae XXXIII*, post Pascha, ut supra.

v. 8. Ab hoc versu ad XLVII, 9 ad finem fol. 83. r. seriori manu, ex atramento tamen antiquiori illa quae rubricas lectionum apposuit, puncta diacritica et interpunctionis larga manu apposita fuerunt, et in uno et altero loco vocales Graecae rudes appictae; omnia ista omisi in editione, nec operae pretium putavi apponere hic.

XLVII, 1. **٢٢٢٢** *ⲛⲁⲛⲁⲓⲟⲛ*, vis asterisci, collatis Hebraeo, Holmesiano apparatu et Syro-Hexaplati, pertingit usque ad *θρόνο*; inclusive.

v. 3. Ad **٢٢٢٢** incipit marg. 3 manu **ف ٢٢٢٢** *Lectio Dominicae XXXIV*, post Pascha.

v. 10. Punctum diacriticum in **٢٢٢٢** ex loco ejus in codice casuale videretur.

v. 13. **٢٢٢٢** repraesentavi per *οι χαλδαῖοι*, sed voces Graeca et Syriaca aequae *οι ἀστρολόγοι* significant, saltem in Lexicis.

XLVIII, 1. Marg. tertia m. **ف ٢٢٢٢** *Lectio Dominicae XXXV*, post Pascha. Codex Hexaplaris Hon. Curzon hic inserit **ف ٢٢٢٢** *Lectio Dominicae XXXVII*, post Pascha.

v. 3. **٢٢** sic pro *ἥ*; in codice quoque Hon. Curzon v. 5 idem vidi suffixum genere mutatum, ex oscitantiane an libertate aliis relinquo judicandum; sed hic in auribus amanuensis fortasse resonabat caput praecedens, in quo femininum genus obtinet.

v. 8. **٢٢٢٢**, reddidi *ἡνοῖξ*, quod Graeca recensio nostri videbatur postulare; sed licet jam vidimus non semper sibi constare codicem, et vel in 1 persona apponi inferius punctum diacriticum, ex hujus usu, communi vel in nostro codice, vertendum esset *ἡνοῖξ* cum uno Holmesiano 239. Potuit tamen Syrus amanuensis ut iste codex Graecus ex contextu mutare personam.

v. 12. Marg. tertia manu **ف ٢٢٢٢** *Lectio Dominicae Pentecostes*.

v. 19. **٢٢٢٢** *ἐξολοθρευθῆς*, frequentissimae in libris commutationis verbi **٢٢** cum **٢٢** hoc est aliud exemplum: in ipsis co-

in Graeco quam in Syro esse potuit, ac desunt reapse etiam in Holmesianis 91, 239.

v. 13. **٢٢٢٢**, est Graecum *διαβήτης*, jam olim in Syrum receptum, cum alii voci Graecae vertendae adhibitum fuerit.

Ibid. **٢٢٢٢**, sic punctum in codice.

v. 19. **٢٢٢٢**, sic codex, et ferri potest forma Graeci mutata, ex quo, si quis corrigere velit, tam **٢٢٢٢**, quam **٢٢٢٢** licet, et hoc probabilius, quia facilius fuit omittere alterum **٢**.

v. 27. **٢٢٢٢**, sic codex.

XLV, 1. **٢٢٢٢** *ⲛⲁⲛⲁⲓⲟⲛ*, nulla habita interpunctionis ratione retinui Graecum; sed interpunctio aliter postuleret, et favet Pescito, sed in alia lectione, ex qua ab ea non pendere nostram arguitur. Ex interpunctione esset: *ⲛⲁⲛⲁⲓⲟⲛ ⲛⲁⲛⲁⲓⲟⲛ*. Sequens **٢٢٢٢** in rasura scriptum, sed 1. m.

v. 2. **٢٢٢٢**, sic codex; sic codices Syro-Hexaplares et hic, et Os. II, 18 Ambrosianus et Musei Britannici, *Add. MS. 14668*, et Amos, I, 5 Ambrosianus. Eadem forma recurrit in verbo **٢٢٢٢** Gen. Hexaplaris, L, 21, cujus loci forma, mihi prius suspecta, jam satis vindicatur. Sed vetustiora longe exempla duo, ni erro, sunt Matt. XII, 20 versionis editae a D. Cureton, **٢٢٢٢**, quod scriptum **٢٢٢٢** etiam in loco Esaias XLII, 3 illic descripto in codice Ambrosiano B. 21. *Inf.*; neque enim passive sumerem loci ratione habita et collato Hebraeo. Forma est Pael, ut patet ex duplici puncto diacritico in codice Ambrosiano Os. II, 18, et item ex loco puncti diacritici Amos, I, 5.

v. 9. Marg. lineae **٢٢٢٢** incipit nota 3 m. **ف ٢٢٢٢** *Lectio Dominicae XXXI*, post Pascha, ut supra. Codex Hexaplaris Hon. Curzon ante **٢٢٢٢** inserit **ف ٢٢٢٢** *Lectio Dominicae XXXIII*.

Ibid. **٢٢٢٢** *ⲛⲁⲛⲁⲓⲟⲛ*, cujus asterisci vis, collatis codicibus ullis recensiois Graecae quam noster sequitur, et cod. 88, pertingit usque ad *πλάσαντος αὐτόν*.

Ibid. In fronte f. 80. v. **٢٢٢٢** *Esaias*: titulus est, ut solet poni in codicibus Syris in medio quinternionum et in fine. Textu non interrupto eadem nota recurrit fol. 86. v., ita ut sex integra folia intercedant. Plures, quos memini, codices Syri quinternionibus constant, noster fortasse ternionibus constabat.

v. 12. **٢٢٢٢**, in codice **٢٢** fere totum periit, item periit primum punctum *ribui*.

193, 206, Assemani Bibl. Or. III, n. 382-3. Codex Syro-Hexaplaris Ambrosianus habet tantum notam lectionis ܐܒ, quin pro suo more indicet diem; aliis festis assignat codex Honorabilis Roberti Curzon Esaiae Syro-Hexaplaris sec. VIII, qui continet etiam Esdram et Nehemiam versionis Pescito exaratos A. D. 770, et conferendus mihi benignissime concessus fuit anno 1866 a nobili viro, intercedente D. Antonio Panizzi, et officiis suis juvantibus pro collatione DD. Carolo Rieu et Guilelmo Wright. Item ac noster in Esaia versionis Pescito 2 manu codex Musei Britann. Add. MS. 14432.

v. 6. ܐܒ sic punctum infra, ut in aliis vetustissimis libris interdum; confer infra 4 Esd. VII bis, 14, VIII, 60, XIII, 9.

v. 10. ܐܒ ܐܒ, sic punctum codex, itemque IL, 7; alibi licet rarissime idem vidi.

v. 13. In ullis exemplaribus ܐܒ pro ܐܒ excidit: illud abhorret ab usu codicis nostri et vetustissimorum.

v. 14. Ante ܐܒ in textu manu tertia ܐܒ (ܐܒ) Lectio. Et marg. ܐܒ? ܐܒ? Dominicae quintae Jejunii, nempe Quadragesimae, quae ex Assemani, Cat. Bib. Laur. p. xx, et ex Tabulis ad calcem N. T. ed. Widmanstadii est Dominica IV Quadragesimae juxta nostram supputationem. Item v. 15 codex Hon. Curzon, addito ܐܒ ܐܒ et Baptismi. Codex Es. versionis Pescito allatus v. 1, 2 m. ut noster, sed v. 16.

v. 18. In voce ܐܒ puncta ribui dubia ex conditione membranae.

v. 21. ܐܒ sic suffixum pro ܐܒ: eadem suffixi forma sine Jud occurrit Wright, Contributions to the Apoc. Lit. p. 16, l. 16; idem, The Departure of my Lady Mary, p. 1, 6, 1, 7, 1, 4, 7.

v. 22. Post ܐܒ supplē σου.

v. 25. ܐܒ suppletum in marg. pone textum, 1 manu ut apparet.

XLIV, 2. ܐܒ: marg. 3 m. ܐܒ? ܐܒ? Lectio Dominicae XXX, post Pascha, cf. Tom. II, p. 114.

v. 4. ܐܒ, sic codex; occurrit vero haec forma in sensu nostri in Hexaplaris versione 4 Reg. XIX, 29, Ps. LXXI, 7 in Aquila et Symmacho, Es. XXVII, 6, Dan. III, 76.

Ibid. ܐܒ, praeter? initio in rasura scripta sunt, sed 1 m.

v. 6. ܐܒ, Jud in rasura, sed videtur 1 m. ex atramento.

v. 11. Desunt post primum ܐܒ voces ܐܒ ܐܒ ܐܒ, ut apparet ex omoeoteleuto, quod tam

xaplis, eodemque Sarraiano edito a Tischendorf, Mon. Sacra, Tom. III. Infra tamen post asteriscos deest haec nota trium punctorum, quod vim ejus ut metobeli in suspicionem vocat. Cum vero sub obelo hic sint in codice Holmes-Parsons 88 voces ܐܒ ܐܒ ܐܒ, fortasse tria ista puncta ante ܐܒ retrahunt obelum. De hujus codicis 88 notitia Holmesiana plura essent animadvertenda, sed non est hic locus. Num tantum Hexaplaribus libris coarctari debeat usus asterisci et obeli, alibi discutiam: ego puto et in recensione saltem alia, quam Luciani arbitror, eos obtinuisse, ut arguendum ex locis quae occurrunt notis illis distincta in hac ipsa versione et in Graeca recensione, ex qua profluit. licet alia sit ab Hexaplaris servata in codice 88 et in Syro-Hexaplaris; sed de obeli vi in illis alibi dicendum erit. Ut conferenti vel cum mea Graeca versione patet, codices qui recensionem nostri in summa tuentur collati in Holmesiano opere, quos cum ejus numeris affero, sunt 22, 36, 48, 51, 62, 90, 93, 144, 147, 233, 308, quibus accedunt ut plurimum Theodoretus et Chrysostomus, lectiones anonymae caractere medio scriptae versionis Syro-Hexaplaris, et hic illic alii codices Holmesiani. Confer etiam Field, Origenis Hexapl. in librum Jesaiae Monitum, p. 428-9, et notas meas saepe in Threnos versionis Syro-Hexaplaris. Hic autem praeter 88 et 228 lectionem ܐܒ ܐܒ ܐܒ habent allati libri, excepto 233, de quo silet collatio Holmesiana; codices 62 et 147 formam tantum variant. Quia locus notae in Syro erat incertus, in Graeco omisi.

v. 15. ܐܒ, ante vocem abrasum ut apparet: utrumque ܐܒ et ܐܒ idem sunt ex Syro idiotismo.

v. 16. Literae ܐܒ in voce ܐܒ in rasura, sed 1 m. et in spatio regulari.

XLII, 19. Post ܐܒ et post ܐܒ puncta minio, casualia ut apparet.

Ibid. ܐܒ, nec quo pertingat asteriscus indicat codex. Fere omnes recensionis nostrae libri, aliis ullis accedentibus, legunt ܐܒ ܐܒ ܐܒ; Eadem sub ast. et nota Theodotionis superscripta Syro-Hexaplaris, et XII in textu apud Curterium sine asterisco, sed silet Holmes de hac codicis XII lectione, et ait eum habere in marg. sub asterisco ܐܒ ܐܒ ܐܒ.

v. 22. ܐܒ sic codex, forte ex ܐܒ coruptum. Pescito aliter, Graeci ܐܒ ܐܒ ܐܒ.

XLIII, 1. Marg. 3 m. ܐܒ? ܐܒ? Lectio feriae VI Apostolorum, quae incidit in feriam VI post Pentecosten collatis tabulis praepositis codici Musei Britannici, Add. MS. 14443. Cf. etiam pro Nestorianorum usu Cat. Bibl. Vat. II, 181-2.

ESAIÆ FRAGMENTA SYRIACA

VERSIONIS ANONYMAE ET RECENSIONIS JACOBI EDESSENI.

vocis reliqua ad eam redintegrandam assurgere possem. In margine quoque erat initio aliquid, ut apparet, sed nihil nunc assequi licet. Ceterum ubi lacuna est fol. 74, r. et 87, v. ab initio linearum, ea ratione disposui initium reliquiarum, ut prima cujusque lineae litera relate ad alias lineas locum fere occuparet codicis, ut quot literae desint facilius sit conjectare.

XXVIII, 5. Initio versus ex deficiente membrana non liquet, num fuerit lineola —, vel +, quae post majorem interpunctionem solent apponi ex more vetustissimorum codicum Graecorum, ex quibus in hunc videntur derivatae, ut factum etiam in ullis Syro-Hexaplaribus: cf. Tom. II, xix, III, xiv. Deest tamen lineola interdum in nostro codice infra.

A secunda linea versus, ܡܠܟܐ, ab alto ad infra, ut semper in hac nota, manu tertia longe seriori: ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ (Lectio) feriae secundae Hebdomadae Requiei, Paschatis nempe (cf. Tom. II, p. 285, ad Ex. XXIV, 9). Ex notis ejusdem senioris manus ad XLIV, 2, XLV, 9, 18, XLVI, 5, XLVII, 3, XLVIII, 1 apparet eum, qui apposuit, secutum fuisse eandem rationem quam indicavi Tom. II, p. 114, et Jacobitis propria videtur fuisse. Hic deest initio notae ܡܠܟܐ (ܡܠܟܐ) Lectio, ex defectu puto membranae, cum infra soleat praeponere. Deest in codice semper nota finis Lectionis.

v. 7. Punctum post ܡܠܟܐ dubium ex conditione membranae.

v. 13. In ܡܠܟܐ litera ܡ evanuit in codice.

Ibid. Sic ÷ in margine, nisi quod in crassum fere punctum exit utrinque, succedentibus tribus punctis prima manu post ܡܠܟܐ ܡܠܟܐ; nota illa obelus omnino videtur, quid sibi velint tria puncta non assequor, et primum esset suspicari in eis notam metobeli, quo indicetur quousque vis obeli vel asterisci pertingat, et duobus punctis (:) solet repraesentari in codice Colbertino edito in He-

Monum. sacr. et prof. t. V.

Codicem Musei Britannici, notatum Add. MS. 17106, continere partem Esaiæ ineditae versionis ex Graeco indicaverat mihi amicus Doctor Guilelmus Wright literis datis die xxx Junii anni 1863, in quibus etiam specimen ejusdem misit, et liberalissime operam suam offerebat in describendo tum hanc tum alias Syro-Hexaplaris versionis partes. Equidem nolui abuti amici benevolentia, ac nefas sane fuisset pretiosum ejus tempus mihi arripere; jam nimiam omnino operam mihi praestabat in conferendis, ut semper fecit et facit, locis illorum codicum Londinensium, de quibus dubia aliqua oriantur mihi dum editionem paro. Sed cum anno 1866 Londini essem, eumque interrogarem, num ipse ista fragmenta editurus esset, hortatus est ut ego id praestarem. Descripsi igitur et apographon cum codice contuli, et si quid haererem in lectione codicis postea, ille de ea rescripsit. Laus ergo detectae versionis tota est amici mei, magnam etiam in editione partem sibi vindicat, exigua sane merita mea.

Codex, unde fragmenta ista desumpta fuerunt, ex duobus conflatus est utroque membranaceo; prior ac major pars continet mutilum Jeremiam, et diversae manus est, altera Esaiæ fragmenta continens incipit fol. 74, et desinit fol. 87. Cum paginarum numerum in editione apposuerim, et lineas ipsas codicis servaverim una cum ceteris, quantum per typos licuit, ex mea editione ideam libri quisque effingere sibi potest. Character est *estranghelo*, parvus sed elegans. Aetas codicis, iudice ipso D. Wright, non infra seculum VII descendit. Pauca a manibus senioribus accesserunt, quae statim subjiciam cum iis quae notis illustrare aliquo ex titulo oportet.

Codex mutilus incipit, et quas literas inter lineolas inclusi, totas ipse supplevi, quod factum modo aliqua vocis litera in codice superesset integra, vel certa saltem ex iis quae aderant vestigia, ita ut ex parte

a

HUJUS COLLECTIONIS OPERA DOCTORIS A. CERIANI PRODIERUNT

TOM. I. FASC. I. — Fragmenta versionum Latinarum Evangelii Lucae, Parvae Genesis et Assumptionis Mosis; versio Syro-Hexaplaris Baruch, Threnorum et Epistolae Jeremiae cum notis; accedunt duae tabulae lithographicae *Ital. L.* 20 —

FASC. II. — Versio Latina Apocalypsis Baruch ex versione Syra inedita codicis seculi fere VI; versio Latina vetus 4 Esdrae ad ejusdem Syram versionem ineditam recensita; Passio S. Vincentii et Lectio Actuum Apostolorum in natali S. Stephani Latine; Gelasii Cyziceni Commentarii Actorum Concilii Nicaeni liber tertius fere totus cum collatione primi et partis secundi Graece 8 —

TOM. II. FASC. I. 14 —
 , , , II. 12 —
 , , , III. 12 —
 , , , IV. 8 —

Continent versionem Syro-Hexaplarem, Genesis quae supersunt, et Exodi usque ad XXXIII, 2 cum notis. In Exodo insunt ut pars textus Hexaplaris additamenta textus Hebraeo-Samaritani ex Graeco Syriace versa.

Finis Praefationis in Genesim, et Praefatio in Exodum in sequenti fasciculo erunt.

TOM. III. FASC. I. 8 —
 , , , II. 5 —
 , , , III. 8 —

Continent textum primae manus codicis Graeci seculi fere V; Holmesiani VII, paginis et lineis codicis servatis. Genesis, 31, 15 — 37. 42, 14-21. 42, 28 — 46, 6. 47, 16 — 48, 3. 48, 21 — 50, 14. Exodus, 1, 10 — 8, 19. 12, 31 — 30, 29. 34, 18 — 32, 6. 32, 13 — 36, 3. 37, 10 — ad finem. Leviticus, I, 1 — 9, 18. 10, 14 — ad finem. Numeri. Deuteronomium I, 1 — 24. Antiquissimus codex habet passim accentus et spiritus primae manus juxta leges a recentioribus ex parte diversas.

TOM. V. FASC. I. 12 —

Insunt Syriace Fragmenta Esaiiae XXVIII, 4 — 17; XLII, 17 — XLIX, 18; LXVI, 11 — 23 versionis ex Graeco probabiliter Philoxenianae cum Graeco textu recensito ex Syro; Fragmenta Esaiiae recensione Jacobi Edesseni, XXVIII, 1 — 21; XLV, 7 — 16; XLVI, 2 — XLIX, 25; IV Esdrae: Graece Paralipomena Jeremiae, quae idem liber sunt ac Reliqua verborum Baruchi Aethiopica, et pars Apocalypsis Moysi ex codice D apud Tischendorf.

CRIVELLI (Dott. Giovanni). Giovanni Brueghel, pittor fiammingo, o lettere e quadretti esistenti presso l'Ambrosiana. Un elegante volume in 8.º con fac-simili 7 50

Lib. Am. Prof. Michele Amari
Prof. Amari

MONUMENTA
SACRA ET PROFANA

OPERA

COLLEGII DOCTORUM BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE.

TOM. V. — FASC. II.

MEDIOLANI MDCCCLXXI

TYPIS ET IMPENSIS BIBLIOTHECAE AMBROSIANAE

IN TYP. J. B. POGLIANI ET SOCIORUM

AUGUSTAE TAURINORUM ET FLORENTIAE
apud HERMANNUM LOESCHER

LONDINI
apud WILLIAMS et NORGATE.

Sed quod in Graecum textum parum vel nihil emolumenti ex Syriaca ista versione redundaturum sit, non ideo inutilem ejus editionem putarem. Primo enim auctoritas illius multum corroboratur testimonio nostrae antiquissimae versionis; deinde ista vocibus multis Syriacis declarandis et confirmandis inserviet.

Textum interim eadem eadem qua duos libros praecedentes ratione. Addidi autem capitum et paragraphorum notas ex editione Sigeberti Havercampi, quam in Bibliothecis saltem magis obviam cuique puto.

nis codicibus adhuc servatur, ne veterem Rufini versionem commemorem et liberioris libri reflectionem vetustissimam, quae Hegesippi nomine circumfertur, cujus exemplar antiquum et in magna parte uncialibus literis descriptum possidet nostra Bibliotheca, quae et Graecum libri Josephi codicem habet XII fere seculi. Sed quae-
nam sit demum relatio Syriacae versionis ad Graecum textum ad calcem editionis illius disseram, ubi quid verae et certae varietatis inter utrumque intersit indicabo, illis prospiciens qui Syram linguam ignorant.

87. ..סחכאבב יב סוהו ימ
 חכמה חכמה קל
 85 יא יא יא סוהו
 חכמה חכמה חכמה
 סוהו סוהו
 סוהו סוהו
 ימ ימ סוהו
 ימ ימ סוהו
 90 ימ ימ ימ ימ ימ ימ
 * * * * *

סוהו ימ ימ
 70 חכמה ימ ימ
 סוהו ימ ימ
 סוהו ימ ימ
 סוהו ימ ימ
 86 ימ ימ ימ
 75 יא יא יא
 סוהו ימ ימ
 סוהו ימ ימ
 סוהו ימ ימ
 r. b. * * * * *
 80 סוהו ימ ימ

78. ABdpw omittunt.
 81. Bd : אב אב — אב אב
 אב אב
 82. סוהו סוהו — סוהו סוהו
 post quae omnes, omissis quae sequuntur in T, addunt sub-
 scriptionem A : סוהו
 B item, sed scribens : סוהו
 pw : סוהו
 אב אב

70. Adpw — חכמה ימ ימ
 חכמה ימ ימ : Bm
 ימ ימ — Amdpw
 Thorndicius ait fortasse legendum ימ ימ B
 ימ ימ
 71. סוהו — ABmdpw
 73. ABmdpw — סוהו ימ ימ
 Cum istis desinit m. ימ ימ
 74. ABdpw — סוהו ימ ימ
 ימ ימ

[illegible][illegible]

Monum. sacr. et prof. t. V.

80
 85
 91
 95

76. TB $\text{ܐܕܡܝܢܐ} - \text{Adpw } \text{ܐܕܡܝܢܐ}$
 77. TBdpw $\text{ܐܕܡܝܢܐ} - \text{A } \text{ܐܕܡܝܢܐ}$
 78. TBdpw $\text{ܐܕܡܝܢܐ} - \text{ܐܕܡܝܢܐ}$, cf. supra
 n. 77.
 79. TBdpw $\text{ܐܕܡܝܢܐ} - \text{ABdpw } \text{ܐܕܡܝܢܐ}$
 80. ABdpw $\text{ܐܕܡܝܢܐ} - \text{A } \text{ܐܕܡܝܢܐ}$
 81. ABdpw addunt ܐܕܡܝܢܐ
 82. Incipiens a linea ܐܕܡܝܢܐ A manu
 seriori minio caractere maronitico in mar-
 gine ܐܕܡܝܢܐ , sine punctis rubri et sine
 punctis duplicis-
 83. ABdpw $\text{ܐܕܡܝܢܐ} - \text{A } \text{ܐܕܡܝܢܐ}$
 84. dpw $\text{ܐܕܡܝܢܐ} - \text{TAB } \text{ܐܕܡܝܢܐ}$

בְּיָמֵינוּ. מִן הַיָּמִים
חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

45. אִם חֲתִיבָהּ בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ. מִן הַיָּמִים
אֵל חֲתִיבָהּ בְּיָמֵינוּ.

מִן הַיָּמִים בְּיָמֵינוּ אֵל

אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל אִם

50. אֵל חֲתִיבָהּ בְּיָמֵינוּ.

אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ אֵל חֲתִיבָהּ

בְּיָמֵינוּ. מִן הַיָּמִים בְּיָמֵינוּ

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ. אֵל אִם

55. אֵל חֲתִיבָהּ בְּיָמֵינוּ.

83. מִן הַיָּמִים בְּיָמֵינוּ

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ

אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ

מִן הַיָּמִים בְּיָמֵינוּ. אֵל

30. אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ

מִן הַיָּמִים בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

מִן הַיָּמִים בְּיָמֵינוּ. אֵל

35. אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ

אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

מִן הַיָּמִים בְּיָמֵינוּ

40. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ

40. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

42. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

43. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

44. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

46. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ.

47. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

48. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

50. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

pw חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

51. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

pw חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ.

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

53. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

58. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

26. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

est, sed puncta duo infra reprobata fuerunt lineolis ab ipsa 4 manu, et tertium ex forma et loco casuale videtur.

27. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

Tadpw חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל addunt autem חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ.

28. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

30. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

33. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

34. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

36. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

37. חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ. אֵל

חֲתִיבָהּ אֲבָדָה בְּיָמֵינוּ.

[illegible]

സംസ്ഥാനം - ABdpw സംസ്ഥാനം

70. λ_{cm} — ABdpw λ_{cm}

74. $\sigma\Delta\ddot{o}_1$ — ABdpw. $\{\Delta\ddot{o}_1$

خفتند dpw - متنبه TAB

73. **فایل سے ABdpw - فائیل سے**
فایل سے

75. TAB **مصحف** — d sic ex correc-

tionē 1 manus, primo, ut apparet, fuerat

١٥٥٨: pw ١٥٥٨, quod versio La-

tina velat ne sumatur ut error typothetae.

sed recte Thorndicius in VI Polygl. Lond.

conjiciebat ٢٥٨

76. **o** **ح**, erat in T **o** **ح**, sed prima

manus punctum superius reprobavit. et aliud

apposuit.

سے، in T erat, ut apparet, primo سے
sine ullo puncto, ideoque in ipso scriptio-
nis actu mutatum fuit.

77. محصن - ABdpw addunt محسن

סר אכל מחבר סל
 מדגלא מל מל מל
 אהבגלא חב ? (אחבב
 חבב. תלכין ?ס?

25 אהבגלא. מל מל

?(אחבב. מל מל מל מל

לא חבבגלא ? (אחבבב.

ס מל מל מל מל

חבבגלא ? (אחבבב לללללל.

30 ס מל מל ? (אחבבב

בבב ?ס ? (אחבבב חבבב

במל מל מל. חבב ?ס ?

מל מל ? (אחבבב מל מל

חבבבב. מדגלא ? (אחבבב

35 אהבגלא מל מל מל מל

לא חבבבב. מדגלא מל

5 אס ? (אחבבבבבבבבבבבב
 אהבגלא מל מל מל מל

אס מל ? (אחבבבבבבבבבבבב

חבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבב

ססס סס אס מל. אס מל

10 אס ? (אחבבבבבבבבבבבבבבבבבב

f. 266. אס ? (אחבבבבבבבבבבבבבבבבבב
 r. a.

אס מל מל מל מל מל מל

חבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבב

בבב ? (אחבבבבבבבבבבבבבבבבבב

15 מל מל. אס מל מל מל מל

אס מל מל. ס מל מל מל מל

אס מל מל מל מל מל מל

אס מל מל מל מל מל מל

אס מל מל מל מל מל מל

20 אס מל מל. אס מל מל

21. TB — מחבר מל מל

24. Bdpw : ? (אחבבבבבבבבבבבבבבבבבב

De forma in A confer supra
 n.º 77.

25. TAB — omittunt dpw.

26. ABdpw — אהבגלא. In
 margine T parva rasura est, in qua for-
 tasse punctum fuit, correctionis faciendae
 indicium; sed et tota vox in rasura est.

29. אהבגלא — ABdpw חבבבבבבבבבבבב
 ?

30. אהבגלא — ABdpw אהבגלא מל מל

31. omnes, sed in A sic est so-
 lum ex correctione, 1 manus tamen; primo
 erat חבבבבבבבבבבבב

32. TBdpw אהבגלא — A אהבגלא spha-
 mate evidenti.

1. Titulus: A אהבגלא ? (אחבבבבבבבבבבבבבבבבבב
 B: אהבגלא ? (אחבבבבבבבבבבבבבבבבבב

ut A, sed omissis אהבגלא, אהבגלא et אהבגלא: d
 אהבגלא אהבגלא אהבגלא אהבגלא אהבגלא אהבגלא
 ? : ut d etiam w, sed omissio אהבגלא et in
 fine scribit ? solum: p אהבגלא אהבגלא אהבגלא

3. אהבגלא — ABdpw אהבגלא אהבגלא

4. אהבגלא ? (אחבבבבבבבבבבבבבבבבבב — ABdpw omittunt.

8. TAB אהבגלא — dpw אהבגלא אהבגלא

אהבגלא — ABdpw addunt אהבגלא אהבגלא

אהבגלא אהבגלא אהבגלא — ABdpw אהבגלא אהבגלא אהבגלא

12. אהבגלא — ABdpw אהבגלא אהבגלא אהבגלא
 solum אהבגלא. In T voces אהבגלא in
 rasura sunt, sed ex prima scriptione.

14. אהבגלא — ABdpw אהבגלא אהבגלא

16. TAB אהבגלא — dpw omittunt.

18. אהבגלא — ABdpw אהבגלא אהבגלא

1001 ܠܚܝܬܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܐ ܦܬܝܬ ܕܡܫܝܚ ܠܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܦܬܝܬ
 ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܦܬܝܬ
 78.1. ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ

ܠܐ ܦܬܝܬ ܕܡܫܝܚ ܠܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ
 ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ

tioni subiecit Paulus Antonius De Lagarde, ex qua affero lectiones, tamquam ex codice lectum sumens ubivis contrarium non indicatur in apparatu critico ejusdem: *m*, lectiones duae, quas jam indicavi, codicis Musei Britannici, A. M. 14485; *d*, codex Ambrosianus A. 145. *Inf.* sec. XVII: *u* paucae lectiones codicis Usserii in VI Polygl. Londinensium. His accedunt editiones in Polyglottis Parisiensibus *p* et Londinensibus *w*, et postrema Pauli A. De Lagarde *l* pro lectionibus quas ex *w* sumsit contra *B*. Unum monendum me in collatione afferenda abundasse contra legem quam in Praefatione mihi scripseram, et praeter scripturas ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ, ceteras in literis varietates attulisse. Sed pro punctis diacriticis et interpunctionis retinui solum scripturam primi ex omnibus libris qui afferantur pro singulis lectionibus, nisi vel formae vocis, vel sensus diversitates varietas ista induceret. Si textus nostri libri distincte indicandus erit, noto litera *T*. Quoad Lectionum crisin nimius essem, si omnes discenterem, ut opus esset cum leges delectus non proponam; sed ne omnino hoc editoris officium deseram, indicabo, quas lectiones ipse praeferam, idque brevissime; scilicet si nihil appono, praefero textum codicis principis *T*, vel non habeo cur postponam; cum alium praefero, huic asteriscum praepono.

ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ, post ܠܡܠܟܐ rasura, puncti ut apparet.

78. Incipit Epistola, quae a libro separata, et in textu, ut apparebit, recensito servatur in multis Mss. Syriacis, et ut plurimum, ni fallor, in codicibus saltem Jacobitarum et Maronitarum, qui V. Testamentum complectuntur. Num habuerint Nestoriani unquam, non satis liquet, cum Ebedjesus in Catalogo Librorum Syrorum (Assemani, B. O., III, 1, 6) habeat ܠܡܠܟܐ ܕܡܫܝܚ ܠܐ *Et Epistola Baruch*, quae et Canonicum Baruchi librum indicare possunt. Alioquin verum Canonem Nestorianum illum Catalogum continere ex libris receptis in eum non dixerim, et vix punctis *ribui* adscriptis plures Baruchi epistolas locus ille indicare posset. Omnino tamen deest in codice Nestoriano Vaticano II-IV totius V. Testamenti, et si recte memini in longe antiquiori Prophetarum codice A. M. 7152 Musei Britannici. Apud Jacobitas e contra quadam saltem publica auctoritate utitur nostra Epistola, siquidem in codice *Lectionum* Musei Britannici 14485 an. 824 duplex Lectio ex illa sumitur, prior fol. 64, v., altera fol. 119, v. Jam dixi in Praefatione me collaturum hic cum nostro ceteros testes, qui ad manus erant; sunt autem *A*, exemplar alterum Epistolae seorsim descriptum in nostro codice fol. 176 v. b. — 177, v. b: *B*, codex Musei Britannici A. M. 17105, sec. VI, quem suae edi-

[illegible]

~~Amo~~o, sine punctis *ribui* est vox in ipso codice.

75. **وَحْضٌ**, conjuncta, ut una vox, scribuntur in codice, et punctum interpun-

[illegible][illegible]

ἡ ΔΖ, ad implendam lineam ductus ap-
positus in codice quasi clavus.

ശ, sine puncto diacritico.

എഫ്, ex contextu corrigendum ഫെഫ്;

alibi corruptionem hujus vocis in illam vidi.

71. **σῶμα**, sine puncto super σ.

72. **مص**, in margine sinistro seriori ma-

Monum. sacr. et prof. t. V.

· litterae **ح** in rasura, fortasse ante primam scriptionem totius vocis.

حیمة, literae = evanuit linea superior,
ut videatur nunc د.

معموم، erat معموم، sed ۛ era-
sum; in margine punctum ۛ m., quod cor-
rectionem indicabat.

[illegible]

ᐱᐱᐱ, sic sine punctis ribui.

جاءا, inter د et ا erasa una litera, quam ex ratione rasurae apparet fuisse ا.

اد لا ad لا, hic aliquid omissum videtur.

65. ~~وفد~~, sic interpungit codex, ut
dedi in textu.

66. 𑀧𑀸𑀓 𑀧𑀸𑀓, sic etiam primum 𑀧𑀸𑀓 sine

[illegible][illegible]

58. (Διμν), post vocem rasura interpunctionis, et quidem majoris, ut ex duobus punctis, quae intacta manent, liquet.

59. codex , sic codex sine ? .

عنه, ex codice fere incertum utrum
conjunctim scribat, an separatim عنه;
alibi codex utraque ratione scribit, sed fre-
quentius conjunctim.

ooo', post vocem rasura, puncti ut videtur.

סחח, post vocem rasura, ut supra.

Monum. sacr. et prof. t. V.

𐎠𐎢𐎡𐎹, sic codex.

اِجْ, punctum post vocem i manu lineola unitur cum o, et reprobatur.

57. Δ $\frac{1}{2}$, erat Δ $\frac{1}{2}$, sed abraso puncto aliud 1 m. suppositum fuit.

فعل، sic cum uno puncto, altero omissio
ex oscitantia, ut puto.

وہی، literae ۛ partim perierunt ex
confricatione, sed lectio ex reliquiis certa.

58. 𐤀, post vocem rasura, interpunctionis ut apparet.

[illegible]

σ^Δ 2⁰, post vocem punctum coalescens cum σ, et hac ratione, ut videtur, reprobatur.

حما, litera 3 in rasura, sed 4 m., ex latitudine rasurae videtur fuisse litera ح (حما).

ذخمة, sic duo puncta diacritica.

[illegible]

ح, sic scriptura codicis nunc, et ex prima quidem scriptura ١, ? praeter punctum, (sed ١ ex erasa linea inferiori literae ١ apparet effectum), et major pars literae ١, cetera in rasura prima, ut videtur, manu, spatium est regulare; sed sub litera ? (١) levis tractus est primae, ut videtur, manus, quo litera reprobata efficitur ح, quod ipse contextus postulat. Pri-

tur **فاس**, quod ipse contextus postulat. Pri-

↪, in rasura scriptum est, ut apparet,
sed 1 manu.

חפפחא אהא. סמפפ
 אן מואל אפפפ
 חפפפפפ. מפרא
 לא מתי מפי
 פרפר סמפפפ
 חפפפפפ פפא
 חפפא. מפא חפפ
 ספא חפפא. מוא
 חפפא אפא אפפ.
 ספא חפפא אפפ.
 חפא פ מוא אפ
 אפא. ספא אפ
 פא. לא אפא אפ
 לא חפא. מוא לא
 ספא מפר ספ. לא
 אפפ לא חפפ.
 חפא פפ אפא פפ.
 אפא פפ חפפא
 אפא חפפא. אפא
 לא חפפ. לא פפ
 אפא אפפ אפא.
 אפא פפ חפפ
 ספא חפפ. מוא
 ספא אפא פפא פפ
 פפא. אפא פפ
 פפא. אפא פפ

אן פפפ. פפא
 ספא חפא חפ. אן
 חפא פפ אן
 ספא פפא. לא
 חפא אן אפ
 חפא. מוא אן
 חפא פפא
 ספא חפא פפא. אן
 פפא אן חפפ
 פפא. ספא
 פפא חפא אן.
 פפא אן חפפ
 חפא פפא. אן
 חפא פפא. אן
 חפא אפא חפא
 לא חפא אן. פפ
 אן חפא פפא
 ספא חפא חפא
 ספא חפא חפא.
 ספא חפא אן
 מפר חפא. אן
 אן חפא חפא
 לא אפא
 חפא. מוא חפא

אפא, sine punctis ribui super
 codex, quae ex contextu et parallelismo
 apponenda videntur.

אפא, litera א ex parte in rasura,
 sed 1 manu, primo si erat alia litera, non-
 nisi una erat.

אפא, sic codex.

48. אפא, super ? rasura, in qua,
 ut videtur, erat punctum; punctum literae ?
 est 1 manu.

אפא, puncta ribui linea 1 m. in unum
 juncta et reprobata.

אפא, sine punctis ribui est vox
 in codice.

[illegible][illegible]

de Lagarde, *Analecta Syriaca*, p. xi ter.

35. **آء**, punctum super; coalescit ex parte, et fere abrasum, ut sit dubium, utrum punctum superius sit diacriticum, an substitutum priori.

33. **pr̄ius**, sic codex recte, non **pr̄us**, quod in mea versione ut correctionem codicis assumseram olim, ignorans eam vim habere saepe, ut in hoc ipso libro infra 56 bis, 79, 4 Esdrae XIV, 45.

[illegible]

quens? **أمر**, et illa correctione recepta, plana omnia fierent: *Non ergo debemus nos contristari tantopere de calamitate quae supervenit nunc, quantum de eo quod futurum est.* **حسبه**, post vocem rasura interpunctionis.

حسـم, super ۛ extra literam rasura, in qua videtur fuisse punctum.

مَضْفٍ, rasura interpunctionis post vocem.

[illegible]

32. **صاحبه**, post vocem rasura interpunctionis.

نقطۃ، puncta, licet fortasse 1 manu, adeo minuta, ut casuales dici possint.

ὁμοῦς ἵνα ἁμῶς, sic locus in codice;
 Robertus L. Bensly in literis ad me datis
 proponebat ὁμοῦς ἵνα ἁμῶς, ut *contristemur*, inter-
 pretatus τοσοῦτον ὁμοῦς ἵνα, quod subse-
 quatur ὅσον. Hoc sane referre potest se-

260, f. a.
 260, f. a.
 260, f. a.
 260, f. a.

29
 28
 27
 26
 25
 24
 23
 22
 21
 20
 19
 18
 17
 16
 15
 14
 13
 12
 11
 10
 9
 8
 7
 6
 5
 4
 3
 2
 1

29. punctum reprobatur 1 m.
 punctum non reprobatur.

29. punctum reprobatur 1 m.
 punctum non reprobatur.

[illegible][illegible]

utramque vocem; ut apparet ex vestigiis
adhuc satis evidentibus, erat litera a post
utramque.

Monum. sacr. et prof. t. V.

ﻫﺬﻭ, super ۛ rasurae duae parvae, sed
non erant puncta interrogationis.

24. 𐤀𐤓𐤀, rasura unius literae post

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

حرفه punctum superius reprobatur, et
quidem 1 manu, ut videtur; primo autem
punctum fuerat sub litera 7 et post eam.

𐤀𐤃, fuerat 𐤀𐤃, sed nunc puncta duo
 abrasa, et superius duorum videtur etiam
 lineola reprobata, nescio qua manu.

.ṣṣṣ, erant et puncta interrogationis
 .ṣṣṣ, nunc abrasa.

[illegible]

U, uniens vocem quae sequitur. Mox ul-
lae maculae seriores.

مقفف, fuerat *مف*, sed 1 m. mutavit.

لَا، super ۞ rasura, puncti ut apparet, sed et punctum subjectum 1 m. est.

ۛۛۛ, nulla post vocem interpunctio
in codice.

22. oī, inter literas ab alto ab infra longa
linea, quae et serior et casualis videtur.

[illegible]

20. , punctum reprobatur 1 manu.
, sic codex sine ? ante ;
 punctum autem videtur reprobatum 1 m.

[illegible]

𐤀𐤓𐤕, sic duo puncta, non *ribui*.
𐤀𐤓 𐤕, punctum post voces repro-
batur 1 manu.

[illegible][illegible]

17. ٥٠٠٠٠٠, punctum post vocem reprobatur 1 manu.

19. **١٩**, literae **١٥** sunt in ratura, nescio qua manu, sed spatium est regulare.

supra pag. 2 ad Esaiam XLIII, 21 versionis, ut puto, Philoxenianae.

in rasura, sed 1 manu.

ح, ante vocem rasura unius fere litterae.

APOCALYPSIS BARUCH SYRIACE.

tomo I, fasciculo II, quia omnino ex meis occupationibus tempus me deficit, et quidquid corrigere opus erit, alii ex textu per se poterunt.

In fine tamen libri alia ratione editio curanda est, cum Epistola, quæ extrema pars est libri, non solum supersit in altero exemplari in ipso codice Ambrosiano, sed frequens occurrat in aliis codicibus, et non semel edita fuerit, ut indicavi fasc. II, tomo I, p. I, præter quæ nonnulla alia postea mihi innotuerunt. Omnia quæ mihi prostant, recensebo cum ad Epistolam pervenero. Hos testes criticos negligere nefas fuisset, cum ex iis dignosci possit ratio conservationis Apocalypsis, et varietatem lectionis apponam, relicto tamen textu codicis totius libri, quem fideliter servatum ut unicum in reliqua parte etiam in extrema intactum manere æquum est. Veram tamen varietatem, non graphicas differentias apponam, ac præterea quæ correctionem scripturæ codicis archetypi erroneæ præbent.

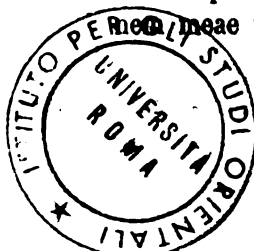
Ut de libro Esdrae quarto, supra p. 41, a me deprecatus sum de ætate ac indole libri disputationem, sic de isto nunc facio. Quæ tamen de ætate breviter innui in locis allatis tom. I, fasc. I et II, etiam nunc tueor, et lisdem cum aliis argumentis usos video doctos viros, qui rem postea fuse vel breviter attigerunt occasione versionis libri Latine, inter alios Doctor Josephus Langen, qui longam Commentationem de libro edidit anno 1867.

Quaenam intercedat affinitas libro Apocalypsis cum Paralipomenis Jeremiae Graecis, seu, ut Aethiopicus titulus fert, Reliquis verborum Baruch, jam innui in Præfatione ad Graecum librum, t. V, fasc. I, p. 9, 10.

Concessa jam virorum doctorum desideriis maturiore, quam statueram, editione Syriaci textus libri IV Esdrae, nulla erat causa, cur usque ad novam versionis Pescito recensionem premerem apud me Syriacam Apocalypsin Baruch apocrypham, in multis cum illo libro cognatam. Quinimmo ante illum edenda fuisset, cum illius quidem libri quatuor aliae versiones antiquæ jam editæ prostarent, hujus vero nulla antiqua edita exstet, fortasse nec manuscripta; nisi tamen idem opus continet Visio Baruch Aethiopica ex titulo tantum mihi nota. Sed vel si Aethiopicus liber idem fuerit opus, attenta conditione textuum Aethiopicorum ex paucis, quæ novi, nullatenus puto eum ex ratione sive versionis, sive conservationis ejusdem in codicibus si cum Syro conferantur novitiis, contendere posse cum Syra versione, quæ et interna sua bonitate valde commendatur, et antiquissima est, et servatur in præstantissimo seculi fere sexti codice. Utcumque tandem ista sint, gratam futuram spero tum theologis, tum philosis antiquissimam hanc versionem libri apocryphi seculi primi exeuntis vel secundi ineuntis, editam fideliter, quantum possum, ex codice vetustissimo nec infimæ sane notæ, quia liber et dignissimis inter apocryphos accensendus est, et linguæ bonitate excellit.

Codex, ex quo Apocalypsis ista prodit, idem est ac libri IV Esdrae, ut indicavi in *Monumentorum* tom. I, fasc. I, pag. xiii, et fasc. II, p. I. Præcedit in eo libro IV Esdrae, incipit fol. 257 r.º col. II, et desinit fol. 267, r.^o col. II, l. 13.

Ratio editionis eadem omnino est ac libri IV Esdrae, quam indicavi in hujus Præfatione p. 41. Omissi tamen plenam revisionem versionis Latine, quam dedi in

HUJUS COLLECTIONIS OPERA DOCTORIS A. CERIANI PRODIERUNT

TOM. I. FASC. I. — Fragmenta versionum Latinarum Evangelii Lucae, Parvae Genesis et Assumptionis Mosis; versio Syro-Hexaplaris Baruch, Threnorum et Epistolae Jeremiae cum notis; accedunt duae tabulae lithographicae *Ital. L.* 20 —

FASC. II. — Versio Latina Apocalypsis Baruch ex versione Syra inedita codicis seculi fere VI; versio Latina vetus 4 Esdrae ad ejusdem Syram versionem ineditam recensita; Passio S. Vincentii et Lectio Actuum Apostolorum in natali S. Stephani Latine; Gelasii Cyziceni Commentarii Actorum Concilii Nicaeni liber tertius fere totus cum collatione primi et partis secundi Graece 8 —

TOM. II. FASC. I. 14 —
 „ „ „ **II.** 12 —
 „ „ „ **III.** 12 —
 „ „ „ **IV.** 8 —

Continent versionem Syro-Hexapla rem, Genesis quae supersunt, et Exodi usque ad XXXIII, 2 cum notis. In Exodo insunt ut pars textus Hexaplaris additamenta textus Hebraeo-Samaritani ex Graeco Syriace versa.

TOM. III. FASC. I. 8 —
 „ „ „ **II.** 5 —
 „ „ „ **III.** 8 —
 „ „ „ **IV.** 7 —

Continent textum primae manus codicis Graeci seculi fere V, Holmesiani VII, paginis et lineis codicis servatis. Genesis, 31, 15 — 37. 42, 14-21. 42, 28 — 46, 6. 47, 16. — 48, 3. 48 21 — 50, 14. Exodus, 1, 10 — 8, 19. 12, 31 — 30, 29. 31, 18 — 32, 6. 32, 13 — 36, 3. 37, 10 ad finem. Leviticus, 1, 1 — 9, 18. 10, 14 — ad finem. Numeri. Deuteronomium 1, 1 — 28, 63. 29, 14 ad finem. Josue 1, 1 — 12, 12, sed passim mutilus. Antiquissimus codex habet passim accentus et spiritus primae manus juxta leges a recentioribus ex parte diversas.

TOM. V. FASC. I. 12 —

Insunt Syriace Fragmenta Esaiae XXVIII, 4 — 17; XLII, 17 — XLIX, 18; LXVI, 11 — 23 versionis ex Graeco probabiliter Philoxenianae cum Graeco textu recensito ex Syro; Fragmenta Esaiae recensitionis Jacobi Edesseni, XXVIII, 1 — 24; XLV, 7 — 16; XLVI, 2 — XLIX, 25; IV Esdrae: Graece Paralipomena Jeremiae, quae idem liber sunt ac Reliqua verborum Baruch Aethiopica, et pars Apocalypsis Moysi ex codice D apud Tischendorf.

FASC. II. 6 —

Apocalypsis Baruch Syriace; versio Syriaca Libri VI de Bello Judaico I, 1-7. Cetera hujus libri erunt in Fasc. III.

CRIVELLI (Dott. Giovanni). Giovanni Brueghel, pittor fiammingo, o lettere e quadretti esistenti presso l'Ambrosiana. Un elegante volume in 8.º con fac-simili 7 50

